

TATIANA NICULESCU

101 CĂRȚI
ÎN 101

MINICRONICI

#HUMANITAS

Redactor: Luminița Drăgan
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Radu Dobreci, Dan Dulgheru

Tipărit la Livco Design

© HUMANITAS, 2025

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Niculescu, Tatiana
101 cărți în 101 minicronici / Tatiana Niculescu. –
București: Humanitas, 2025
ISBN 978-973-50-8772-2
821.135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723 684 194

Cuprins

7 #Haștag

AUTORI HUMANITAS

- 11 Ana Blandiana, *Mai-mult-ca-trecutul*
- 12 Lucian Boia, *De ce este România altfel?*
- 13 Lucian Boia, *Cum s-a românizat România*
- 14 Mircea Cărtărescu, *Theodoros*
- 15 Gabriel Liiceanu, *Isus al meu*
- 16 Gabriel Liiceanu, *Ce gândește Dumnezeu?*
- 17 Constantin Noica, Gabriel Liiceanu, Andrei Pleșu, „Am inventat Păntișul!”
- 18 Radu Paraschivescu, *Recviem vesel pentru tata*
- 19 Horia-Roman Patapievici, *Despre viață, destin & nostalgie*
- 20 Horia-Roman Patapievici, *Zbor în bătaia săgeții*
- 21 Ioana Pârvulescu, *Prevestirea*
- 22 Ioana Pârvulescu, *Aurul Pisicii*
- 23 Andrei Pleșu, *Despre frumusețea uitată a vieții*
- 24 Andrei Pleșu, *Parabolele lui Iisus*

HUMANITAS CLASIC

- 27 Ștefan Liiceanu (ed.), *Arcașul fără arc*
- 28 ***, *Erik cel Roșu și alte saga scandinave*
- 29 ***, *Patericul franciscan*
- 30 Jean-Claude Carrière, *Cercul mincinoșilor*
- 31 Petru Creția, *Ahile sau Despre forma absolută a prieteniei. Ariel sau Despre forma pură a libertății*
- 32 Petru Creția, *Luminile și umbrele sufletului*
- 33 William Hansen (ed.), *Cartea poveștilor, legendelor și miturilor greco-romane*
- 34 Homer, *Iliada*
- 35 Michel de Montaigne, *Eseuri (I)*
- 36 Michel de Montaigne, *Eseuri (II)*
- 37 Michel de Montaigne, *Jurnal de călătorie în Italia prin Elveția și Germania*
- 38 Platon, *Opera integrală (I)*
- 39 Platon, *Opera integrală (II)*
- 40 Platon, *Opera integrală (III)*

BIBLIOTECA ITALIANĂ

- 43 Niccolò Machiavelli, *Principele*

ISTORIE

- 47 Reza Aslan, *Dumnezeu*
- 48 Marc David Baer, *Otomanii*

- 49 John Barton, *O istorie a Bibliei*
 50 Stefano Bottoni, „Geniul“ Panoniei
 51 Marchizul de Custine, *Scrisori din Rusia*
 52 Tudor Dinu, *Băi, hammamuri, desfătări*
 53 Alex Drace-Francis, *Istoria mămăligii*
 54 Heather Dune Macadam, *Cele 999 de la Auschwitz*
 55 Paula Fredriksen, *Pe când creștinii erau evrei*
 56 Mark Galeotti, *O scurtă istorie a Rusiei*
 57 Mark Galeotti, *Războaiele lui Putin*
 58 Keith Hitchins, *România (1866–1947)*
 59 Virgil Ierunca, *Fenomenul Pitești*
 60 Robert D. Kaplan, *Adriatică; Urzeala timpului*
 62 James F. McGrath, *Ce a învățat Isus de la femei*
 63 Tatiana Niculescu, *Delicioasa poveste a cozonacului românesc*
 64 Cătălin Pavel, *Arheologia iubirii; Animalele care ne fac oameni*
 66 Duane W. Roller, *Cleopatra*
 67 Oliver Jens Schmitt, *O istorie a Bisericii Ortodoxe Române, 1918–2023*
 68 Timothy Snyder, *Tărâmul Morții*
 70 Aude Terray, *Singură împotriva tuturor*
 71 James C. Vanderkam, *Manuscrisele de la Marea Moartă*
 72 Matthew White, *Marea carte a inumanității*
 73 Thierry Wolton, *Reflecții despre comunism*
 74 Thierry Wolton, *KGB-ul la putere*

MEMORII / JURNALE

- 77 W. N. P. Barbellion, *Jurnalul unui om dezamăgit*
 78 Annie Bentoiu, *Timpul ce ni s-a dat*
 79 ***, „Cu iubire tandră, Elisabeta“. „Mereu al tău credincios, Carol“
 81 Anița Cudla, *20 de ani în Siberia*
 82 Sabina Fati, *Cine râvnește la Gurile Dunării?*
 83 Alexandra Furnea, *Jurnalul lui 66*
 84 Gustav Carl Jung, *Amintiri, vise, reflecții*
 85 Ernst Jünger, *Jurnale pariziene și însemnări din Caucaz*
 87 Regina Maria, *Jurnal de război (I, II, III)*
 89 Carmen Uscatu, *Anul în care nu am murit*
 90 Gabriela Tabacu, *Orașul găsit în cutie*
 91 Cătălin Vasilescu, *Dragul meu Wallace*
 92 Stefan Zweig, *Lumea de ieri*

ȘTIINȚĂ

- 95 Antonio Damasio, *Simțire și cunoaștere*
 96 Noreena Hertz, *Secolul singurătății*
 98 John Parrington, *Conștiința*
 99 Victoria Shepherd, *O istorie a delirului*
 100 Andrew Solomon, *Demonul amiezii*
 101 Manfred Spitzer, *Singurătatea*
 102 Mihnea Măruță, *Identitatea virtuală*

ESEU / RELIGIE / FILOZOFIE

- 105 ***, *Biblia după textul ebraic (I, II, III)*
- 107 Alessandro Baricco, *Bun venit la circ*
- 109 Alessandro Baricco, *The Game*
- 110 Isaiah Berlin, *Lemnul strâmb al omenirii*
- 112 Isaiah Berlin, *Originile romantismului*
- 113 Piotr Ceaadaev, *Scrisori filozofice către o doamnă urmate de Apologia unui nebun*
- 114 Stephen Greenblatt, *Adam și Eva*
- 115 C.S. Lewis, *Sfaturile unui diavol bătrân către unul mai tânăr*
- 116 Martha C. Nussbaum, *Terapia dorinței*
- 117 Roger Scruton, *Despre natura umană*
- 118 Roger Scruton, *Sufletul lumii*
- 119 Victor Ieronim Stoichiță, *Vezi?*
- 120 Victor Ieronim Stoichiță, *Despre trup*
- 121 Hans von Arnim (ed.), *Fragmentele stoicilor vechi*
- 122 Heinrich Zimmer, *Regele și cadavrul*

ÎN AFARA COLECȚIILOR

- 125 Dan Alexe, *Babel*
- 127 Cătălin Dorian Florescu, *Turnul focului*
- 128 Ștefan Liiceanu, *Un atlas al corupției România – 20 de ani de hoție*
- 129 Maria, regina României, *Gânduri pentru vremuri grele*
- 130 Radu Umbreș, *Neîncrederea. Cum funcționează România profundă*

HUMANITAS JUNIOR

- 133 Narine Abgarian, Valentin Postnikov, *Bunicul de ciocolată*
- 134 Eusebiu Camilar, *1001 de nopți (I, II)*
- 136 William Golding, *Împăratul muștelor*
- 137 ***, *Marile legende medievale*
- 138 ***, *Lumea poveștilor lui Shakespeare*
- 139 Antoine de Saint-Exupéry, *Micul prinț*
- 140 Contesa de Ségur, *Povești cu zâne*

#Haștag

Între 2020–2025, am făcut pe pagina de Facebook a Editurii Humanitas aproape 500 de postări cu mici cronici de întâmpinare a unor cărți nou apărute sau reeditate. Am numit rubrica #minicronici tocmai pentru că e vorba de o prezentare minimalist-sfioasă a cărților, adresată cititorilor grăbiți ai zilelor noastre și adaptată la comunicarea pe rețelele sociale. Sunt onorată și recunoscătoare că Editura Humanitas dăruiește publicului, în acest an aniversar, când sărbătorește 35 de ani de la înființare, această colecție de 101 minicronici scrise cu convingerea că lectura ne face mai buni și mai înțelepți, cu îndârjirea de a nu lăsa cărțile să moară și cu speranța că întâlnirea cu o carte e o poveste de dragoste fără sfârșit, șoptită de Șeherezada în tăcerea oricărei singurătăți. La mulți ani, Humanitas! —TATIANA NICULESCU
<https://www.facebook.com/minicronicileTatieinei/>

AUTORI
HUMANITAS

ANA BLANDIANA

Mai-mult-ca-trecutul

Jurnal, 31 august 1988 – 12 decembrie 1989

În 1988, Ana Blandiana era deja o scriitoare consacrată. I s-a interzis însă să mai publice cărți sau articole în reviste literare, fiindcă îl parodiase pe Ceaușescu în motanul Arpagig, unul dintre personajele unei cărți pentru copii – *Întâmplări de pe strada mea*. Interdicția s-a aflat la originea jurnalului scris atunci și publicat acum. Ar putea fi citit ca un roman distopic, cu personaje a căror asemănare cu oamenii adevărați ar fi, ca-n filme, pur întâmplătoare. E vorba despre consemnarea în timp real a ultimului an al

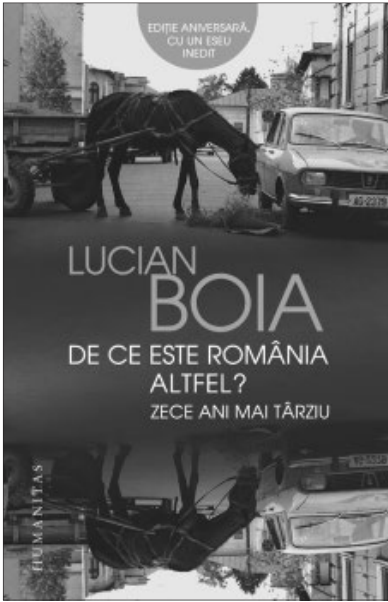
Epocii de Aur, în care un cuplu de scriitori, Ana Blandiana și Romulus Rusan, încearcă să supraviețuiască fizic, moral și literar. În imperiul penurilor și al cozilor la orice, se desfășoară, sub supravegherea Securității, un halucinant spectacol al duplicității, un mers pe străzi ca pe sârmă, în travestiul aparențelor, un du-te-vino al durerii de a vedea minciuna devenind adevăr, furtul virtute, înșelătoria prilej de mândrie. Cu această lume în prăbușire se acomodează sau nu scriitorii și intelectuali cunoscuți, ea le pune la încercare conștiința și rezistența biologică, cu ea se confruntă nevoia de a scrie, dragostea și solidaritatea. *Mai-mult-ca-trecutul* este memoria trecutului: vie, chinuitoare, actuală, eliberatoare prin mărturisire. Abia de aici încolo poate începe prezentul. O carte care stârnește, dezvăluie, demască, acuză, pune întrebări despre responsabilitatea intelectualilor în vremuri de cumpănă. Tulburătoare cronică, mărturie, document istoric.

LUCIAN BOIA

De ce este România altfel?

Zece ani mai târziu

Ediție aniversară, cu un eseu inedit

E un fel de a zice de ce e România așa cum e sau de ce nu urmează România lin și previzibil tiparul de evoluție al altor țări din Uniunea Europeană. În ce măsură România e o țară excentrică nu numai prin situarea ei la granița Uniunii Europene (graniță aflată azi în mișcare...), dar și prin tradițiile și reflexele ei politice, prin felul în care își înțelege propria istorie, prin balansul neîntrerupt, adesea istovitor, între Orient și Occident, prin latinitatea caracterului ei între țări slave, în fine, prin nesiguranța ei

politică de-a lungul epocilor? Lucian Boia explică, analizează, prezintă date și realități, evenimente de răscruce și mentalități, care conturează un profil de țară și interpretarea unei partituri „altfel“ în concertul și așa complicat al instituțiilor europene. Două priviri se întâlnesc în acest portret de țară: una din afară, privirea nedumerită cu care judecă România, în bine sau în rău, străinii, și cealaltă, din interior: perspectiva românilor care nu au încetat să se simtă evaluați și să se autoevalueze critic, suferind că nu sunt ca alții, fără să fie dispuși să se schimbe în vreun fel. Din întâlnirea celor două perspective rezultă o țară tânără, cu o istorie în zigzag, cu un stat apărut înainte ca societatea să fi avut destul timp să se închege în jurul acelorași valori. Tocmai de aceea, destinul României e fascinant și provocator. Așa e și această carte care se adresează oricui vrea să se cunoască pe sine, ca român, înțelegând istoria din care s-a născut România de azi.

LUCIAN BOIA

Cum s-a românicizat România

O nouă ediție a cărții din 2015 a lui Lucian Boia invită azi, încă și mai mult decât în anul primei apariții, la o atentă evaluare a impactului și consecințelor ideilor politice și ideologiilor asupra evoluției unei țări. Primul capitol se deschide cu peisajul statistic general al unui teritoriu locuit de etnii și religii amestecate. La 1859, Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești (numite oficial România) aveau aproape 4 milioane de locuitori. La recensământul din 1899, se înregistrează aproape

6 milioane, iar la următorul, în 1912, peste 7 milioane, o cifră apropiată de aceea a românilor care trăiesc azi în afara țării. În România Mare interbelică, românii erau majoritari, dar teritoriul aproape dublat al țării cuprindea și o mare diversitate de alte naționalități. Când, cum și de ce a dispărut această bogăție etnică și culturală? Cu ce preț? Prezentul, exilul, înstrăinarea unora dintre românii de azi încep în trecutul explicat de Lucian Boia.

Fiecare popor își are propria experiență cu „ceilalți”. Puține însă în asemenea măsură și cu asemenea intensitate precum românii. Situat într-o regiune „deschisă” și multă vreme vag structurată, actualul spațiu românesc a cunoscut o diversitate de dominații politice și de infuzii etnice și culturale.

MIRCEA CĂRTĂRESCU

Theodoros

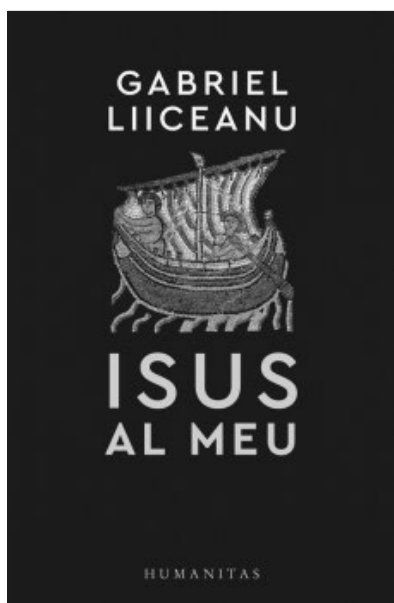

Cine să fie Theodoros? te întrebă intrigat. De bună seamă, vreun împărat. Un sacerdot bizantin? Un vrăjitor medieval? Un profet milenarist? încerci să ghicești. Ghicești sau nu, romanul îți depășește ipotezele. De îndată ce ai parcurs primele pagini, magnetismul cuvintelor, peripețiile năstrușnice, personajele și culturile, parfumul locurilor, umorul rafinat împletit cu înțelepciunea biblică, spațiile și corespondențele, adevărurile istorice și fantezmele contra-

factice te atrag, fără putință de scăpare, în năvodul fabuloasei povești a lui Theodoros și a lumilor lui. Pășești, cu acest roman, nu doar o lectură pasionantă, ci o experiență imersivă, ca acelea prilejuite de expozițiile de pictură chiar așa numite, imersive, fiindcă în sălile lor e reconstituit universul tridimensional, în imagine de film și iluzie optică, al operei unui pictor, laolaltă cu viața lui și cu treptele creației. Vizitatorul expoziției e astfel scufundat cu totul – minte, inimă, simțuri, emoții – în pictura artistului. Nu o mai admiră de la distanță, ci o trăiește virtual. Așa se întâmplă și cu *Theodoros* – roman imersiv, de desfătare în caleidoscopul de oameni, locuri și mituri al Levantului. Mircea Cărtărescu se întoarce cu forțe proaspete la iubirea dintâi, la inegalabila poezie a Levantului, în care basmul, legenda, bârfa, snoava, visul, ritualul, perfidia și inocența sunt materia realității extraordinare a cuvintelor. Această carte conține (și) o istorie picarescă a limbii române, etalată într-un neîngrădit și cuceritor spectacol al cuvintelor. Veți citi și veți vedea!

GABRIEL LIICEANU

Isus al meu

Această carte îi va nedumeri, poate, pe unii dintre cititori. Îi va scandaliza pe alții. Oricine e dispus să asiste însă la o căutare tensionată a credinței, la eternul conflict între minte și inimă și la zbulciul rațiunii în fața Necunoscutului o va citi cu pasiune și cu plăcere și, în mod paradoxal, va constata că *Isus al meu* i-l apropie pe Isus al său. E un demers-parafrază la o celebră replică din Evanghelia lui Marcu: „Cred, Doamne, ajută necredinței mele!“ Gabriel Liiceanu scrie pătimaș despre excepționala

moștenire morală lăsată omului de Isus, în numele căreia el, ca filozof, s-ar lipsi bucuros de edificiul instituțional al religiei, ar submina dogmele, ar discredita tradiția și i-ar contesta aprig pe intelectualii umaniști ai lui „Doamne-ajută!“. Ca profet al propriei cărți, Liiceanu anunță apocalipsa unei omeniri înglodată în violență și duplicitate. Ca reformator *sui generis* în câmpul lipsit de gesturi reformatoare al Bisericii naționale, este necruțător. Tot acest discurs ultimativ are în centru o inegalabilă declarație de dragoste și admirație față de cel mai nepereche om ivit vreodată în istoria omenirii: Isus din Nazaret.

Despre Isus nu știu să spun decât atât: e ființa care a suferit cel mai mult din pricina felului în care arătăm noi, oamenii. I-a păsat de noi ca nimănui pe lume. De aici și încercarea lui de a crea o nouă stare morală a omenirii, de a ne da alt chip interior. Nimeni, vreodată, nu ne-a propus o schimbare din adâncuri de o asemenea anvergură.

GABRIEL LIICEANU

Ce gândește Dumnezeu?

Puțină teologie

S-ar putea crede că, încă din titlu, în noua carte a lui Gabriel Liiceanu, *Ce gândește Dumnezeu? Puțină teologie*, se semețește și se autode-mască o mare vanitate: știe el, Liiceanu, ce gândește Dumnezeu și o să ne spună și nouă! ar zice un cititor pripit. Titlul este însă ironic și trimite la un titlu gazetăresc dintr-o schiță a lui Caragiale. Chestiunea e explicată, de altfel, în primele pagini ale cărții. Sensul titlului este că, în elanul diverselor lor raportări la Dumnezeu, mulți oameni chiar ajung să creadă că

dețin cheia gândirii Lui și, de vreme ce știu ce gândește El, nu au decât să supună lumea propriilor fantasmе. Titlul, precum cartea, este despre ce gândește Gabriel Liiceanu despre Dumnezeu. Abordarea credinței creștine din perspectivă filozofic-rațională și în actualitatea lumii în care trăim reprezintă o încercare inedită și originală în cultura română. Într-o țară cu o precară educație religioasă, cu o istorie răvășită de peste 40 de ani de comunism, nici scriitorii, nici filozofii ori intelectualii umaniști nu au avut, cu prea rare excepții, răgazul și curiozitatea să citească Scripturile sistematic, să își pună întrebări și, mai ales, să caute răspunsuri dincolo de ce le ofereau confesiunea botezului, ritualul și, eventual, duhovniciei locului. De aceea, această carte e o premieră (deși anticipată de *Isus al meu*) care ar merita să fie citită cu atenție și înțeleasă în resorturile ei intelectual-spirituale, înainte de a fi judecată cu suficiență și încrâncenare juvenilă.

CONSTANTIN NOICA, GABRIEL LIICEANU, ANDREI PLEȘU

„Am inventat Păltinișul!“

Scrisori, amintiri, evocări

Cine a crezut că Păltinișul este doar o localitate din județul Sibiu va ajunge, citind această carte, să-și schimbe gândul: cândva, Păltinișul a fost fantasma pusă în practică a unui om. A fost o proiecție de Oxford românesc, având drept maestru un Socrate de secol XX și drept sală de curs o cămăruță sărmană, într-o cabană pierdută printre brazi. Corespondența dintre Noica și discipolii lui se citește azi aproape ca un roman epistolar inspirat din fapte reale, dar devenit, odată cu trecerea timpului și a istoriei,

un fel de nebunească ficțiune culturală. O „aleasă nebunie“, cum se spune în carte la un moment dat. Schimbul de scrisori e urmat de amintiri, portrete și evocări despre Noica, în alcătuire rotundă: ideea, începuturile, metoda, desfășurarea antrenamentului filozofic și cultural, spiritul și țuica întâlnirilor, povestea, snoava și hermeneutica, despărțirea de maestru, retrăirea nostalgică. Alături de *Jurnalul de la Păltiniș* și *Epistolar*, volumul de față întregeste tripticul memorialistic al unei aventuri formatoare cu totul excentrice și în multe feluri subversive în cultura română și în perioada comunistă.

„Nimeni nu a trăit, la noi, idealul culturii cu intensitatea cu care l-a trăit Noica. Tot ce cădea în afara relațiilor culturale rămânea, pentru el, în neființă. Cum ar fi arătat România dacă, după douăzeci de ani de tăcere, Noica nu ar fi reapărut în cultura română?“

—GABRIEL LIICEANU

RADU PARASCHIVESCU

Recviem vesel pentru tata

Te-ai obișnuit ca Radu Paraschivescu să-ți descrie cu umor șfichiuitor caraghioslâcul politicii, și ești surprins să descoperi în această carte o familie care străbate cele mai sumbre decenii ale comunismului cu echilibrul zâmbitor pe care i-l dă încrederea într-un tată cultivat, glumeț și bun. *Recviem vesel pentru tata* e un portret cald al unui tată care a știut să-și iubească fiul, când cu îngrijorare, când cu discreție, când cu admirație, când cu micalită solidaritate masculină. Citind această carte în vremurile de dezori-

entare pe care le trăim acum cu toții, vei regăsi în ea simplitatea vieții, candoarea omeniei, îmbrățișarea unei familii care ai vrea să fie a ta. Pătrunzi, cu fiecare pagină, în familia lui Radu Paraschivescu și devii unul dintre membrii ei. Asiști la jocul vârstelor și la răscrucile istoriei ca la un joc de rummy în sufrageria familiei, în timp ce în fundal se aude muzica anilor '80, iar tatăl și fiul caută în gând replici hazlii – tot atâtea declarații de dragoste paternă și filială. Închizi cartea și te simți mai bun.

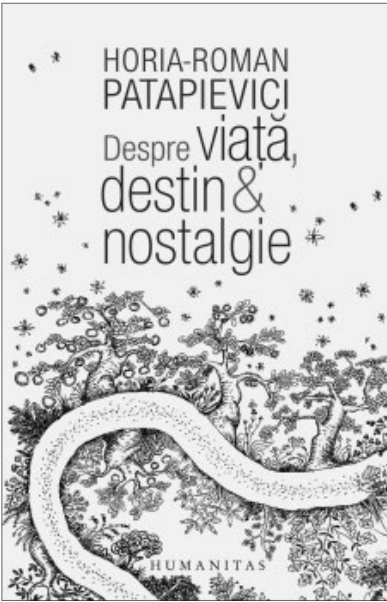
Pe mama n-o mai am de aproape doi ani. Pe tata, de aproape patru. În apartamentul în care au locuit cincizeci și trei de ani, din cei cincizeci și șase cât au fost împreună, urlă liniștea. Apartamentul e gol, dar mobilat. Va fi scos la vânzare, golit, umplut la loc de un alt ocupant, transformat în amintire.

Mă ajută în vreun fel scrierea acestei cărți?

Prea puțin. După trei-patru pagini, bănuiala devine certitudine: prezența tatei în carte nu-i suplinește absența în carne și oase.

HORIA-ROMAN PATAPIEVICI

Despre viață, destin & nostalgie

Sub acest titlu treimic sunt adunate eseuri scrise între 1996 și 2020, care ilustrează treptele unei autobiografii intelectuale în răspăr cu gândirea dominantă, cu simplificările populiste și cu ideologiile la modă. Cine este răzvrătitul acestor pagini afli din primul capitol, cel al ideilor, lecturilor și cărților formatoare, al întâmplărilor semnificative, al asumării nonconformismului în gândire și judecată. Identitatea autorului se conturează din ce în ce mai limpede în cel de-al doilea capitol, în care

istoria politică și istoria literară a României sunt reasezate în vecinătățile lor geografice și culturale, comparate, distilate, scrutate cu pătrunzător-civilizatoare originalitate. Nu întâmplător, acest capitol, cel mai consistent, e locul portretelor și al admirației pentru modele care au pecetluit tot atâtea prietenii: Monica Lovinescu și Virgil Ierunca, familia lui Dinu Pillat, Andrei Scrima, Matei Călinescu, Alexandru Paleologu, Neagu Djuvara... De la un capitol la altul, autobiografia intelectuală se dezvăluie a fi, în același timp, o autobiografie spirituală și creștină. Ultimul capitol – care corespunde nostalgiei din titlu – e dedicat adevărurilor nemediatizate, dialogului teologiei cu știința, și, pe de altă parte, clișeeilor agresive și manipulărilor ideologice la care sunt supuse, în zilele noastre, moștenirea și tradiția creștină ale Europei. Carte de memorii, jurnal filozofic, profesiune de credință, manifest pentru statornicie de caracter, *Viață, destin & nostalgie* așterne în fața cititorului drumul unui pelerin lucid și, de aceea, solitar, care nu se lasă nici intimidat, nici sedus de vocile noului ateism.

HORIA-ROMAN PATAPIEVICI

Zbor în bătaia săgeții

Eseu asupra formării

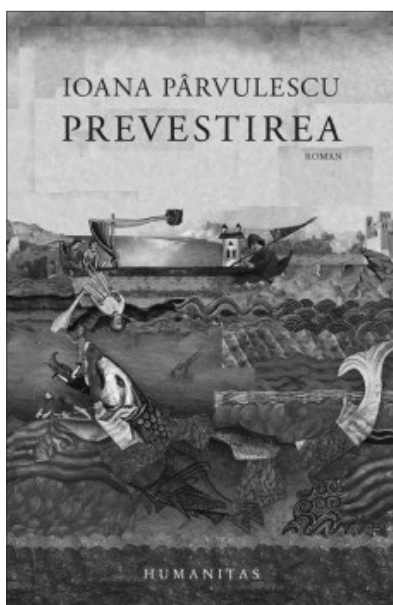
Căutare de sine și a sensului vieții, captivantă autobiografie de tinerețe, *Zbor în bătaia săgeții* este un elogiu adus prieteniei, cărților formatoare și lecturii îndrăgostite. De la colecția revistei Pif pentru copii la *Critica rațiunii pure*, de la marii filozofi la marii mistici, de la fizicienii cuantici la scriitorii ruși, de la descoperirea propriei senzualități la trăirea naturii, de la prima iubire la iubirea lui Goya, mărturisirea acestei deveniri se transformă în aventură și poveste și, apoi, în aventură povestită în chiar

momentul întâmplării ei. Scrisă acum aproape 40 de ani, cartea lui Horia-Roman Patapievici este o impresionantă reflecție asupra timpului și memoriei, țesută din amintiri, viziuni și vise ale vârstelor: copilărie, adolescență, tinerețe. Un autoportret spiritual și intelectual în care se răsfrânge un destin: din om, din lecturi, pasiuni și trăiri rămâne ceea ce omul a iubit.

Formarea mea, potrivit limbajului curent, este legată de cărți, de experiențe și de oameni. Sensul global pe care îl dau existenței mele este acesta: există un sens. Cărțile care mi-au vorbit mi-au vorbit pentru că adresau în mine o parte care avea nevoie de ele pentru a se manifesta. Experiențele pe care le-am trăit mi-au fost revelate pentru a declanșa în mine acele orizonturi care altminteri, dacă nu ar fi existat, nu mi-ar fi permis punerea în lumină a semnificației care îmi orientează viața.

IOANA PÂRVULESCU

Prevestirea

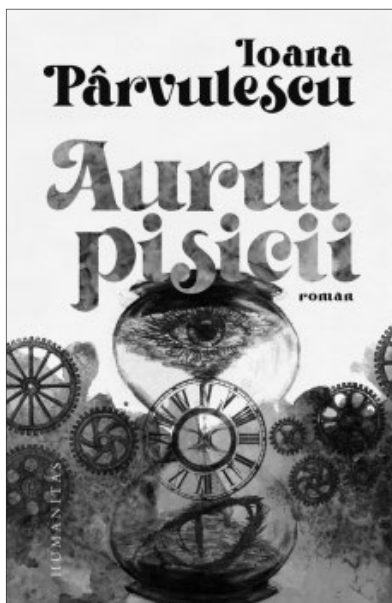

Romanul Ioanei Pârvulescu e inspirat de una dintre cele mai aventuros-miraculoase povestiri biblice, pe care teologia creștină o interpretează ca prefigurare a apariției în lume a lui Isus și a Învierii. Deși are doar trei pagini în Biblie, povestea lui Iona i-a fascinat, de-a lungul timpului, pe mulți scriitori occidentali. Mai puțin sau deloc pe scriitorii români. Aplecarea autoarei către Iona, dezvăluită în primele pagini ale romanului, a pornit de la insistenta greșeală a calculatorului de a corecta numele Ioana prin

Iona. Coincidență, întâmplare, repetată eroare? O scriitoare cu sensibilitatea Ioanei Pârvulescu a interpretat această nepotriveală ca pe o potriveală și ca pe invitația de a reciti *Cartea lui Iona*. În Biblie, Iona aude o voce din Înalt care îi încredințează o misiune. În roman, coincidența numelor este începutul misiunii de a scrie un roman-parabolă dedicat taților și Tatălui. Iona avea de parcurs un drum lung și periculos prin imperiul Asiriei, trebuia să ajungă în cel mai mare oraș al dușmanilor, Ninive, iar acolo urma să le conteste locuitorilor credințele și obiceiurile. Până la urmă, pe căi ocolite, făcând lucrurile pe dos decât îi spusese Vocea, ajunge să-i facă voia. Preluând în subtil ecou modern stilul cronicarului biblic, Ioana Pârvulescu construiește în jurul acestei istorii străvechi cu multe tâlcuri un roman despre necunoscutele căi ale vieții, care întretes binele și răul, experiența și inocența, păcatul și virtutea, amintirea și acțiunea, hazardul și providența. *Prevestirea* pare un roman predestinat vremurilor pe care le trăim.

IOANA PÂRVULESCU

Aurul Pisicii

Despre dragoste și deznădejde, întâlnire și trădare, despre răvășirea iubirii și cioburile de cântec ale vieții. Aurul pisicii e denumirea populară a piritei, o rocă minerală de cristale gălbui strălucitoare. Nu tot ce sclipeste e aur, așadar, ca în proverbul „All that glitters is not gold“, tradus literal. Aceasta pare să fie cea mai bună descriere a piritei și a acestui roman de dragoste plin de neprevăzut, presărat cu frânturi din memorabile cântece pop anglo-americane și construit ca un caleidoscop în care bucă-

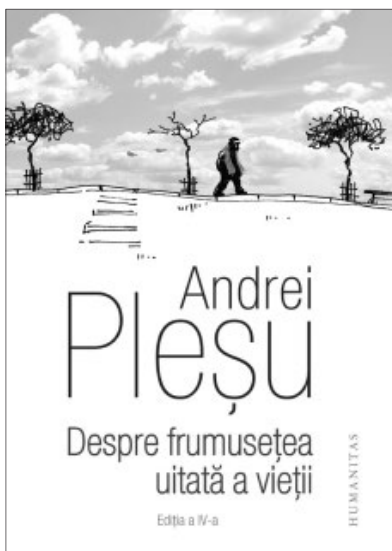
țelele de sticlă colorată reflectă, rând pe rând, candori, flăcări erotice, chinuri și vârste ale femeii îndrăgostite. Oglinda, umbra, ceasul, metamorfoza, ecourile onomastice, preferințele literare și muzicale ale personajelor (el, biolog, ea, doctoriță veterinară), oglindirea emoțiilor în animale de companie ar rămâne simple meșteșuguri literare abil folosite de o scriitoare cu îndemânarea jocului stilistic rafinat, dacă în spatele lor nu ar pulsa o reflecție asupra timpului și a iubirii înșelate: împletirea de sublim și ridicol, tragic și comic, romantism și cruzime din viața de cuplu.

„Am scris o poveste de dragoste care schimbă legile vieții. Într-un moment de criză, la cumpăna vremii, la fel ca la cumpăna apelor, deși viața curge înainte, timpul unei femei o ia înapoi. Timpul e personaj, unul atât de limpede, încât s-ar putea spune aproape că romanul este chiar despre dragostea femeii – a oricărei femei – cu timpul.“

—IOANA PÂRVULESCU

ANDREI PLEȘU

Despre frumusețea uitată a vieții

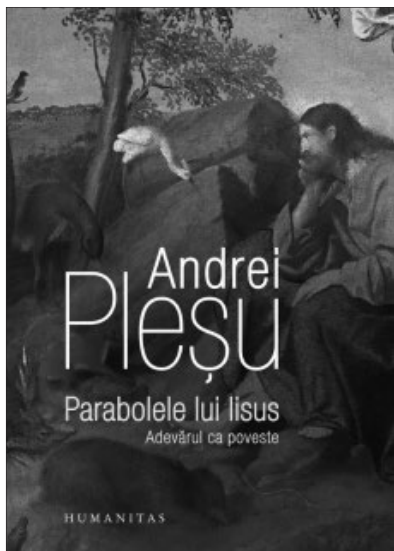
Ce facem cu viața noastră, care sunt lucrurile cu adevărat importante, ce e ordinea subtilă a lumii, despre perplexități și indispoziții, feluri de a fi, cetitul cărților, martirajul limbii române, cum stăm la televizor, cu sau fără dileme... Scrise cu literă mică sau cu literă mare, cu sau fără ghilimele, ca titluri de capitol sau ca episoade ale vieții, schițele cuprinse în această carte au fost, mai întâi, articole publicate în presă timp de câțiva ani. Cum s-ar zice, pastile zilnice sau săptămânale, pe

care cititorii le adorau, le comentau, căroră le răspundeau sau se încumetau să le adauge propria experiență de viață. Fiecare articol a fost scris cândva sub impulsul unei impresii de moment, cu gândul la o situație recentă, sub imperiul unei disperări, de dorul unei alte întocmiri a lumii, ori în lumina unei speranțe și cu licărul unei încrederi. Ar fi trebuit, așadar, ca adunate laolaltă, aceste texte să alcătuiască o simplă antologie. Dar ele construiesc dintr-un suflu unic – vocea lui Andrei Pleșu – o carte de călătorii în jurul și în adâncimea curajului de a iubi viața cu toate ale ei. Formulările memorabile, umorul care se sfiște să treacă granița ironiei spre sarcasmul coroziv, jurnalul gândurilor și confesiunea solidară fac din lectura acestui volum o reînnoită sărbătoare a minții și a inimii.

ANDREI PLEȘU

Parabolele lui Iisus

Adevărul ca poveste

Apărută cu peste 10 ani în urmă, și acum într-o ediție nouă, cartea lui Andrei Pleșu despre parabolele lui Iisus rămâne una dintre cele mai solide, vii și întremătoare abordări ale acestei teme în spațiul românesc. De la definirea parabolei și a rostului ei în cultura antică și în talmăcirile rabinice ale Torei la desprinderea adevărului din poveștile cu tâlc spuse de Iisus, și de la multiple chei de înțelegere la rigoarea deschisă spre uimire și paradox a textelor evanghelice, ești imediat

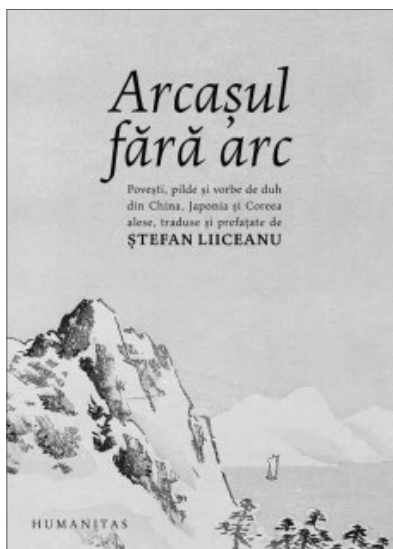
atras într-un exercițiu al înțelepciunii suple în care inspirația interpretării e însoțită de tensiunea credinței proprii. Parabola semănătorului, a lucrătorilor nevrednici ai viei, a treziei, veghii și vegherii ca forme de așteptare conștientă și receptivă a dumnezeirii, parabolele îndrăznelii și perseverenței, creativității și riscului asumat, ale ospățului, risipei și risipirii sunt tot atâtea prilejuri pentru o lectură proaspătă a Evangheliilor. Intenția textelor, interogația autorului, așteptările cititorilor construiesc o treime care luminează și actualizează mesajul învățaturii lui Iisus. Cartea se încheie cu o instructivă și nu lipsită de umor trecere în revistă a derapajelor de interpretare care au deturnat, de-a lungul timpului, sensul și rostul parabolelor. O carte de legumit, de (re)citit în liniștea unui gând luminat.

HUMANITAS
CLASIC

ȘTEFAN LIICEANU (ed.)

Arcașul fără arc

Povești, pilde și vorbe de duh din China, Japonia și Coreea alese, traduse și prefațate de Ștefan Liiceanu

Într-o zi, Confucius trecea pe lângă un cimitir împreună cu ucenicii săi și a auzit plânsul sfâșietor al unei femei. Maestrul a vrut să afle ce nenorocire i se întâmplase femeii. Bocind, ea i-a spus că socrul ei fusese omorât de un tigru. Apoi, soțul ei avusese aceeași soartă, iar acum își pierduse și copilul tot în ghearele tigrlui care cutreiera ținutul. Mirat, Confucius a întrebat-o de ce nu părăsește acele meleaguri primejdioase. „Nu plec pentru că aici guvernul nu e corupt.“ Impresionat,

Confucius s-a întors către ucenicii săi și le-a spus: „Luați aminte: un guvern putred și corupt e mai periculos decât un tigru înfometat!“ Povestea cu subînțeles, povestitul, pilda unei experiențe exemplare, dialogul care spune mai mult decât pare să spună au fost totdeauna repere de orientare în lume ale vechilor civilizații și religii și tăria lor în vremuri de cumpănă. *Arcașul fără arc* este un fel de pateric al sofisticației culturi asiatice, în care descoperi simplitatea rafinată a traiului zilnic, învățăturile, adesea paradoxale, ale unor înțelepți vestiți și afli răspunsuri neașteptate la întrebări stăruitoare ale existenței contemporane. Oprindu-te din lectură după fiecare poveste, îți vine să râzi de tine însuși, să te încrunți sau să rămâi pe gânduri. Îți spui că definiția înțelepciunii este împăcarea omului cu sine, cu lumea și cu tot ceea ce îi rămâne necunoscut. Te gândești că ai putea să dăruiești această carte oricui ar vrea să deprindă seninătatea viguroasă a arcașului mult prea priceput ca să mai aibă nevoie de arc.

Erik cel Roșu și alte saga scandinave

Traducere din islandeză veche de Valeriu Munteanu

și Flavia Teoc

Ilustrații de Rareș Ionașcu

De ce cu greu te poți desprinde de ecran la filme ca *Vikings* sau *Valhalla Rising*? Suflul marii epopei, al povestirii eroice despre onoare, sacrificiu, dragoste, privirile, replicile, costumele, armele, ritualurile întunecate te atrag magnetic cu realismul lor magic și cu forța de evocare a unei lumi crunte, curajoase și fruste în toate trăirile ei. Personajele (cu nume stâncoase, adesea imposibile) și acțiunile, încrângăturile și luptele de clan au în fundal scenarii desprinse din textele

scandinave numite *saga*. Cinci dintre cele mai celebre dintre ele sunt cuprinse acum în acest volum care te captivează de la primele pagini ca un sport extrem: în vâltoarea primejdiei și a morții, ai de înfruntat, odată cu eroii, destinul măririi sau drama căderii. Fatalism și predestinare, dârzenie și iubire fatală. Imensă plăcere a lecturii și emoție a întâlnirii cu miturile și istoria vikingilor.

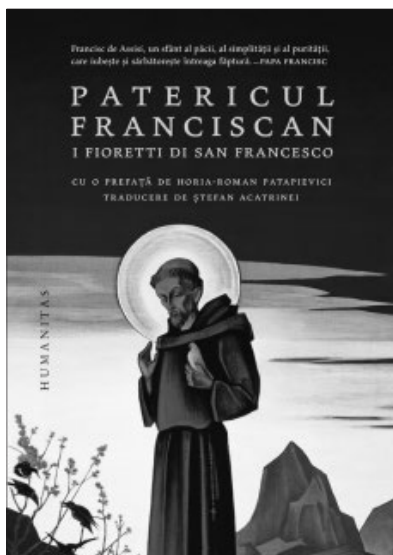
Regele împlinise cincizeci de ani în 1066. Se spune că fusese un om frumos: înalt, cu părul blond, barba scurtă și mustăți lungi. Una dintre sprâncene era mai înaltă decât cealaltă. Înalt cum era, războinicii săi îl vedeau ușor în bătălii, în timp ce își apuca dușmanii cu brațele lui lungi. Toți cei care au luptat alături de el spun că un alt rege mai mareț nu se mai poate naște.

Patericul franciscan

I Fioretti di San Francesco

Cu o prefață de Horia-Roman Patapievici

Traducere de Ștefan Acatrinei

În 1223, Francisc din Assisi tocmai se întorsese dintr-o călătorie în Țara Sfântă și, inspirat de locul nașterii lui Isus, a reconstituit, cu animale vii, ieslea din Betleem într-o peșteră din apropierea orașului italian Greccio. Trep-tat, au fost adăugate reprezentări ale personajelor biblice. De atunci încolo, în bisericile occidentale și în case se expun mici iesle și figurine de lemn, rășină sau plastic, înfățișând scena Nașterii (*presepio*). Dar asta e doar una dintre isprăvile acestui sfânt

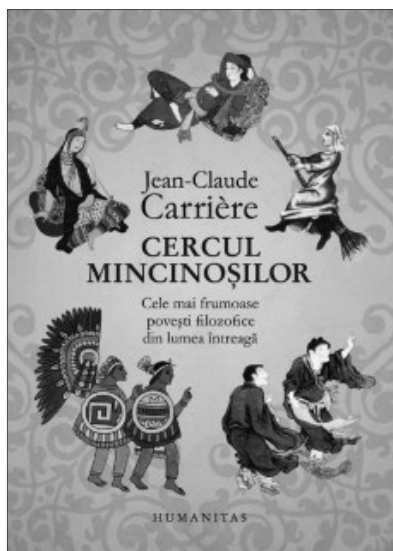
universal, iubit de scriitori, cineaști, pictori și sculptori, de teologi, filozofi și esești, deopotrivă de credincioși și necredincioși. În 1992, revista Time îl trecea în rândul celor zece mari personalități ale lumii care au marcat primul mileniu. Cu o prefață de Horia-Roman Patapievici și într-o traducere nouă semnată de Ștefan Acatrinei, ilustrată cu delicate gravuri de Maurice Denis, *Fioretti*, celebră colecție de povestiri și legende despre viața lui Francisc din Assisi, se citește ca un roman de aventuri, cu un personaj excentric și cuceritor care, de 800 de ani, nu încetează să uimească, să emoționeze, să inspire și să fascineze cititori din toate culturile și epocile.

JEAN-CLAUDE CARRIÈRE

Cercul mincinoșilor

Cele mai frumoase povești filozofice din lumea întreagă

Traducere de Brîndușa Prelipceanu și Emanoil Marcu

O învățătură hazlie despre proiecție și realitate: un țăran nu-și mai găsește toporul. Caută și caută, nimic! Tocmai trece pe drum un vecin care-și întoarce privirea în altă parte. Imediat, țăranul e convins că el i-a furat toporul. După uitătură, mers, gesturi, după cuvintele spuse altui trecător, se purta exact ca un hoț de topoare. Țăranul tocmai se pregătea să-și acuze vecinul în gura mare și să-l târască în fața unui judecător, când găsește toporul lângă gard, căzut în niște tufe. Revăzându-l

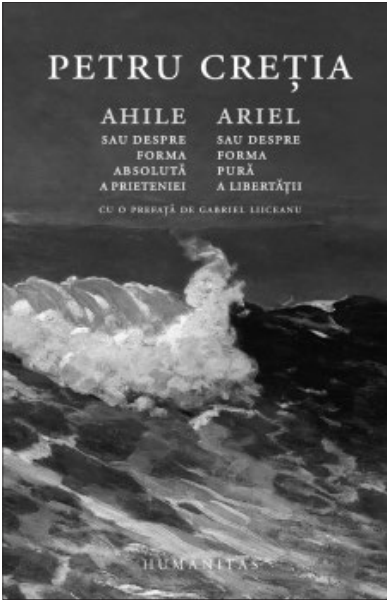
pe vecin după scurt timp, își dă seama că nu mai arăta defel ca un hoț de topoare. Snoavele, povestirile cu tâlc, pildele despre gândurile omului, mersul omenirii, paradoxurile vieții ori clădirea civilizațiilor se înșiră una după alta într-un savuros caleidoscop al înțelepciunii culturilor: europeană, asiatică, africană, indiană, amerindiană. Noua ediție a *Cercului mincinoșilor* e ingenios și bogat ilustrată de Bajkó Attila.

Un poet persan povestește că un câine, care murea de sete după ce rătăcise mult timp prin deșert, a ajuns până la urmă în fața unei ape. S-a aplecat să-și potolească setea, dar, văzându-și în apă propria imagine, a crezut că era un alt câine, care păzea locul oprindu-l să bea. Câinele înșelat s-a culcat gâfâind lângă râu și a așteptat. Puțin mai târziu, s-a apropiat din nou, s-a aplecat prudent și a privit: celălalt câine era tot acolo. Câinele s-a tras înapoi și, chinuit de sete, s-a culcat din nou. Scena s-a repetat de câteva ori. Într-un sfârșit, la capătul puterilor și răzbit de sete, s-a aruncat în apă, gata să se lupte cu celălalt patruped.

PETRU CREȚIA

Ahile sau Despre forma absolută a prieteniei Ariel sau Despre forma pură a libertății

Cu o prefață de Gabriel Liiceanu

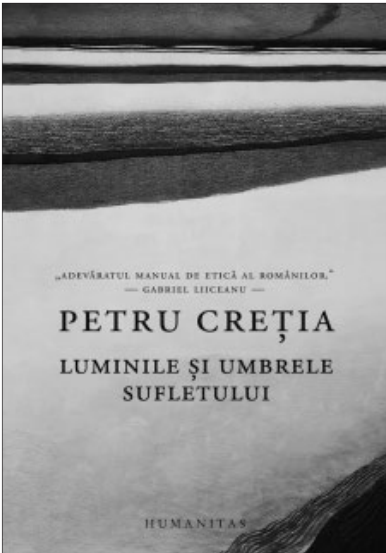

Cum se face că povestea mâniei lui Ahile, din *Iliada*, și apariția sfetnicului diafan Ariel, din piesa lui Shakespeare, nu încetează să emoționeze generații și generații de cititori/spectatori? De ce rămân vii, mereu cu înțelesuri noi și actuale, epopeea războiului troian și personaje precum Prospero, Caliban ori Ariel? Esurile cuprinse în această carte desfac în detalii și recompun în interpretări cu fațete multiple cele două texte celebre, pentru a scoate la iveală idealuri la care aspiră orice om din orice timp:

prietenia fără cusur și libertatea fără zăgaz. Cu finețe de hermeneut și acribie de clasicist, Petru Creția conturează geografia contextuală, fizică și sufletească, a personajelor Ahile și Ariel, eroul cosmic și copilul cosmic, explorând lumea în care ei își împlinesc destinul. Primeniri, treceri, lupte, pasiuni nemăsurate și fatale, prăbușiri, în *Iliada-Ahileida*, joc de miraje, ciudățenii, duhuri și neliniști, deșărmuriri ale spiritului Ariel, în *Furtuna*. Citindu-l pe Petru Creția, descoperi că Ahile și Ariel fac parte din universul tău sufletesc, de parcă Homer și Shakespeare le-au dat viață ca să-ți amintească, cu ei, de tine.

PETRU CREȚIA

Luminile și umbrele sufletului

Despre demnitate, cinste, dreptate, adevăr, încredere, blândețe, răbdare, dar și despre ticăloșie, prostie, intoleranță, calomnie, văicăreală, dezamăgire ori falsă conștiință... Dedicat celor care vor să afle mai mult despre ei înșiși, despre ce li se întâmplă și despre înverșunarea lumii din jur, eseurile morale cuprinse în această carte aruncă lumini în cele mai obscure cotloane ale sufletului, încercând să fie, cum spune autorul lor, călăuze către adevărul din noi înșine. Nu e ușor și nu e la

îndemâna oricui să discearnă în „amestecul cețos de lacrimi și de vise, de sălbăticie și de tristețe“ al vieții făgașul cuviinței, al onestității și al curajului. Poate că niciodată de la prima ei ediție din 1995, această carte nu a fost mai actuală și mai necesară, ca o luare de mână către liman, în avalanșa de terorii și ipoteze fantasmagorice despre tot ce mișcă în cer și pe pământ, în dezorientarea pe care acestea o stârnesc, în tulburarea minților năucite de amenințări reale sau imaginare, în aroganta orbecăială a vremii noastre. *Luminile și umbrele sufletului* este un manual de limpezire a gândurilor și a conștiinței, un îndreptar moral scris de un eminent clasicist și gânditor neîmpăcat el însuși cu propriile contradicții.

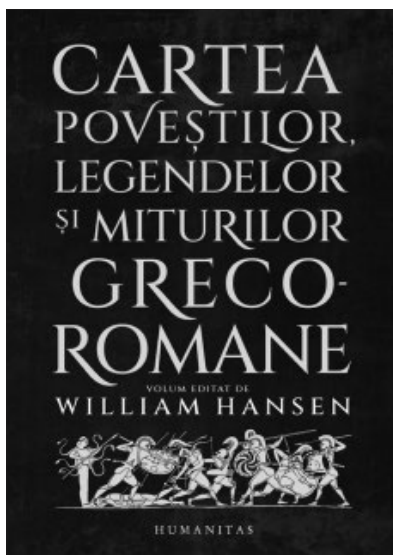
WILLIAM HANSEN (ed.)

Cartea poveștilor, legendelor
și miturilor greco-romane

Cu traduceri și o introducere de William Hansen

Ilustrații de Glynnis Fawkes

Traducere de Anca Bărbulescu

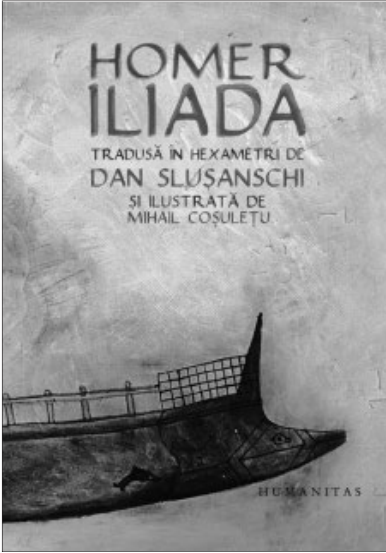
O carte a poveștilor de aur, adică a stării de bine, după cum anunță din primele pagini strigarea povestitorului roman itinerant: „Dați-mi un ban de aramă și veți auzi o poveste de aur!“ Una dintre cărțile minunate despre viața lumii antice este o extraordinară antologie de povestiri străvechi. Miezul, hazul, tâlcul, înțelepciunea și farmecul acestor istorioare constau nu doar în diversele situații, personaje și întâmplări năstrușnice – un bărbat nu se mai poate opri din râs, o femeie

își amintește ce nu trebuie, alții își schimbă brusc sexul, centauri, satiri, nimfe se întrec în ghidușii, marii eroi sunt la îndemâna oricui –, dar și în oralitatea lor de mici scenete încropite din experiența de fiecare zi a oamenilor obișnuiți, crescuți la umbra unor vechi culturi sofisticate. William Hansen, clasicist pasionat de folclor, a adunat câteva sute de povești, snoave, legende, fabule, bancuri, basme cu fantome și câte și mai câte alte producții populare care circulau cândva în lumea grecilor și romanilor din antichitate. Cu instrumentele folcloristului modern, Hansen pune la dispoziția cititorilor un tezaur prea puțin cunoscut din literatura populară, anonimă, colectivă, a grecilor și romanilor. În *Cartea poveștilor, legendelor și miturilor greco-romane* se deschide un întreg univers de plăceri, fantasmе, temeri, reflecții și neliniști pe care numai arta povestitului le poate ostoi și păstra în memoria socială și afectivă a generațiilor.

HOMER

Iliada

Tradusă în hexametri, cu o postfață, bibliografie
și indici de Dan Slușanschi
Ilustrată de Mihail Coșulețu

„Cântă zeită mânia ce-aprinse
pe-Ahil Peleianul/ Greaua ur-
gie ce-Aheilor mii de amaruri
le-aduse...” Oricine a trecut
prin școală va fi știut, poate,
vreodată, aceste versuri cu
care se deschide marea epo-
pee a grecilor-ahei și a troie-
nilor dintr-o cetate din
Anatolia de azi. Războiul
începe, așadar, cu mânia care
întunecă mintea și judecata.
Timp de aproape zece ani,
cele două armate de eroi mi-
tici se vor lupta pe viață și pe
moarte în fața cetății fortifi-
cate a Troiei, retrăgându-se

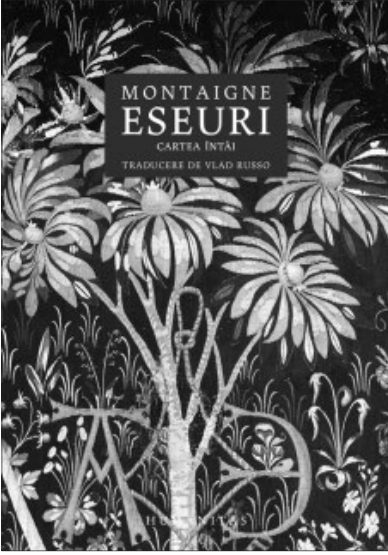
spre seară unii la corăbiile oprite în nisipul plajelor, ceilalți
dincolo de zidurile cetății. Ca totdeauna în lumea greco-ro-
mană, zeii își au partea lor de implicare, de șiretenie și de
zaveră. Odată intrat pe porțile cetății, calul de lemn mește-
șugit de viclenia lui Ulise aduce înfrângerea troienilor. Tra-
ducând în hexametri *Iliada* și *Odiseea*, Dan Slușanschi credea
în moștenirea culturală a Europei, păstrată din generație în
generație prin traduceri noi, potrivite unui public nou. „Fi-
lologul este Atlas, cel care poartă lumea culturii pe umerii
săi” spunea el într-un interviu. „Umanismul nu este o fabrică
de fum sau de fumuri, ci chează statornică a nădejzii că
omul și omenirea mai au un viitor, un altul decât prăbușirea
în apocalipsă”. Niciodată nu au sunat aceste cuvinte atât de
profetic ca în zilele noastre. Dacă lumea mai are un viitor,
atunci doar memoria ei culturală i-l mai poate asigura.

MICHEL DE MONTAIGNE

Eseuri

Cartea întâi

*Traducere din franceză, cronologie și note de Vlad Russo
Cu o prefață de Michel Onfray*

Dacă există un autor pentru toate anotimpurile vieții și ale minții, atunci acesta e aristocratul gascon Michel de Montaigne vorbind despre sine în modul cel mai firesc, fără meșteșugiri de fraze, fără fumuri conceptuale și termeni greu de priceput, fără aroganță ori fățarnicie. De aceea, eseurile lui se adresează oricărui om aflat în căutarea bucuriilor și surprizelor cunoașterii de sine. Cel mai original și mai citit gânditor din istoria filozofiei scrie despre toate ale vieții pe înțelesul tu-

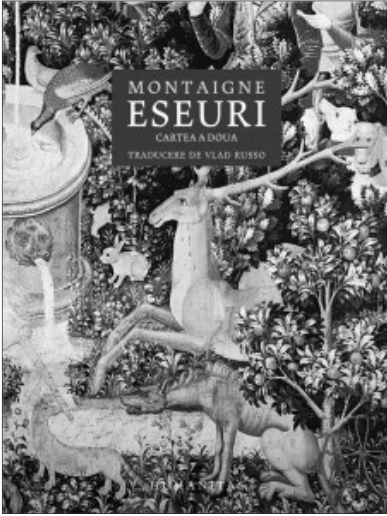
turor. Raționamentele și argumentele lui rezultate din propria experiență, pățaniile trăite pe propria piele și exercițiul scrutării conștiinței pe care îl practică de timpuriu răspund și azi întrebărilor omului modern. Montaigne nu se sfiște să scrie despre viața lui sexuală, digestie, lene, memorie, sărăcie, tinerețe, bătrânețe, și alte realități ale vieții, care interesează pe oricine. În același timp, el este un vizionar: inventează, rând pe rând, filozofia experimentală, religia rațională, feminismul, pedagogia, relativismul cultural, laicizarea gândirii, metoda de cunoaștere introspectivă... În fine, inventează eseul ca gen literar-filozofic. Dar toate acestea cu greu ar fi putut ajunge la lumea de azi fără o traducere pe limba gândirii și simțirii contemporane. Noua traducere în română, datorată lui Vlad Russo, este o delectare a minții și a inimii. Înflorește din ea, în fiecare pagină, spiritul luminos, șugubăț și liber al lui Montaigne. Traducerea urmează ediția în franceza veche tipărită la Editura Gallimard.

MICHEL DE MONTAIGNE

Eseuri

Cartea a doua

Traducere și note de Vlad Russo

„Nu ne e mîntea mai trează, amintirea mai vie, judecata mai sprintenă, sănătoși fiind decât fiind bolnavi? Bucuria și voioșia nu ne fac să întîmpinăm orice se arată sufletului cu totul altfel decât tristețea și melancolia?” Pus față-n față cu sine însuși, omul nu e în stare să se priceapă pe sine, scrie acest înțelept hătru și luminat al tuturor timpurilor, pe nume Michel de Montaigne. Cel de-al doilea volum al *Eseurilor*, în admirabila traducere modernă a lui Vlad Russo, îl face contemporan cu secolul

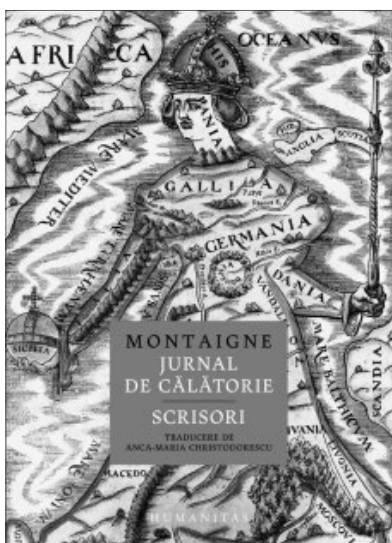
XXI. Pătrunzând în adâncurile minții omenești, eseurile despre toate ale gândului și ale lumii îi confruntă pe cei ce cred că știu – filozofi, oameni de știință, teologi, educatori ai gândirii – cu adevărul gol al neștiinței, cu aroganța găunoasă a pretinselor descoperiri ultime, cu puținătatea morală a celor care susțin drastice reguli de conduită, gata să le încalce ei înșiși, dar condamnându-i aspru pe alții pentru nimicuri. Împărați, gânditori, scriitori, istorici, cu argumentele și cărțile lor, au parte, în acest jurnal al lecturilor lui Montaigne, de judecăți lipsite de reverență, de limpeziri și scrutări fără perdele de ipocrizie, nu numai ale condiției umane, ci și ale condiției celui care gîndește lumea. Altminteri, omul de fiecare zi mustește de porniri josnice, de ascunse vrăjmășii sufletești. Orice pagină din Montaigne e o continuă (și amuzant solidară) luare peste picior a gonflatei bicisnicii omenești care caută, socotind că a și găsit, certitudini înalte în ea însăși. Cărțile și autorii sunt trecuți, rând pe rând, prin testul realității și al vieții, într-un spectacol al comediei umane destinat oricărei epoci și vârste a omenirii. Eseurile lui Montaigne sunt „cartea de pe insulă”, de pe orice insulă: de vacanță sau de lucru, la bine și la rău, în solitudine sau în agitație prea puțin prielnică cititului.

MICHEL DE MONTAIGNE

Jurnal de călătorie în Italia prin Elveția și Germania

Scrisori

Traducere, prefață și note de Anca-Maria Christodorescu

Există, de când lumea, două feluri de călători: unii care, plecând la drum, vor să se simtă pretutindeni ca acasă și caută lucruri cunoscute și experiențe securizante, și alții care au ochi pentru tot ce e nou, neașteptat, străin de obișnuințele proprii, și se dedau hoinăreliei entuziaste și experienței periculoase. Montaigne face parte din cea de a doua categorie, avid să descopere locuri și oameni noi. Călătoria lui în Italia prin Elveția și Germania se întinde pe parcursul unui an: 1580–1581,

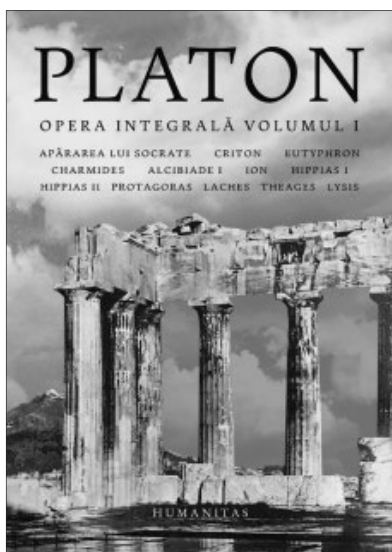
după nouă ani de reclusiune în castelul în care și-a scris *Eseurile*. Mult mai puțin cunoscut decât *Eseurile*, jurnalul le acompaniază fericit întregind portretul unui om modern, tolerant, atent la detalii, dar și la punga și sănătatea propriei, observator subtil al vieții și al oamenilor și instituțiilor, în timp ce nu încetează de a se scruta pe sine însuși. Om de lume, Montaigne călătorește ca un om al lumii, cetățean destins și iscoditor al țărilor, limbilor și tradițiilor pe care le evaluează încercând, mai întâi, să le înțeleagă cu harul și cu hazul care-l caracterizează. Redactat în timpul călătoriei, jurnalul nu a fost publicat niciodată în timpul vieții autorului. Abia în 1774 a apărut prima ediție, iar manuscrisul s-a pierdut. Toate edițiile și traduceri ulterioare au avut la bază ediția princeps. La fel aceasta, realizată de Anca-Maria Christodorescu, care semnează și prefața și notele.

PLATON

Opera integrală

Volumul I

*Traducere, introducere generală, introduceri
și note de Andrei Cornea*

Cu acest volum din noua traducere a lui Platon, întemeietorul primei școli de filozofie și științe, se poate reîncepe o aventură nouă a cunoașterii, o redescoperire a unei opere cu o influență covârșitoare asupra gândirii europene. În dialogurile celebre, traduse acum de Andrei Cornea în limba română literară de azi, se regăsesc mari teme ale condiției umane: ce este omul în lume, ce e realitatea, dar frumosul, dar adevărul, dar binele, construite de raționamentul riguros și de geniul

lui Socrate și ale discipolului său, Platon. Primul volum al operei integrale conține dialogurile de tinerețe ale lui Platon, așa-numite „socratice“, însoțite de introduceri, note, comentarii și o bibliografie adusă la zi, într-o ediție cu un singur traducător, cu o interpretare unitară și un aparat critic modern. Ce poate fi mai actual decât exercițiul discernământului socratic și pedagogia învățării prin dialog? Și ce poate fi mai util oricărei epoci decât luciditatea unui spirit neînfrânt, într-un noian de închipuiri? O carte-eveniment și o desfătare a spiritului, destinate oricărui cititor pasionat de lumea ideilor și de istoria gândirii europene. Noua traducere, datorată lui Andrei Cornea, face din Platon un mare clasic modern al înțelepciunii. (Opera integrală este un proiect susținut de Fundația „Republica Literelor“ și Editura Humanitas.)

PLATON

Opera integrală

Volumul II

Traducere, introducere și note de Andrei Cornea

Volumul cuprinde șapte dialoguri: despre argumentele năstrușnice ale sofștilor, despre studiul cuvintelor și cunoașterea lucrurilor, despre virtute pornind de la studiul retoricii, în apărarea vieții lui Socrate, despre etică, iar despre virtute, cunoaștere, idee, despre suflet, despre dragoste. Dialogurile lui Platon sunt lecturi pe viață. Revii asupra lor iar și iar, la diferite vârste, cu diferite experiențe de viață și cu alte trepte ale înțelegerii. Iar dacă rar se mai întoarce cineva la anul 427 î.Hr., la

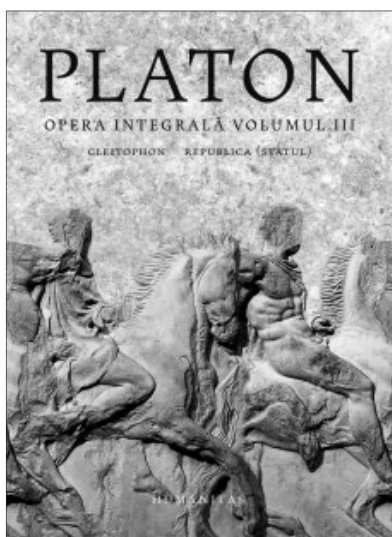
lumea în care s-a născut Platon, Andrei Cornea îi reface și parcursul biografic. Nimeni nu bănuia că cel care se năștea în acest an la Atena, într-o familie aristocratică, nu va urma o carieră politică, ci va fi creatorul primei școli superioare de filozofie și științe din vremea sa, și apoi principalul reper al gândirii europene pentru următoarele secole. Nici Platon însuși nu se aștepta la schimbarea pe care avea s-o aducă în viața lui întâlnirea cu Socrate, al cărui discipol va fi timp de câțiva ani. Când Socrate e condamnat la moarte sub acuzația că ar fi introdus în cetate zei noi și ar fi corupt tineretul, Platon se expatriază, călătorește la Megara, Cyrene, în Egipt, în Sicilia, unde visează să întemeieze o dinastie a filozofilor. Se întoarce la Atena și înființează Academia, unde predă el însuși, continuând să scrie dialoguri care îl au drept personaj principal pe Socrate și în care sunt dezbătute cele mai diverse teme din politică, religie, psihologie, metafizică, iubire, fizică. Altfel spus, temele omului, ale vieții și ale spiritului. În vâlmășeala, dezorientarea și demența politică a vremurilor noastre, dialogurile aduc statornicia unei gândiri neîngrădite și lumina înțelepciunii.

PLATON

Opera integrală

Volumul III

Traducere, introducere și note de Andrei Cornea

Cel de-al treilea volum cuprinde cel mai cunoscut dialog al lui Socrate: „Republica“, precedat de un mic dialog cu rost introductiv, „Cleitophon“. Pe parcursul a zece capitole, Socrate își provoacă interlocutorii să reflecteze asupra naturii dreptății și nedreptății, asupra politicii și asupra celei mai bune forme de guvernare – de la timocrație (puterea politică derivă din bogăție) la oligarhie, democrație și tiranie. Un rol important în treburile republicii

lui Platon îl are, de bună seamă, filozoful, care se presupune că nu urmărește decât adevărul și binele societății. Ce este și cum se definește dreptatea, în ce fel modelează aceasta ideea de stat, ce fel de conducător trebuie să aibă statul bine întocmit, ce e de făcut cu poezii, femeile și copiii în construcția statului aflat sub constelația ideilor. Miezul dialogului e ideea de dreptate: de ce e important să fie omul drept, ce înseamnă dreptatea și de ce dreptatea conduce la fericire, într-o societate ideală în care sufletul și lumea se oglindesc în armonie. Când scrie „Republica“, în a doua jumătate a secolului V î.Hr., Platon trăiește în epoca de aur a democrației și puterii Atenei, dar războiul cu rivala Sparta și înfrângerea Atenei vor reprezenta adevăratul context politic al dialogului. Dezbaterea inițiată de Socrate pe tema organizării statului – un stat ideal, utopic – va avea o influență covârșitoare asupra gândirii politice europene. Acest nou volum (Opera integrală. Volumul III) e un bun prilej de redescoperire a celui mai celebru dialog platonician.

BIBLIOTECA
ITALIANĂ

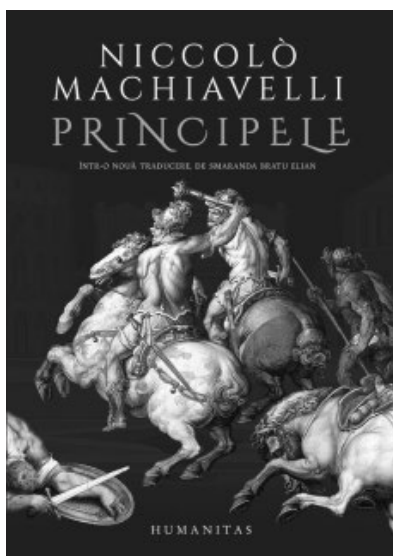
NICCOLÒ MACHIAVELLI

Principele

Traducere din italiană, cronologie, note și indice

de Smaranda Bratu Elian

Cu o prefață de Carlo Varotti

Machiavellâcul e o formă de viclenie politică, un șiretlic sofisticat. Când folosește/inventează cuvântul, Caragiale nu pe Machiavelli îl ironizează, ci pe oamenii politici care înțeleg că *Principele* ar fi un manual de manipulare politică. În fapt, Machiavelli reflectează asupra felului în care se poate dobândi puterea politică, asupra caracterului și însușirilor de care trebuie să dea dovadă conducătorii unui stat, a deciziilor de renaștere și condițiilor de înflorire a unei societăți. *Principele* e un text scris dintr-o suflare într-o

perioadă de criză a Republicii Florentine și a Italiei secolului al XVI-lea, de înfrângere personală și de disperare a autorului, gânditor și diplomat florentin. Cum se poate sustrage o societate sortii oarbe și neprevăzutului? Ce fel de cooperare între conducători și popor poate duce la relații sociale armonioase întemeiate pe rațiune? De ce un stat trebuie să fie garantul legilor și al drepturilor cetățenești? Scrutând caracterul contemporanilor, Machiavelli nu se amăgește cu privire la alcătuirea rațional-irațională a omului, dar e convins că o acțiune politică lucidă, pragmatică și bine cumpănită poate așeza pe un fâgaș bun întortocheata natură umană. Lucrurile merg spre bine într-un stat atâta timp cât clasa conducătoare e formată din oameni inteligenți, ingenioși, curajoși, patrioți și capabili să pună binele comunității înaintea binelui propriu. Conducător bun e, după Machiavelli, acela care știe să se adapteze realității, îmbinând șiretenia curajoasă cu știința de a se folosi de ocazii neprevăzute. O carte actuală pentru fiecare generație de aleși și de alegători.

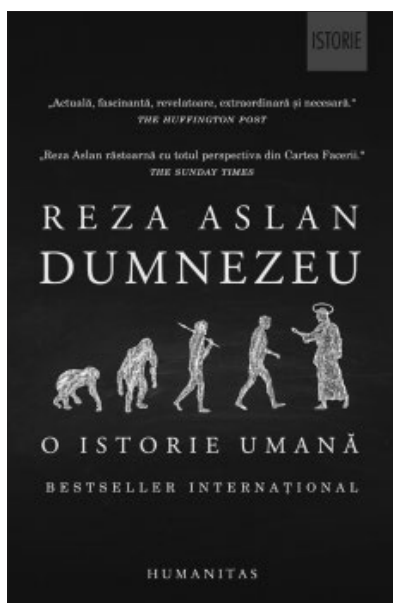
ISTORIE

REZA ASLAN

Dumnezeu

O istorie umană

Traducere de Andreea Eșanu

Când era copil, mărturisește autorul acestei cărți, credea că Dumnezeu era un bătrân măreț și puternic. Un bătrân care locuia în cer. O versiune mai impunătoare și mai puternică a tatălui său, înzestrată cu puteri magice. Și-l închipuia „chipeș și cărunt, cu părul argintiu curgându-i peste umerii largi“... Câți dintre noi nu și l-au imaginat pe Dumnezeu în același fel, în copilărie sau chiar la o vârstă înaintată? Potrivit primei cărți a Bibliei, Dumnezeu l-a făcut pe om după chipul și asemănarea lui.

Dar când și cum au început

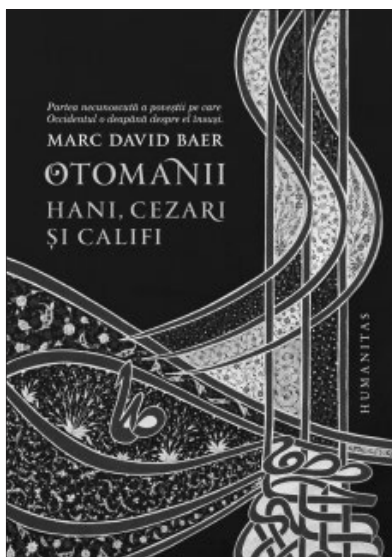
oamenii să-l facă pe Dumnezeu după chipul și asemănarea lor? O cercetare a ideilor și imaginilor despre ființa supremă de-a lungul secolelor, o analiză a tradițiilor religioase ale lumii scot la iveală nu atât reflecții teologice despre Dumnezeu, cât nebaneuite aventuri ale spiritului omenesc preocupat să dea un chip nevăzutului și un sens mai înalt trecătoarei vieți. Această carte de antropologie culturală, de istorie a ideilor religioase și de analiză a gândirii omului despre Dumnezeu are trei părți : „Sufletul întrupat“, „Dumnezeul umanizat“ și „Ce este Dumnezeu“. Fiecare dintre ele îi pune omului în față oglinda propriilor căutări, uimiri și neliniști. Tot atâtea chipuri ale dorinței de a înțelege cine suntem și încotro ne îndreptăm.

MARC DAVID BAER

Otomanii

Hani, cezari și califi

Traducere de Monica Mărgărint

Un imperiu multiethnic, multilingv, multirasial, pluriconfesional s-a întins, timp de aproape cinci secole, peste Europa, Africa și Asia, pe o bună parte a teritoriilor stăpânite cândva de romani. Conducătorii lui erau socotiți împărați musulmani ai Europei. După cucerirea Constantinopolului în 1453, în fosta capitală a Imperiului Bizantin a domnit toleranța otomană practică deja în Spania musulmană. Dar care a fost contribuția organizării administrative și militare o-

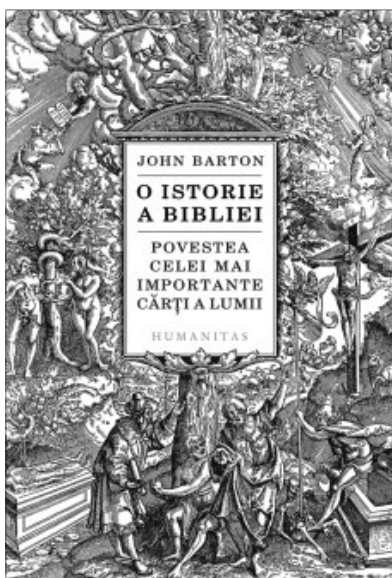
mane la configurarea instituțiilor europene? Ce și cât datorează Europa culturii și civilizației otomane, dincolo de cotropirile și cruzimile de atâtea ori evocate în cărțile de istorie? Dar Europa de Sud-Est? Fără să ignore drumurile deja bătute în descrierea Imperiului Otoman, istoria lui Marc David Baer pătrunde în organizarea instituțiilor civile și militare otomane, redă episoade biografice mai puțin cunoscute ale sultanilor, le descoperă mentalitatea și gândirea politică, de la Osman până la Atatürk, documentând deopotrivă toleranța și genocidul practicate de otomani. Povestea lor e privită ca parte a poveștii Europei. O viziune nouă asupra moștenirii otomane, așadar, cu bune și cu rele, și o posibilă explicație a fascinației pe care o trezesc, în zilele noastre, filmele cu sultani, califi, viziri, cadâne, haremuri, saraiuri, bătălii și complicate viclenii de culise.

JOHN BARTON

O istorie a Bibliei

Povestea celei mai importante cărți a lumii

Traducere de Cornelia Dumitru

Scriind palpitanta istorie a celei mai citite cărți a lumii, John Barton face o incursiune în cultura și mentalitatea creștinismului de-a lungul timpului. Află astfel câți dintre autorii Bibliei sunt cunoscuți, care sunt cărțile biblice ce îmbină tradiții orale cu cronicile istorice și cu scenariile profetice, citești despre felul în care a fost alcătuită această carte a cărților de-a lungul secolelor. Cum a fost înțeleasă, cunoscută și propovăduită Biblia? Ce crede lumea că este ea? În această istorie

riguros documentată sunt analizate cu acribie erudită sursele textelor biblice și identitățile posibile ale autorilor și copiştilor, limbile originare în care au fost scrise diversele episoade epice sau poetice și traduceri ulterioare care au contribuit la configurarea versiunii de azi a Vechiului și Noului Testament. Împătimit cercetător al Scripturii, John Barton speră să risipească „ imaginea de monolit sacru a Bibliei, închis între două coperte negre de piele“ și, în același timp, să redea iudaismului și creștinismului – cele două religii care își revendică Biblia ca fundament – cadrul mai larg, istoric și cultural, în care au fost practicate de-a lungul timpului. O carte de testat credința? De bună seamă. O carte cât se poate de necesară pentru limpezirea confuziei între credință și superstiție.

„Ce este Biblia? Cum a apărut? Cum a fost citită de evrei și de creștini? Cartea lui John Barton ne oferă răspunsurile, condensând munți de informație într-o lucrare foarte accesibilă chiar și pentru cei care nu știu nimic despre toate acestea.“ — BART D. EHRMAN

STEFANO BOTTONI

„Geniul“ Panoniei

Proiectul Orbán și amenințarea iliberală

Traducere de Andrei Dósa

Cândva, lui Nicolae Ceaușescu i se spunea, cu amară ironie, „geniul“ Carpaților, pentru „originalitatea“ agramată a cinismului său patriotard. În zilele noastre, un alt „geniu“, de data asta al Panoniei, bântuie gândirea politică europeană și el se numește Viktor Orbán – un politician mult mai cultivat, mai inteligent și mai versat decât Ceaușescu. În cei 35 de ani de la căderea comunismului, așa-numitul suveranist maghiar a trecut de la revolta de tinerețe împotriva bătrânilor politicieni cu mentalitate so-

vietică la aspirația integrării în structurile euro-atlantice și, odată împlinit visul, și-a schimbat măștile, virând de la liberalism la conservatorism și de la naționalism la legitimarea extremei drepte în politica europeană. Politician pur sânge, scrie Stefano Bottoni, Orbán a adus la putere o versiune postmodernă a viziunii „legionare“ asupra politicii, care-l apropie de Rusia. Consecințele sunt vaste și nefaste. Modelul Orbán bântuie Europa prezentului, iar în România inspiră epigoni de carton.

„Excelent informată și riguros concepută, cartea trebuie citită de toți cei care vor să înțeleagă cum se naște și unde poate duce populismul etnocentric, xenofob, bigot și fascistoid.“ —VLADIMIR TISMĂNEANU

MARCHIZUL DE CUSTINE

Scrisori din Rusia

Rusia în 1839

Ediție, prefață și dosar de Pierre Nora

Traducere de Irina Negrea

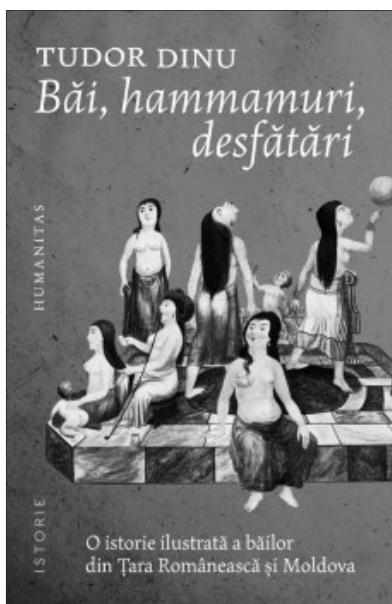
Miezul celor 36 de scrisori scrise de marchiz cu prilejul călătoriei în Rusia se referă la aspectele mai puțin flătante ale caracterului rușilor: o societate sub semnul minciunii și manipulării, o lume trăind din fanatismul supunerii, care confundă „însușirile teribile ale stăpânilor cu puterea binefăcătoare a sfinților protectori pentru a pune astfel la adăpostul credinței toate cruzimile istoriei“, o țară a pasiunilor răvășitoare și a caracterelor slabe și duplicitare, a corupției generalizate a administrației și a

brutalității instituțiilor de forță, un spațiu sufletesc amestecat de orgoliu rănit și umilință neostoită. Spirit liber, liberal și libertin, marchizul nu bănuia că scrisorile sale despre Rusia anului 1839, adunate inițial în patru volume și publicate câțiva ani mai târziu, vor deveni curând bestseller-ul secolului XIX. Reeditarea versiunii în română a scrisorilor din Rusia reproduce textul din ediția ilustrată, revăzută de autor în 1855, reprezentând aproximativ o treime din corpul total al scrisorilor. O carte scrisă cu aproape două secole în urmă, care, în chip misterios, printr-un straniu efect de perspectivă istorică, poate fi cu adevărat înțeleasă în profunzimea observațiilor ei abia de cititorii prezentului.

TUDOR DINU

Băi, hammamuri, desfătări

O istorie ilustrată a băilor din Țara Românească și Moldova

Feredeie, teleaci, peștemene, peșchire, bașlăcuri, nalâni, rod de zahăr, ciubuce... Cuvintele înviate sau țesute contextual în cartea de antropologie și istorie culturală, plină de informații și de farmec, a lui Tudor Dinu ar fi de ajuns să stârnească interesul publicului. Dar când ele mai fac parte și din recuzita îmbăierii, a învățării igienei și desfătării corporale, interesul devine curiozitate aprinsă. Trecând în revistă tradiția greco-romană a băilor și termelor, obiceiurile bizantine de curățire a trupului și prescripțiile

religioase coranice legate de abluția rituală, autorul descrie, în detalii vizuale de un pitoresc suculent, interiorul băilor de inspirație otomană și apoi al celor europenești construite pe teritoriul principatelor. Într-o lume în care baia e percepută ca sursă de păcat, îngrijirea corpului devine treptat factor civilizator cu enorme implicații sociale și economice: se îmbunătățește aprovizionarea cu apă a târgurilor și orașelor, apar băile private, dar și ștrandurile, încep primele forme de turism balnear, se construiesc stațiuni de tratament și relaxare, gusturile se rafinează, purtările se îmblânzesc, ideile noi înfloresc. Nu de puține ori, citită din perspectiva delăsării și a distrugerii ulterioare a vechilor băi și stațiuni, cititorul e cuprins deopotrivă de revoltă și nostalgie. Textul e însoțit de inedite și abundente ilustrații. De citit în tilna unei cafele turcești.

ALEX DRACE-FRANCIS

Istoria mămăligii

Povestea globală a unui preparat național

Traducere de Anca Bărbulescu

Privită deopotrivă cu oarecare dispreț și cu neostoită poftă, mămăliga tradițională a fiert de-a lungul timpului în ceaunul multor evenimente petrecute la răscrucea a trei imperii. Dacă nu se poate ști cu exactitate momentul în care au ajuns primele boabe de porumb în principatele române din secolul XVII, e limpede, în schimb, că din secolul următor culturile de porumb nu au doar o modestă funcție alimentară, ci se constituie într-o marcă identitară și culturală. Ba chiar se află în centrul schimburilor

economice și al evenimentelor politice. Se schițează, bunăoară, o nouă istorie a revoltei de la 1821, din perspectiva producției de porumb a vremii. Alex Drace-Francis este profesor asociat la Universitatea din Amsterdam, specializat în istoria culturală a Europei de Sud-Est din perioada modernă. Odată cu această carte, devine și un erudit mămăligolog, cronicar al unei fascinante istorii a răspândirii porumbului, mălaiului și consumului de mămăligă în Balcani și în țările române, din secolul XVIII și până în prezent. Notele, glosarul, bibliografia, rețetele care însoțesc cu bogate informații suplimentare această istorie fac și mai palpitantă extraordinara aventură românească a cucuruzului, a mălaiului și a mămăligii.

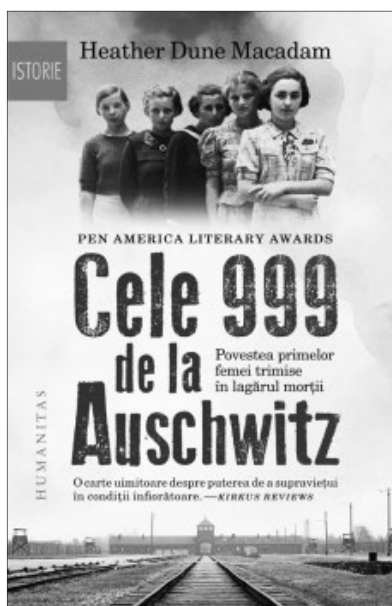
Un studiu mai atent al producției și consumului de porumb ne poate ajuta să înțelegem mai bine istoria acestor principate de graniță și interacțiunea dintre ele în îndelungata tranziție de la imperiu la națiune.

HEATHER DUNE MACADAM

Cele 999 de la Auschwitz

Povestea primelor femei trimise în lagărul morții

Traducere de Irina Manea

Slovacia 1942. Evreice necăsătorite, între 16 și 36 de ani, sunt trecute pe o listă pentru plecare la muncă în străinătate. Li se spune că e vorba doar de câteva luni și că țara de destinație e Polonia ocupată de armata germană. Într-o localitate numită Auschwitz urmau să participe la curățarea terenului, demolarea unor clădiri vechi, la săpat și eliberarea locului pentru noi clădiri, la munci agricole și îngrijirea animalelor. Se făceau lucrări de extindere a unui lagăr. În ziua în care fetele slovace ajung la

destinație, un tren german aduce din lagărul de concentrare de la Ravensbruck supraveghetore mai crâncene decât gardienii bărbați. Evreicele slovace din primul transport oficial sosit la Auschwitz sunt rase în cap, dezbrăcate, disciplinate, pedepsite, înfometate, chinuite după bunul plac al paznicilor, instruite să aplice „soluția finală“ pentru rezolvarea „problemei evreiești“. Tinerile slovace care rezistă fizic și psihic la instrucția de lagăr supraviețuiesc lucrând în ture epuizante în depozite, la sortarea de bunuri confiscate ori în ateliere amenajate pentru cei apti de muncă, susținându-se și îmbărbătându-se reciproc. Povestea acestor femei, viața lor cumplită, curajul și tăria lor de a rezista în fața ororilor bestiale au fost reconstituite după documente de arhivă, interviuri, mărturii ale supraviețuitorilor. Această carte-document și biografie colectivă ar trebui să fie (încă) un avertisment dureros pentru lipsa de memorie istorică a secolului XXI.

PAULA FREDRIKSEN

Pe când creștinii erau evrei

Prima generație

Traducere de Dionisie Constantin Pîrvuloiu

Petre Țuțea își dezorienta cândva admiratorii mai puțin instruiți într-ale credinței creștine, dar cuprinși de flacăra naționalismului religios, informându-i că Isus nu s-a născut la Fălticeni și că el, Țuțea, nu poate fi antisemit de vreme ce Dumnezeu lui e evreu. Pentru oricine e familiarizat cu cele patru Evanghelii, cu Faptele apostolilor și scrisorile apostolului Pavel e limpede că primii creștini erau evrei: Isus era evreu, ucenicii lui erau evrei, Pavel, marele apostol al neamurilor, fost fariseu, era evreu, cul-

tura în care s-a născut prima comunitate de creștini era cea iudaică. Titlul acestei cărți despre istoria lor ar părea un truism, dacă multe secole la rând, în credința populară, dar și în anumite curente intelectuale, ecleziastice, politice, nu s-ar fi încercat desprinderea creștinismului de tradiția religioasă în mijlocul căreia a apărut. Această carte revine la izvoarele istorice ale creștinismului, printr-o încercare de reconstituire a credinței, mentalității, practicilor și speranțelor primei comunități creștine apărute la Ierusalim după moartea și învierea lui Isus.

Ce loc minunat, scaldat în sânge, iubit și contestat mai e și Ierusalimul pe această planetă! Spunând povestea generației lui Isus cea plină de speranță, întorcându-mă în timp, pe când creștinii erau evrei, am spus și povestea unei părți din Ierusalim.

MARK GALEOTTI

O scurtă istorie a Rusiei

De la cneazul Rurik la Vladimir Putin

Traducere și note de Lia Decei

„Rusia este o țară cu viitor sigur, dar cu trecut imprevizibil“, spune un proverb sovietic. Expert în istoria modernă, politica și securitatea Rusiei, Mark Galeotti a avut ideea unei scurte istorii a Rusiei pornind de la o realitate geografică: situat la răscrucea Europei și Asiei, ținutul cnejilor și al țărilor, al revoluției bolșevice și al periodicelor amenințări armate stârnește deopotrivă curiozitate, teamă și mirare. Dar este Rusia cu adevărat înțeleasă? Scopul declarat al acestui profesor britanic cu nume italian, specializat în

cultura politică slavă, este să exploreze marile momente din istoria Rusiei, epocile de creștere și descreștere a puterii politice, războaiele și împletirea religiei cu politica, felul în care istoriografia sovietică a construit o mitologie națională, fie în folosul vreunui sistem politic, fie din ordinul vreunui dictator. Cum s-a format și cum s-a transformat această națiune, care-i sunt legendele întemeietoare și cum s-au schimbat ele de la domnia lui Ivan cel Groaznic la Ecaterina cea Mare, de la înscăunarea Romanovilor la revoluție, de la Uniunea Sovietică la Războiul Rece și apoi la apariția unui președinte ca Vladimir Putin care face din politică și religie instrumente imbatabile de manipulare și control? Privirea detașată asupra trecutului rușilor se constituie, în această carte, într-o oglindă edificatoare a prezentului și a raporturilor Rusiei cu civilizația occidentală.

„O sinteză accesibilă și edificatoare despre devenirea modernă a Rusiei.“

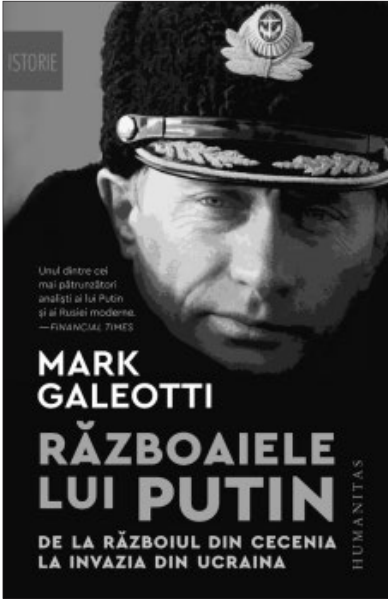
— Publishers Weekly

MARK GALEOTTI

Războaiele lui Putin

De la războiul din Cecenia la invazia din Ucraina

Traducere de George Arion jr. și Lia Decei

Rușii au invadat Ucraina și încă lumea nu se dumirește – sau se dumirește pe dos – de unde și cum s-a iscat un război la granițele României. Între timp, redutabila propagandă rusă funcționează ca unsă de experiența căpătată în timpul Războiului Rece și al Revoluției bolșevice. Cartea celui mai avizat expert în politica de reînarmare a lui Vladimir Putin demonstrează că războiul actual are cauze și premise în starea marelui arsenal militar – armament și oameni – rămas fără sprijin economic, subvenții și privi-

legii după dezmembrarea Uniunii Sovietice și desființarea Pactului de la Varșovia. Armata și crima organizată s-au înfrățit, scoțând la iveală noi forme de război, purtat prin atacuri cibernetice, asasinate, dezinformare, mercenari. Fosta armată sovietică, armele nucleare, plutoniul și uraniul îmbogățit au devenit argumente și instrumente în politica externă rusă odată cu ascensiunea la conducerea statului a unui om care, paradoxal, nu făcuse stagiul militar legal, ci avea la activ doar câteva instructaje de rutină din vremea activității sale în cadrul KGB. Ca de atâtea ori în istorie, setea de putere ținea loc de competență. Diferite minorități puteau fi stârnite și folosite pentru experimentele puterii în Cecenia, Georgia, Crimeea, Donbas, până la intervențiile în Siria. A urmat invadarea Ucrainei. Cartea lui Mark Galeotti explică, lămurește, informează. Li se adresează celor care nu sunt pe deplin convingși că știi tot ce e de știut despre războiul din Ucraina...

KEITH HITCHINS

România

1866–1947

Traducere de George Potra și Delia Răzdolescu

Keith Hitchins, profesor la Universitatea Illinois, a început să studieze istoria modernă a României la începutul anilor '60. A devenit un foarte bun cunoscător al limbii române și avea să scrie nenumărate studii și articole despre ceea ce s-ar putea numi miracolul unei țări care a ars etapele dezvoltării, trecând, în mai puțin de o sută de ani, de la o societate medievală cu mentalitate rurală, la epoca vieții urbane și a industrializării de inspirație occidentală. Prima etapă de formare

a națiunii române moderne începe cu Tratatul ruso-turc de la Kuciuk-Kainargi, din 1774, și se încheie cu domnia lui Alexandru Ioan Cuza, în 1866. Urmează Independența, domnia regelui Carol, Primul Război Mondial, apariția României Mari, al Doilea Război Mondial și, în 1947, prăbușirea statului român modern sub dictatura comunistă. Gândirea limpede și nepărtinitoare a istoricului, narațiunea pe înțelesul publicului larg și buna cunoaștere a felului în care au trăit românii în saltul uriaș al modernizării fac din profesorul american un clasic al istoriei României, de citit, de recitat și de răscitit. O binevenită reeditare.

„Acest important volum din seria «Oxford History of Modern Europe» este o lectură obligatorie pentru specialiștii și studenții preocupați de istoria României și a Europei de Est, dar și pentru publicul larg. Nici o altă lucrare nu acoperă domeniul cu o asemenea competență, limpezime și cuprindere intelectuală. Orice specialist în istoria modernă a României va trebui să pornească de acum încolo de la viziunea lui Hitchins.“ — *The Historian*

VIRGIL IERUNCA

Fenomenul Pitești

Prefață de François Furet

În dimineața zilei de 6 decembrie 1949, gardianul unei închisori destinate tinerilor – unii aflați în așteptarea judecării, alții condamnați pentru delikte minore, majoritatea studenți socotiți uneltitori împotriva ordinii sociale – îi cere unui deținut regalist să-și lepede puloverul verde cu care fusese arestat. Afară și în celulă e frig și umezeală. Tânărul ar păstra puloverul, îl predă până la urmă, dar, după ce gardianul se îndepărtează, îi scapă o înjurătură. Atunci, ca la un semnal, prietenul lui cel mai bun, aflat

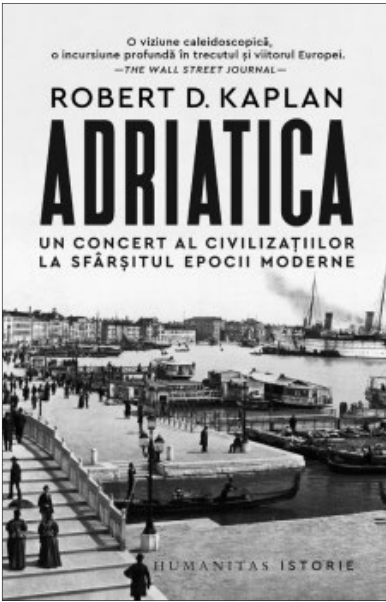
cu el în celulă, îl atacă lovindu-l bestial. Așa începe ceea ce avea să se numească fenomenul Pitești, reeducarea după principii pedagogice sovietice a deținuților politici. Metoda reeducării consta în transformarea prietenilor în dușmani, a dușmanilor în falși prieteni, a victimelor în călăi, dezumanizați de tortură psihică și fizică, sub îndrumarea unui specialist al manipulării, fost membru al fraților de cruce legionare convertit la comunism, absolvent de Drept, cu studii la o școală de diplomați și neîntrecut informator al Securității: Eugen Țurcanu. Dincolo de locul unic ocupat pe harta ororilor comuniste, experimentul torturilor practicate de Țurcanu reprezintă o profundă mutilare a spiritului uman, la care recurge un regim ilegal oriunde pătrunde: surparea încrederii. Neîncrederea – în ceilalți, în instituții, în justiție, în adevăr, prietenie, loialitate, în cuvântul dat, adusă la paroxismul macerării fizice și al destrămării psihice în închisoarea de la Pitești – va contamina subteran societatea românească încă mult timp după fenomenul reeducării și după căderea comunismului.

ROBERT D. KAPLAN

Adriatica

Un concert al civilizațiilor la sfârșitul epocii moderne

Traducere de Christian-Radu Chereji

Citind cartea înțesată de istorii, locuri și întâmplări ne-bănuite a lui Robert Kaplan, ești nevoit să constați cu uimire (și cu rușine?) cât de puțin știi despre oameni și țări atât de apropiate geografic. Începi să te întrebi câte vacanțe ai petrecut în țările din Balcani și pe țărmul Mării Adriatice, câte orașe și sate ai explorat, câte cărți ai citit despre Slovenia, Croația, Muntenegru sau Albania, de ce nu știi, nici măcar despre Italia ori despre insula Corfu – destinații sigure de concediu –, tot ce descoperi despre

ele în această carte. O lume întreagă pare să-ți fi lipsit din minte și din vedere, cu istoria ei zbuciumată, cu amestecul ei deopotrivă fascinant și exploziv de etnii, culturi, obiceiuri și religii, cu clocotul ei identitar care a stat la originea atâtor conflicte. Jurnal de călătorie și scufundare în istoria veche care explică tumultul prezentului, cartea lui Kaplan îți pune în față o hartă spectaculoasă a Balcanilor, deschizându-ți și o poartă de înțelegere a României de ieri și de azi.

Marea Adriatică este mai mult decât o componentă vitală a Mediteranei. Este și o linie de falie a civilizațiilor și a sistemelor ideologice, precum și o cheie pentru identitatea geografică a Europei Centrale.

ROBERT D. KAPLAN

Urzeala timpului

Între imperiu și anarhie, de la Mediterana la China

Traducere și note de Iulian Comănescu

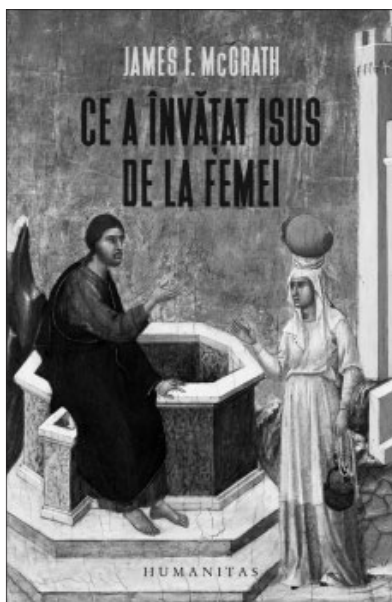
Urzeala nu e o conspirație, ci o țesătură cu bătaie lungă care scapă adesea privirii grăbite. Cartea lui Kaplan despre Orientul Mijlociu extins acoperă o lume care iradiază din miezul Orientului Apropiat și se întinde de la Marea Mediterană până în China. Cine vrea să înțeleagă ce se petrece în actualitatea acestei zone măcinată de conflicte și, mai ales, de ce, va urmări cu sufletul la gură o călătorie în spațiu și timp, în care suveici vechi țes neîntrerupt urzeli noi. E o carte de călătorie și de memorii, reportaj și ana-

liză politică despre idei politice născute în Occident, dar care au căpătat, în teritorii cu culturi și tradiții diferite, alte sensuri și întruchipări. Principala teză a cărții este că vastul teritoriu al Orientului Mijlociu extins reprezintă teatrul unui război bântuit de o spectaculoasă reformulare a ideologiei și filozofiei imperiale. Aspru judecate în cultura dominantă de azi, pentru discriminare, exploatare și crime, vechile imperii occidentale au ținut, în vremea lor, în echilibru o lume oricând gata de anarhie și de crime cumplite. Dar țările care-și redescoperă azi cu mândrie propria tradiție imperială – Rusia, China, Iran, Turcia – își afirmă intențiile de stăpânire și dominație, implicându-se pe față sau din culise în mult mai periculoase războaie actuale. Urzeala timpului e un timp al urzelilor, în bătălia pentru stăpânirea economică și ideologică a lumii, cu prețul totalei anarhii.

JAMES F. MCGRATH

Ce a învățat Isus de la femei

Traducere de Radu Cucuteanu

Cine sunt femeile din Evanghelii? Ce să fi aflat Isus din perspectiva lor asupra lumii, din modul aparte de a îndura suferința, sărăcia și umilința, abuzurile și persecuția, din experiența nașterii și a morții, în contextul vieții familiale, religioase și politice a evreilor din primul secol? Unele au nume, altele sunt descrise printr-o caracteristică fizică, etnică sau religioasă, altele sunt figuri binecunoscute, memorabile, încărcate de trecut hermeneutic, de definiții teologice, de reprezentări literare și etichetări străvechi:

Maria, mama lui Isus, Marta și Maria, surorile lui Lazăr, Maria Magdalena. În interpretarea diferitelor scene, replici și tăceri ale întâlnirilor lui Isus cu femeile din Evanghelii, James F. McGrath, exeget al Noului Testament, specialist în literatura creștinismului timpuriu și scriitor, folosește o vastă bibliografie teologică, consultând analize, cercetări socio-religioase și studii biblice, în încercarea de a desluși situații și identități din Evanghelii. O carte provocatoare, în același timp reconfortantă, scrisă cu entuziasm și imaginație.

„Cele mai timpurii Evanghelii ne spun că doar femeile rămân alături de Isus la răstignirea sa. Isus a învățat un ultim lucru de la femei, chiar înainte să moară, când se bucura de prezența lor fidelă în mulțime. A învățat că nu a greșit deloc recunoscându-le priceperea de a conduce și că a avut încredere în ele.“ —JAMES F. MCGRATH

TATIANA NICULESCU

Delicioasa poveste a cozonacului românesc

O istorie culturală a cozonacului în care se face o distincție între apariția, la mesele boierimii de extracție fanariotă ori de influență polono-ucraineană, a unei pâini ușor îndulcite și povestea cuvântului „cozonac“. Pâine a elitelor înstărite și plimbate în țări occidentale, vehicul al europenizării și civilizării Principatelor în secolul al XIX-lea, cozonacul e un barometru al istoriei mari adoptând diferite avataruri și însoțind portrete de epocă. Kogălniceanu, Alecsandri, frații Teodoreanu, Ecaterina

Steriad, Jeni Acterian sunt câteva dintre ele. De la un aluat străin, ajunge să fie perceput ca un simbol familial, grație scriitorilor interbelici: un acasă nostalgic al amintirilor plăcute și un acasă al stării de bine. Teologia pâinii și rafinarea gustului se împletesc, în evoluția rețetelor, cu cosmopolitismul interbelic și apoi cu naționalismul etnicist al regimului comunist și cu democratizarea și liberalizarea pieței de larg consum de după 1990. Istorie, teologie, etimologii, rețete, poveste și o reflecție asupra memoriei și a timpului.

Bunica Dumitrana, bunăoară, era pricepută la cozonaci și la spus povești. Se trăgea dintr-o familie de țărani înstăriți, știutori de carte, și devenise maestră în arta boierească a cozonacilor. În tinerețea ei, asta părea o în-deleptică ezoterică rezervată inițiaților.

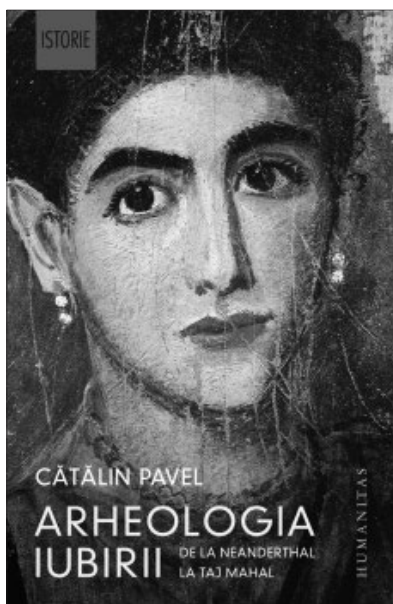
CĂTĂLIN PAVEL

Arheologia iubirii

De la Neanderthal la Taj Mahal

Animalele care ne fac oameni

Blană, cozi și pene în arheologie

E vorba de cărți-pereche nu numai fiindcă au același autor, iar el este scriitor și arheolog, nu numai fiindcă pornesc de la aceeași metodă de decriptare a trecutului și de reconstituire a vieții, a relațiilor, sentimentelor și emoțiilor omenești, din fragmente de obiecte, oase, inscripții și papirusuri vechi, nu numai pentru că reconstruiesc împreună un univers cultural din care ne tragem toți. Sunt cărți-pereche și fiindcă împărtășesc același spirit iscoditor și atent la detalii, și, odată ce ai terminat-o pe una dintre ele, nu te poți abține să n-o citești și pe cealaltă. Ți se deschide în față un vast șantier arheologic peste care se suprapune un joc de puzzle. Singur scriitorul pare să știe încotro vor duce descoperirile, indiciile, intuiția, știința descifrării textelor și limbilor vechi, reconstituirea unei credințe, a unui ritual, a unor obiceiuri și cadrul unei lumi de mult trecute. *Animalele care ne fac oameni* e un studiu de arheozoologie care

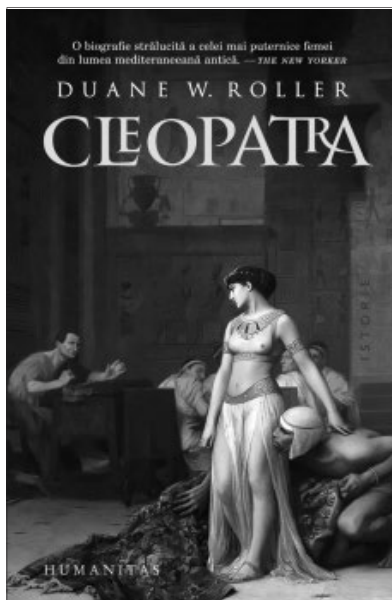
pornește de la ideea că animalele au fost primii maestri ai omului în arta supraviețuirii și a construirii unei viziuni despre lume, din preistorie în Antichitate și până în Evul Mediu. Am avea încă ce să învățăm de la ele. *Arheologia iubirii* e o explorare a relației de cuplu, a îndrăgostirii și a ritualurilor erotice, de la epoca de piatră, trecând prin civilizația greco-romană și iubirile vikinge, și până la miturile psihanalizei. Iubirea are, în paginile acestei cărți, profilul unui misterios personaj de roman polițist. Pe urmele lui, autorul-detectiv arheolog nu încetează să facă cu ochiul cititorului. Aceste cărți pline de informații și date recent descoperite despre culturile și mitologiile lumii sunt și probe de virtuozitate literară și de subtil umor.

„Uneori nu ne rămâne decât să reconstruim sentimentele plecând de la cultura materială – chiar dacă asta pare o ambiție neștiințifică. În preistorie de exemplu, acolo unde sursele scrise lipsesc, arheologia e singura metodă, bună-rea, de a înțelege ce se întâmpla într-un cuplu. Cum altfel să aflăm cât de străină (sau nu) ne este o îmbrățișare anonimă din Epoca Fierului? Studiile de caz propuse în acest volum arată că dragostea n-a apărut odată cu romanul. Dar și că obiectele – și oasele –, oricât de fragmentare, spun ceva ce textele despre iubire nu vor putea niciodată spune. De la mormântul lui Adam și al Evei la cele ale soldaților din Primul Război Mondial, de la papyrusul orfic de la Mangalia la inscripțiile dintr-un bordel pompeian, cititorul e invitat să participe la un experiment neobișnuit în dinamica istoriografică a iubirii. Nu prin genealogii culturale, ci prin murdărirea sistematică a mâinilor – ca în arheologie.“ — CĂTĂLIN PAVEL

DUANE W. ROLLER

Cleopatra

Traducere de Emanuela Jalbă-Șoimaru

Se întâmplă adesea ca o figură celebră a istoriei universale să fie atât de populară și de cunoscută încât ajunge să fie redusă la câteva clișee și idei fixe. Devine, astfel, necunoscută. Este cazul Cleopatrei. Literatura, cărțile de istorie, teatrul, filmul artistic și documentar i-au descris viața de nenumărate ori și e, periodic, subiect de noi abordări. Celebritatea o precede, misterul rămâne. Era neagră? Era albă? Era o seducătoare de anvergură, întruchipare a sexualității dezlănțuite? Era o regină înțeleaptă și instru-

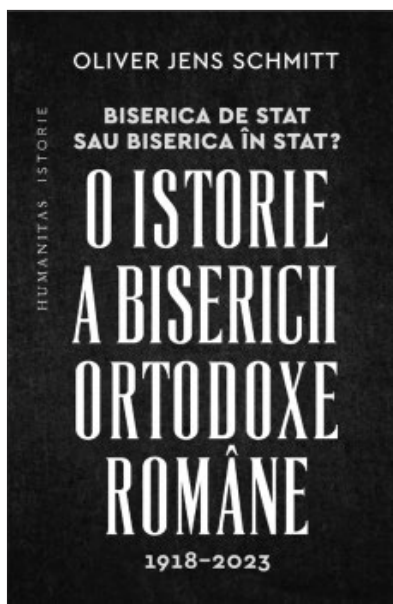
ită? Era vicleană și însetată de putere? Era frumoasă sau era urâtă, după criteriile de azi? A avut copii? Cu care dintre marii bărbați ai Romei? Biografia lui Duane Roller oferă o înțelegere nouă a Cleopatrei, bazată exclusiv pe surse din perioada greco-romană cea mai apropiată de domnia ei: scrierile reginei, documente literare și administrative, cronici, monede cu chipul ei. Portretul rezultat e al unei regine luminate, erudite, conducătoare a unei flote de temut, o vizionară lucidă și crudă, cu destin tragic și asumat.

„Un portret bogat și cuprinzător al Cleopatrei, cu numeroasele ei chipuri: orator remarcabil, medic, savant, general, cărmuitor desăvârșit. Folosind doar izvoare antice, Duane W. Roller destramă vălul de legendă țesut în jurul faimoasei regine. Adevărata Cleopatra iese la iveală în toată splendoarea ei.“ — MARGARET GEORGE, autoarea bestsellerului *The Memoirs of Cleopatra*

OLIVER JENS SCHMITT

Biserica de stat, sau Biserica în stat?

O istorie a Bisericii Ortodoxe Române, 1918–2023

Pentru perioada 1918–2023 pe care o prezintă, această carte poate fi socotită, în multe feluri, o premieră: 1. nu amestecă dogmele de credință cu funcționarea instituției și cu oamenii ei; 2. este o istorie a relațiilor Bisericii cu puterea politică, de la 1918 până în prezent; 3. e scrisă de un istoric străin neortodox; 4. e o istorie neteologică; 5. e scrisă de un istoric independent; 6. e o istorie a raporturilor BOR cu alte Biserici creștine române în cei 105 ani de la crearea statului modern român; 7. e scrisă fără

partizanat confesional sau politic; 8. abordează evoluția spectaculoasă a BOR între 1989–2023; 9. prezintă perioada delicată a Bisericii în epoca Ceaușescu; 10. se adresează publicului larg indiferent de confesiune sau orientare ideologică. Ca instituție autonomă ecleziastic, Biserica Ortodoxă Română a împlinit anul trecut* o vârstă fragedă, dacă e să fie comparată cu alte Biserici creștine cu străveche tradiție instituțională: 152 de ani. În 2018, a sărbătorit 100 de ani de la noua sa configurare în statul modern ivit după întregirea României în 1918.

„Ca istoric, am ales, firește, o abordare istoriografică mai degrabă decât teologică și am urmărit Biserica Ortodoxă Română în contextul dezvoltării statului român și a societății românești de la 1918 încoace.“

— OLIVER JENS SCHMITT

* 2022

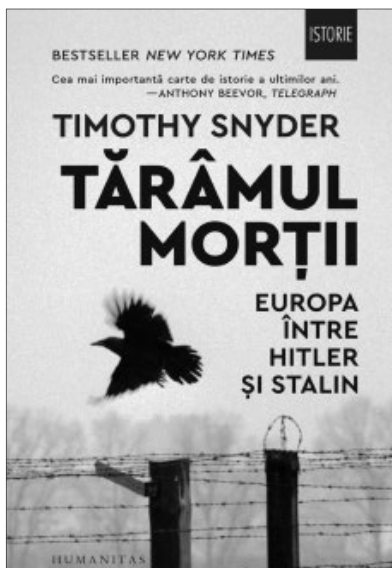
TIMOTHY SNYDER

Tărâmul Morții

Europa între Hitler și Stalin

Cu o postfață a autorului pentru ediția a doua

Traducere de Dana Ligia Ilin

Ce este Tărâmul Morții pe harta Europei? Teritoriul în care în secolul XX au pierit în jur de paisprezece milioane de oameni uciși de regimurile nazist și sovietic, din centrul Poloniei până în partea apuseană a Rusiei, trecând prin Ucraina, Bielorusia și Țările Baltice. În marea lor majoritate, acești oameni nu au fost soldați ai vreunei armate, ci femei, copii, bătrâni, civili peste care au năvălit Holocaustul pus la cale de Hitler și Marea Teroare de care a fost răspunzător Stalin. Ma-

sacrele naziste și sovietice și relațiile dintre cele două regimuri rar au fost studiate și expuse în toată duplicitatea și complicitatea lor ca în această carte a lui Timothy Snyder, profesor de istorie la Universitatea Yale, specializat în istoria Rusiei și a Europei de Est. El a consultat arhive britanice, germane, cehe, evreiești, poloneze, ucrainene, rusești, atrăgând atenția asupra unor episoade uitate sau insuficient luate în seamă care continuă să hrănească imaginarul totalitar al Rusiei contemporane. Printre ele, pactul de neagresiune semnat de URSS și Germania hitleristă, în august 1939, și cunoscut prin numele celor doi miniștri de externe Ribbentrop-Molotov. În clauzele documentului se stabilea împărțirea zonelor de influență în Europa, în perspectiva unei noi reorganizări teritoriale și politice. Dacă, în cadrul politicii Kremlinului de rescriere a istoriei, în Rusia se interzice acum evocarea, interpretarea și analiza asocierii dintre nazism și stalinism, iar

capitolul din arhivele militare ale celui de-al Doilea Război Mondial pe această temă este închis cercetării, cartea lui Timothy Snyder propune o binevenită restituire a adevărului. Cercetarea lui luminează memoria europeană despre natura conflictului armat de azi, de la granița României, și despre pericolul reînviat al ideologiilor totalitare.

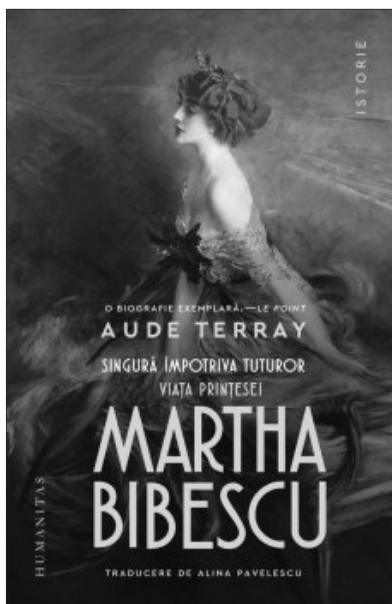
„Acum o să trăim!“ Asta zicea băiatul lihnit de foame, luând-o șovăielnic pe marginea drumului neumblat ori pe câmpul pustiu. Hrana pe care o vedea nu era însă decât în închipuirea lui. Tot grâul le fusese luat, într-o nemiloasă campanie de rechiziții care a marcat începutul epocii de crime în masă din Europa. Era în 1933, și Iosif Stalin înfometa cu bună știință Ucraina sovietică. Băiețelul a murit, ca și alții peste trei milioane de oameni. „O să mă-ntâlnesc cu ea“, spunea un tânăr sovietic despre soția sa, „în pământ“. Avea dreptate: la scurt timp după ea a fost împușcat și el, și amândoi au fost în groapa printre cele șapte sute de mii de victime ale Marii Terori staliniste din 1937 și 1938.

AUDE TERRAY

Singură împotriva tuturor

Viața prințesei Martha Bibescu

Traducere de Alina Pavelescu

Viața Marthei Bibescu are strălucirea și dramatismul epocilor în care a trăit, după cum literatura ei poartă pecetea franco-română a lumilor prin care a trecut de la sfârșitul secolului al XIX-lea, până în anii '70. În această biografie scrisă cu talent literar și lipsită de aroganță academică, se topesc documente din arhive, scrisori, pagini inedite de jurnal, scrierile autobiografice și literatura prințesei, într-o reconstituire vie a personalității și caracterului ei, altminteri nu foarte lesne de deslușit. În fundal,

România și Franța în vârtejul istoriei, a conflictelor politice și a războaielor mondiale, a răsturnărilor de situații și a prăpăstiilor colective, într-o Europă desfigurată de fascism și apoi de comunism. Poetă, prozatoare (ale cărei scrieri ar merita redescoperite), diplomată, o femeie de o tulburătoare frumusețe aristocratică, trăind ascunse însingurări și melancolii, Martha Bibescu își etalează măștile și trăiește din nou în paginile acestei cărți pe cât de bine documentate, pe atât de bine scrise, punând în joc deopotrivă imaginația și harul unei narațiuni captivante. Traducerea curgătoare și inspirată e semnată de Alina Pavelescu, scriitoare cu formație de istoric (sau istoric priceput să scrie și literatură).

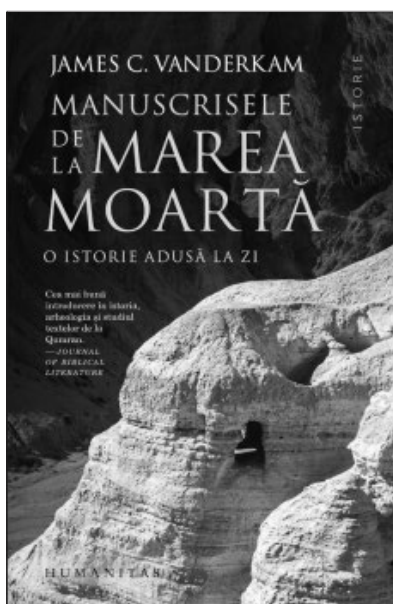
„Prințesă, sunteți o scriitoare desăvârșită, și asta nu-i puțin lucru...”
— MARCEL PROUST

JAMES C. VANDERKAM

Manuscrisele de la Marea Moartă

O istorie adusă la zi

Traducere de Sergiu-Adrian Adam

În 1947, un beduin palestinian găsea într-o peșteră din Qumran, în nord-vestul Mării Moarte, în vase de lut, niște suluri de papirus cu scrieri greu de deslușit. Până în 1956 au mai fost descoperite, în aceeași zonă, fie de alți beduini, fie de arheologi, încă unsprezece peșteri care conțineau manuscrise sau fragmente de scrieri și diferite obiecte. După vânzări, achiziționări și alte aventuri pe piața de antichități, manuscrisele au ajuns, în sfârșit, să fie atent cercetate și depozitate în siguranță. Aproxima-

tiv 930. Pe măsură ce sulurile ebraice antice erau identificate, catalogate, datate, s-au emis ipoteze despre autorii și proveniența lor. Nu cumva aceasta era chiar biblioteca sau o parte a bibliotecii Templului din Ierusalim? O altă ipoteză indica o comunitate de evrei stabilită la Qumran după anul 100 î.Cr. și până în anul 68 d.Cr. Izvoarele antice îi numeau esenieni. Cine erau ei, care le erau credințele și modul de viață, în ce fel citeau și interpretatau textele biblice? Manuscrisele descoperite la Qumran furnizează cele mai vechi copii existente ale cărților Vechiului Testament. Volumul de față povestește încâlcita istorie a manuscriselor și aduce la zi stadiul cercetării textelor. Mister, uimire, controversă, investigații, traduceri, reconstituiri ale celei mai importante descoperiri arheologice a secolului XX.

MATTHEW WHITE

Marea carte a inumanității

O istorie a ororilor în 100 de episoade

Traducere de Dana-Ligia Ilin

Cine, ce suntem când nu suntem în firea noastră, adică mai tot timpul de-a lungul istoriei cruzimilor, atrocităților, nedreptăților, luptei pentru putere și nebulniei umane? Autorul acestei istorii neconvenabile a lumii e un bibliotecar pasionat. Cu ton sprintar, umor negru și informații din belșug, Matthew White practică arta subtilă a interpretării contextuale a statisticilor. Cele mai mari masacre ale istoriei (mulțumită unei bune traduceri nu e folosit calculul odios „carnagii“ ...) încep cu constituirea

marilor popoare și imperii. Cu perșii și luptele lor cu grecii. Dar, până în zilele noastre, de pe urma deciziilor politice pățimesc mulțimi fără chip, victime ale înfruntărilor religioase, ale naționalismului, anarhiei, comunismului, utopiilor. Cele 100 de evenimente (re)povestite au în comun câteva idei care ar merita reținute: haosul ucide mai mult decât tirania; războaieleucid mai mulți civili decât soldați; masacrele sunt rezultatul dezorganizării și iraționalității. O carte care invită la modestie și reflecție.

„O carte ciudată, scilicet, despre care se poate discuta la nesfârșit și care ar trebui să se afle în îndemâna tuturor celor care studiază istoria.“

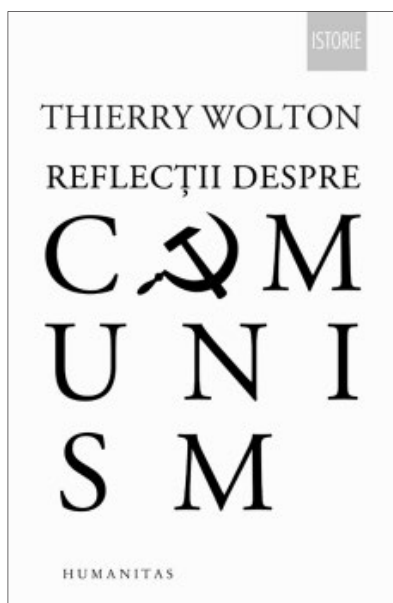
—Kirkus Reviews

THIERRY WOLTON

Reflecții despre comunism

Cu un cuvânt al autorului către cititorii români

Traducere de Marieva-Cătălina Ionescu

Autor al unei monumentale istorii a comunismului mondial (publicată în română în trei volume: *Călăii, Victimele, Complicii*), Thierry Wolton e preocupat de seducția tragică pe care ideologia comunistă o exercită de-a lungul istoriei asupra oamenilor și societăților. Gândirea lui Marx și Engels, scientismul secolului al XIX-lea, intrarea sângeroasă în istorie a puterii poporului prin Revoluția Franceză, spiritul schimbării și progresului, grupul de mic-burgezi format în jurul lui Lenin ca să aducă fericirea neamului rus,

avatarurile moderne ale tuturor acestor prilejuri, evenimente, oameni sau coincidențe sunt cercetate în această carte construită în jurul unor gânduri-întrebări: de unde vin și încotro se îndreaptă ideile comuniste? Cum de marxism-leninismul a reușit să înșele atâția oameni, să le anuleze altora dreapta judecată, să-i îndemne pe alții la delațiune și crimă, să răstoarne valorile și realitățile făcând din alb negru și din adevăr minciună? Ce anume din mentalitatea, cultura, privirea asupra lumii, tradițiile unui popor îl predispune la adoptarea unui regim comunist? Există popoare imune și popoare vulnerabile față de doctrina marxistă și ce rol au intelectualii în propagarea unei religii politice a crimei și resentimentului?

„Thierry Wolton sfășie vâlul care încă acoperă crimele regimului și sfidează imperativele care-au împiedicat condamnarea comunismului chiar din timpul celui de-al Doilea Război Mondial.“

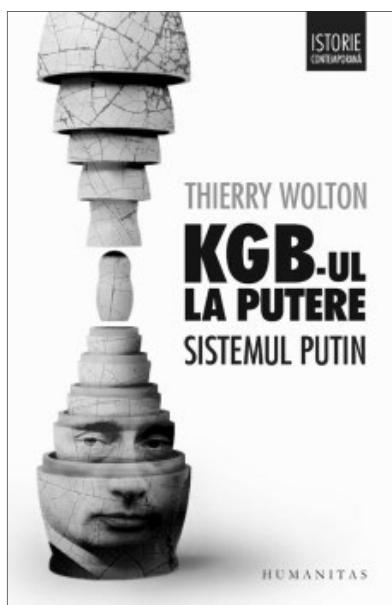
— ALAIN BESANÇON

THIERRY WOLTON

KGB-ul la putere

Sistemul Putin

Traducere de Gabriela Ciubuc

„Fericirea poporului trebuie împlinită în pofida voinței lui și în folosul nostru.“ Această axiomă a regimurilor totalitare nu e nicăieri mai bine ilustrată decât în ascensiunea și metamorfozele serviciilor secrete sovietice după destrămarea URSS. De la crimele din perioada stalinistă la controlul planificat al minților, de la socialismul sclerosat și păgubos al anilor '80 la capitalismul dezlănțuit, de la confiscarea pârghiilor economiei postcomuniste la înflorirea statului oligarhic mafiot și până la deplina preluare a puterii politice, KGB a căzut

totdeauna în picioare. Ca Făt-Frumos din poveste, s-a dat peste cap la fiecare răscruce a istoriei și a luat mereu un chip nou, mai înșelător și mai periculos decât precedentul. Cartea lui Thierry Wolton este o cronică a ascensiunii politice a Securității sovietice în ultimii ani ai comunismului, în epoca Gorbaciov și Elțin, și apoi în era de glorie a lui Vladimir Putin. Bazându-se pe o bună cunoaștere a lumii sovietice și a comunismului, Wolton trece în revistă momentele-cheie ale alpinismului politic practicat de profesioniștii manipulării: economia, informațiile, presa, politica. Foștii securiști au devenit prădătorii resurselor țării, magicienii privatizărilor frauduloase, fărtații derbedeilor interlopi, actorii piruetelor diplomatice pe scena occidentală. Abia parcurgând această istorie a travestiului totalitar și a predării-preluării ștafetei de la generația nomenclaturii comuniste la generațiile lupilor tineri ai afacerilor internaționale se poate cu adevărat înțelege Rusia de azi. În evoluția sinuoasă, dar cu ținte precise, a bătrânului KGB, oricine va recunoaște, în oglindă, și parcursul fostei Securități din România. De citit. De gândit. De privit lumea cu ochii larg deschiși.

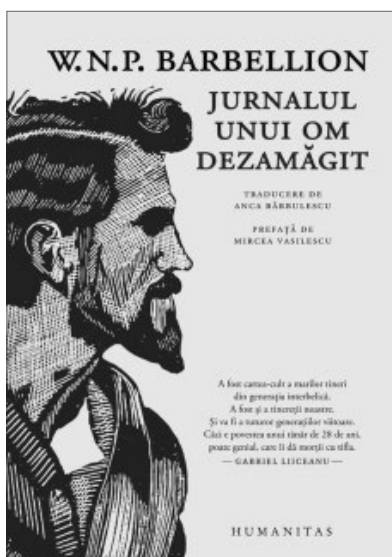
MEMORII / JURNALE

W. N. P. BARBELLION

Jurnalul unui om dezamăgit

Traducere de Anca Bărbulescu

Prefață de Mircea Vasilescu

Un fel de Mihail Sebastian, dar naturalist și englez, comandă, la 24 de ani, o inscripție pentru cutia în care-și ține caietele jurnalului încепut cu aproape 10 ani în urmă: promite o recompensă celui care, în caz de pericol sau incendiu, ar salva cutia de la distrugere, și se semnează W.N.P. Barbellion, adică Wilhelm Nero Pilat Barbellion, un pseudonim al ratării și dezastrului, pentru Bruce Frederick Cummings. Cum obișnuia să-și dramatizeze imaginar viața, se gân-

dește că ar fi cerut să i se picteze pe perete și o mână care să arate cu degetul spre cutie și ar fi angajat apoi și un pompier care să-i păzească zi și noapte casa de incendii. Jurnalul îi e atât de prețios, fiindcă în el trăiește sinele lui adevărat, scrutat prin microscopul lucidității, și e conștient că opera pe care o lasă lumii e șahul ironiei cu moartea, ambiția de a înfrunta destinul la o vârstă la care totul e de trăit. Jurnalul acoperă perioada 3 ianuarie 1903–21 octombrie 1917, timp în care tânărul Barbellion consemnează pasiunea pentru botanică și zoologie, portrete de oameni apropiați ori întâlniri întâmplătoare, schițe de societate, iubiri, drame de familie, suferințe și boli care îi întunecă speranța de a deveni un mare om de știință. Când se prezintă la un centru de recrutare, află că suferă de o boală degenerativă gravă. Jurnalul rămâne o mărturie literară zguduitoare despre triumful spiritului asupra deteriorării și prăbușirii fizice ale unui om cu însetată dorință de a trăi miracolul vieții.

ANNIE BENTOIU

Timpul ce ni s-a dat

Memorii, 1944–1959

„...libertatea se clădește pe respect. Fără respectul de sine, care ne interzice minciuna, și fără respectul de celălalt, care ne interzice să-i dăunăm, libertatea noastră se stinge ca o lumânare în bătaia furtunii“, scrie Annie Bentoiu în cea mai răscolitoare carte de memorii publicată după căderea comunismului. Era fiica perfect bilingvă a unui medic român și a unei elvețiene francofone. După studii la Facultatea de Drept și cursuri de literatură și istorie la Institutul Francez din București,

s-a căsătorit cu compozitorul Pascal Bentoiu. A publicat traduceri în franceză din literatura română, poezii și proză poetică, iar în română a debutat în 1969 cu romanul *Strada Mare*. Cele două volume de memorialistică publicate începând cu anul 2000, în mai multe ediții, sub titlul *Timpul ce ni s-a dat*, alcătuiesc o cronică fără egal a instalării comunismului în România, scrisă cu strălucită inteligență și spirit de observație, fără patimă, fără înfiorări revendicativ-patetice, fără ură. *Timpul ce ni s-a dat* e o carte-ceasornic al vieții, care măsoară cu aristocratică pendulare cruzimea istoriei și transformarea treptată a oamenilor în victime, călăi sau complici ai noului regim. O carte de istorie trăită, un manual al libertății gândului în mijlocul terorii ideologice, o mărturie mai prețioasă decât zeci de manuale de istorie și tratate academice. Pentru cei prezenți, pentru viitor și în amintirea celor trecuți.

„Cu iubire tandră, Elisabeta“.

„Mereu al tău credincios, Carol“

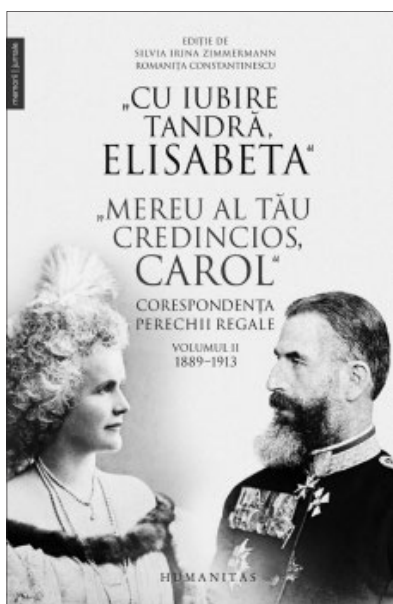
Correspondența perechii regale, volumul I, 1869–1888

Correspondența perechii regale, volumul II, 1889–1913

*Ediții critice și comentate, note și traduceri din germană
de Silvia Irina Zimmermann și Romanița Constantinescu*

Despre Carol I și regina Elisabeta, soția lui, s-a scris mult, dar cine ar putea scrie mai bine și mai adevărat decât ei înșiși? Primul rege și prima regină ai României au trăit alături 45 de ani și au trecut prin încercări pe care numai educația și tenacitatea lor aristocratică le puteau depăși și transforma în șanse de dezvoltare pentru tânărul lor stat român. Cine sunt acești oameni dincolo de imaginea lor publică? Se știa până acum că regele era un om al datoriei, un german aspru, serios, ferm și aproape lipsit de emoții și sentimente. Despre regină, Carmen Sylva, se știa că avea talent literar și gust artistic, că vorbea și scria în patru limbi, că a introdus la curtea regală obiceiul etalării mândre a costumului național românesc. Dar scrisorile lor, aflate la Arhivele Naționale și publicate acum pentru prima oară în românește, deschid un capitol nou în cunoașterea vieții și a felului de a fi al primului și celui mai longeviv

cuplu regal al României. Corespondența scoate la iveală sentimente și emoții nebănuite, dragostea, încrederea și loialitatea care îi unesc pe Carol și Elisabeta, precum și perioada amară a unei crize a căsniciei lor. Mai mult decât atât, scrisorile păstrează oglinda epocii, detalii puțin cunoscute despre războiul de independență, mărturii ale dăruirii cu care regina alină suferința răniților din spatele frontului, pagini de viață politică, socială, și descrieri ale moravurilor și tabieturilor unei lumi românești încă înapoiate. Această carte în două volume – o poveste despre loialitate – are deopotrivă tandrețea și forța unei lecții despre ce înseamnă slujirea unei țări mai presus de interesele și dorințele proprii.

„Ediția de față, critică și comentată, ne oferă, pentru prima dată în traducere din limba germană, schimbul de scrisori dintre regele independenței României, Carol I, și regina-poetă Elisabeta (Carmen Sylva). Cele două volume de dialog epistolar oferă o privire amănunțită asupra căsniciei regale pe aproape întreaga perioadă a vieții celor doi pe tronul României.

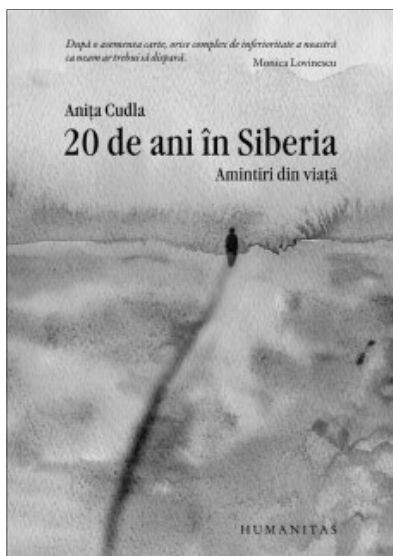
Volumul al doilea acoperă perioada 1889–1913: anii de adaptare a tânărului principe moștenitor Ferdinand în România, căutarea unei soții care să asigure continuitatea dinastiei, mai ales pe fondul scandalului legat de Elena Văcărescu; exilul reginei (1891–1894), marcat de grave probleme de sănătate; drama sa personală, dar și o vie activitate literară, artistică și caritabilă. Pe lângă acestea, ca și în primul volum, numeroase informații despre familiile influente ale vremii din Europa și România și despre caracterul unor oameni politici.“

— SILVIA IRINA ZIMMERMANN, ROMANIȚA CONSTANTINESCU

ANIȚA CUDLA

20 de ani în Siberia

Amintiri din viață

În iunie 1941, peste zece mii de români din nordul Bucovinei sunt răpiți din casele lor, încărcăți noaptea în camioane și deportați în Siberia. Printre ei se află o țărăncă împreună cu cei trei copii ai ei. Vor petrece în gulagul de dincolo de Cercul Polar 20 de ani. Înfometare, frig năprasnic, boli, muncă epuizantă, topire chinuitoare a sufletului și a trupului. După cumplita samavolnicie a deportării, odată întoarsă acasă, în satul ei din Bucovina, Anița Nandriș-Cudla pune pe hârtie,

cu cele trei clase ale ei – într-un limbaj frust, realist și direct –, tot ce a trăit în infernul dezumanizării sovietice. Îi încredințează apoi fiului ei manuscrisul punându-l să promită că îl duce în România și se asigură că va fi publicat. Prima ediție a apărut în 1991. Mărturia acestei țărănci trecute prin ciurul tuturor suferințelor poate sta oricând alături de marile cărți ale istoriei trăite din Europa secolului XX.

„Cartea e o revelație și s-ar cere primită ca atare. Nu doar privitor la soarta deportaților români în Gulagul sovietic povestirea Aniței Nandriș-Cudla aduce o mărturie esențială, dar și pentru reconstituirea staturii țăranelor bucovinene: o statură net aristocratică, pe care metamorfozele provocate de comunism o aruncaseră nu numai în trecut, ci, s-ar spune, aproape în legendă. Or iată că, odată cu Anița Nandriș-Cudla, legenda ia conturul firescului, iar realitatea ei ni se impune din nou. Cartea aceasta, care nu numai că se cere neapărat citită, dar ar merita să fie așezată, prin bibliotecă, într-un raft al clasicii, descrie unul din cele mai cumplite destine.“ —MONICA LOVINESCU

SABINA FATI

Cine râvnește la Gurile Dunării?

O călătorie pe timp de război în Delta extinsă:
Transnistria, Ucraina, Basarabia, România

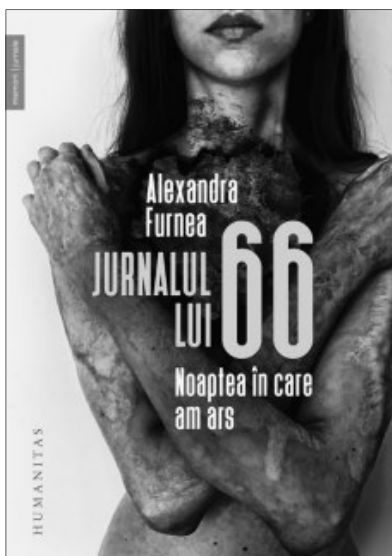
Într-un trecut recent, pe când rețelele sociale nu invadaseră încă viața și ecranele, exista, în presa profesionistă, o categorie aparte de jurnaliști, un fel de aristocrați ai întâmplărilor lumii. Francezii îi numesc „les grands reporters“. Sabina Fati face parte din această familie instruită și curajoasă pentru care evenimentele nu se livrează epidemic și dramatic unui public însetat de artificii senzaționale, ci au un context și o istorie fără de care nu pot fi explicate și înțelese. Unind observația la fața locului și

capacitatea de a-și asculta cu atenție interlocutorii cu documentarea riguroasă, povestea de viață cu geografia și politica, jurnalul de călătorie cu datele statistice și studiul sociologic, noua ei carte te invită într-o călătorie în timp și spațiu la Gurile Dunării. Plonjezi într-o lume apropiată, dar prea puțin cunoscută, al cărei destin se joacă în zilele noastre împreună cu cel al întregii regiuni. Dunărea la vărsare în Marea Neagră – acest lac roman, grec, bizantin, genovez, otoman, românesc... – desparte România, un stat NATO, de Ucraina invadată de Rusia și aflată în plin război. Însoțind-o pe autoare de la Isaccea, trecând prin Orlivka, Reni, Izmail, Kilia, Vilkovo, Cetatea Albă, Odesa, Chilia, la Periprava, Sulina, Insula Șerpilor, Sfântu Gheorghe, înțelegi dureros de realist, grație acestei (noi) călătorii temerare a Sabine Fati, un vechi proverb citat în carte: „acolo unde Moscova ajunge curg lacrimi și sânge.“

ALEXANDRA FURNEA

Jurnalul lui 66

Noaptea în care am ars

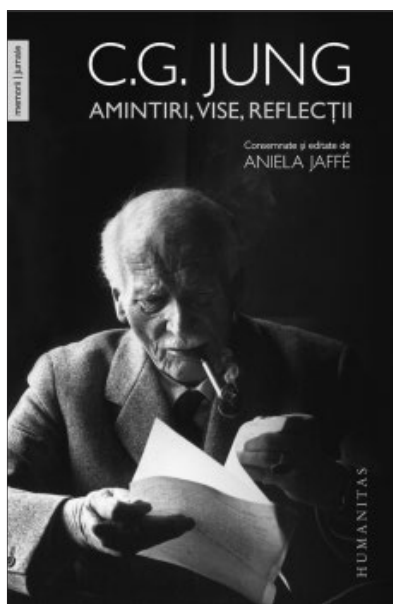
30 octombrie 2015. La clubul Colectiv din București au murit din pricina arsurilor severe, a infecțiilor spitalicești ulterioare, a tratamentelor greșite sau abuzive și a delăsării medicale 65 de tineri. Autoarea acestei cărți s-a numărat printre supraviețuitorii cu arsuri grave. Viața ei de dinaintea incendiului a murit însă odată cu celelalte victime. De aici, titlul acestei cărți, o cronică zguduitoare a coșmarului prin care au trecut ea și ceilalți 65 supraviețuitori. Un coșmar prelungit

dramatic de sistemul sanitar de stat măcinat de putrefacție morală și diletantism și stăpânit de o scandaloasă aroganță față de pacienți, pe care multă lume o cunoaște din experiență proprie. „Pentru mine“, scrie Alexandra Furnea, „aceasta nu este doar o carte. Este parte din mine. Este un fragment din ființa mea cea mai intimă. Este inima mea, dacă ea ar fi confecționată din hârtie și ilustrată cu cerneală. Este sufletul meu pe post de document.“ Un document sufletesc scris cu remarcabil talent literar și cu pecetea inconfundabilă a autenticității. O mărturie lipsită de ură sau dorință de răzbunare, dar cu atât mai puternică. Suferințele de neînchipuit ale acestei tinere ajunse pe mâna sistemului public de sănătate conturează chipul desfigurat de corupție al unei Românie în care spitalul poate deveni oricând lagăr de exterminare și în care disprețul față de pacienți (plătitorii de asigurări medicale, taxe și impozite) e mai curând regula decât excepția. Tulburându-și adânc cititorii, această carte le inspiră o revoltă pe măsură, stârnind, cine știe, memoria propriilor tribulații spitalicești. O carte despre ce face un stat irresponsabil cu tinerii lui. Ar trebui distribuită periodic în instituțiile publice și, nu în ultimul rând, în secțiile de votare.

GUSTAV CARL JUNG

Amintiri, vise, reflecții

Consemnate și editate de Aniela Jaffé
Traducere și note de Daniela Ștefănescu

Când a început să-și povestească viața în această carte (redactată ulterior de asistentă lui, Aniela Jaffé), Jung avea peste 80 de ani. Era deja scriitor și cercetător consacrat al fenomenelor puțin cunoscute ale creierului uman – vise, fantasme, închipuiri, emoții. Mai spusese, în diferite moduri, că viața cuiva este povestea unei realizări de sine a inconștientului. Dar scriind istoria vieții proprii, Jung se așază pe sine însuși la granița imperceptibilă dintre evenimentele exterioare și tărâmul unei

tumultuoase vieți interioare. Călătoriile, oamenii, întâmplările vieții publice i se șterg treptat din amintire, lăsând loc celeilalte realități, rezultată din întâlnirea cu inconștientul. „Acolo a fost întotdeauna abundență, a fost întotdeauna bogăție, și orice altceva a trecut în plan secundar“, scrie el, cu experiența unei cariere dedicate cartografierii miturilor vitale, sedimentate în psihicul omenesc de-a lungul evoluției. Interpretarea viselor proprii, descifrarea intuițiilor, ascultarea premonițiilor venite din cel mai misterios loc al ființei umane scot la iveală inteligența inconștientului colectiv și coerența arhetipurilor care structurează existența psihică a omului, materia culturilor celor mai diverse. O carte călăuză în adâncuri. Un elogiu adus sensului și rostului pe lume.

ERNST JÜNGER

Jurnale pariziene și însemnări din Caucaz

Traducere, prefață și note de Viorica Nișcov

Ernst Jünger, ofițer al armatei germane, este, în același timp, un mare și prolific scriitor, autor de romane, eseuri și jurnale, scrise sub semnul unei continue interogații despre timp, viață și moarte, despre sensul viselor și funcția vindecătoare a miturilor, despre adâncurile și încercările conștiinței morale. „Situția mea e aceea a unui bărbat care locuiește în deșert, între un demon și un cadavru. Demonul îl împinge la faptă, cadavrul la simpatie“, scrie el în paginile jurnalelor pariziene. Petrece primii

ani ai celui de-al Doilea Război Mondial în Parisul aflat sub ocupație nazistă. E un om cu experiența Legiunii Străine și a Primului Război, în care a fost rănit de peste șapte ori și a fost decorat cu cele mai înalte distincții militare. După un entuziasm de tinerețe față de organizațiile de tineret naziste, devine un critic al ideologiei și crimelor din timpul războiului și nu e străin de o încercare de asasinare a lui Hitler pusă la cale de mai mulți ofițeri germani. Pasionat entomolog, Jünger găsește clipe de răgaz pentru observarea atentă și prinderea de insecte mai puțin cunoscute, în scopul cercetării lor. Privirea lui pătrunzătoare trece dincolo de aparențe, schimbă perspectivele, ca să ajungă la țesătura făpturilor, obiectelor, conceptelor. Frecvente vise, povestite apoi în scris, îi descoperă scenarii fabuloase populate cu animale, locuri, situații și gesturi simbolice. Șarpele, cobra, vipera, melcul sunt tot atâtea întruchipări ale trecerii și reîntoarcerii, după cum nisiparnița și pendulul închipuie alte intarsii ale timpului. Jurnalelor pariziene apărute în ediții anterioare li se

adaugă în acest volum însemnările din Caucaz din 1942, făcute cu prilejul unei misiuni militare pe frontul unde se dădeau lupte crâncene între germani și ruși. Călătoria are efectul unei descinderi în subteranele demonice ale cumplitei barbarii a războiului, peste care, în Ajunul Crăciunului, un megafon revarsă sinistru colindul *Stille Nacht*. Traducerea, prefața și notele Vioricăi Nișcov redau cu admirabilă adevare lingvistică întretăierea de infernuri și paradisuri, de cruzime și frumusețe a experienței trăite de Jünger în timpul războiului, într-un excepțional volum-document sufletesc, literar și istoric.

„În biblioteca mea, printre cărțile esențiale dedicate condiției umane, de la Marc Aureliu, Seneca, Pascal, Kierkegaard și până la Cioran, se află și Jurnalele pariziene ale lui Jünger. Față de toate celelalte, cartea aceasta are o pecete unică: ea vorbește, chiar dinlăuntrul imperiului Răului, despre suprema înjosire a ființei umane. Paradoxul Jurnalelor este că autorul deplânge soarta evreilor ridicați de Gestapo în capitala Franței, cu o inimă care bate sub uniforma unui ofițer al armatei germane. Jünger se referă tot timpul la Hitler sub numele de «Diabolo». Au fost momente în care, pe parcursul lecturii cărții, am avut senzația că autorul ei este un umanist al Renașterii rătăcit în tabăra nemților.“

— GABRIEL LIICEANU

REGINA MARIA

Jurnal de război (I, II, III)

Traducere de Anca Bărbulescu

Ediție îngrijită și prefață de Lucian Boia

„Uneori necazurile ne izbesc cu atâta forță, încât rămânem de-a dreptul amorțiți, de parcă nu ne mai poate dura nimic. Și totuși sper, întotdeauna sper în fața nenorocirilor – speranța și încrederea în mine și în alții sunt în firea mea“, scrie Maria, regina României, în jurnal. Regină de origine britanică, nepoată a reginei Victoria, această femeie a marcat ca nimeni altcineva istoria României. E o scriitoare de talent și o remarcabilă portretistă, iar jurnalul ei este deopotrivă carte de memorii și document istoric excepțional despre Primul Război Mondial. Regina Maria a trăit, rând pe rând, toate dramele războiului, a pierdut un copil, a luat calea refugiului, a trecut prin epidemii, a sperat în ciuda oricărei speranțe, s-a luptat cu duplicitatea și lașitățile politicianilor vremii, a înfruntat greutatea familială și militară, a contribuit la împlinirea întregirii României, când nimeni nu mai credea că ar mai putea exista o Românie Mare. Reeditarea jurnalului ei de război vine într-un moment cum

nu se poate mai potrivit, căci în jur domnesc dezorientarea, confuzia, dezinformarea, deznădejdea, disperarea, dilentantismul politic și patriotismul de operetă sau indiferența. Sunt pagini scrise cu un fel de patimă națională și, în același timp, cu observarea celor mai fine detalii ale psihologiei individuale și colective a românilor și a națiunilor implicate în război. Cele trei volume reprezintă cronica unor evenimente dramatice din istoria României, a Europei de atunci și a familiei regale. Privite din

perspectiva prezentului, sunt mărturii de caracter și de forță lăuntrică de care lumea de azi are nevoie mai mult ca oricând. Sunt scrise cu realism și vigoare, cu mână sigură și cu credința că, orice-ar fi, până la urmă, Binele învinge.

„Ediția de față reproduce textul integral al însemnărilor reginei Maria din perioada Primului Război Mondial, din care doar mai puțin de jumătate au fost preluate în memoriile sale, Povestea vieții mele. În plus, chiar fragmentele preluate, de regulă fără mari modificări, au fost supuse totuși unei «autocenzuri». Sunt eliminate sau atenuate tocmai impresiile – și uneori izbucnirile – cele mai sincere ale reginei, care, evident, nu puteau fi făcute publice: cuvinte adesea grele la adresa regelui Ferdinand, a prințului moștenitor Carol, a prim-ministrului Ionel Brătianu sau a clasei politice românești în genere. Nu e nevoie de mai multe argumente pentru a justifica publicarea integrală a Jurnalului; odată ce dispunem de textul original complet, n-avem nici un motiv să ne mulțumim cu versiunea trunchiată și edulcorată a volumului memorialistic. Cu atât mai mult cu cât aceștia sunt anii mari ai reginei Maria, anii care i-au creat legenda.“ — LUCIAN BOIA

CARMEN USCATU

Anul în care nu am murit

Prefață de Alexandru N. Stermin

Această carte descrie cu tulburător și dezarmant firesc o dublă supraviețuire: supraviețuirea în urma unui accident cumplit și supraviețuirea în sistemul public de sănătate din România. Cu două zile înainte de nunta unei tinere femei, când părea că totul abia începe, aproape totul se sfârșește. Și totuși, dacă e adevărat că „ce nu te omoară te întărește“ accidentul i-a mutat existența și privirea asupra vieții pe orbita luptei cu moartea și apoi a luptei cetățenești cu statul nepăsător cu drepturile bolnavului.

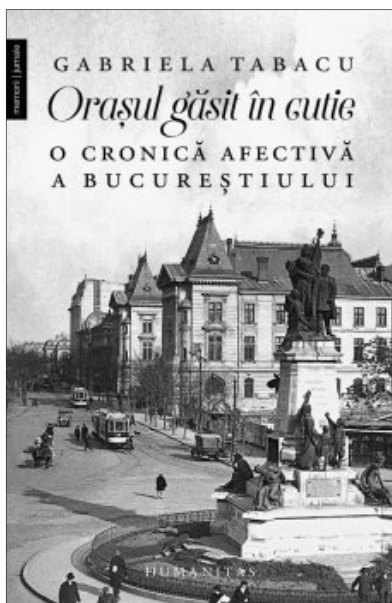
Realitatea bate de departe ficțiunea în povestea acestei femei curajoase care și-a folosit chinul multiplelor operații și pierderea oamenilor dragi ca pe o trambulină a destinului către compasiunea ingenioasă și activă: cu experiența de pacient care a văzut moartea cu ochii, va strânge fonduri și va construi un spital. Carte de memorii și manual de dezvoltare personală, manifest al solidarității și ghid de soluții când te cuprinde deznădejdea, cartea lui Carmen Uscatu se citește cu sufletul la gură și cu gândul-refren că iadul nu e când nu te bagă nimeni în seamă, ci când nu mai poți iubi.

„Cel mai greu lucru pe care-l are de înfruntat un om în propria-i viață e însăși viața lui. Apar câteodată printre noi oameni care schimbă unitatea de măsură a vieții. Iar în măsura în care România nu a dispărut, asta s-a întâmplat datorită unor oameni asemenea lui Carmen Uscatu. La 24 de ani ea și-a pus această întrebare: dacă tot ai reintrat în lume, ce-ar fi s-o faci mai frumoasă decât era când ai fost la doi pași de a ieși din ea? Să-i fim recunoscători autoarei pentru formidabila mărturie din această carte.“ —GABRIEL LIICEANU

GABRIELA TABACU

Orașul găsit în cutie

O cronică afectivă a Bucureștiului

Gabriela Tabacu este arhitectă, iar scriitoarea din ea trăiește sub pseudonimul Kaya de Vos. Cele două doamne se unesc în chip inspirat și inedit în această carte despre Bucureștiul anilor '60. O istorie mai puțin explorată până acum, în care povestea unei familii crește în ritmul orașului, înregistrându-i schimbările, mutilarea, inovațiile. Arhitecta și scriitoarea Gabriela Tabacu împletește memoriile și romanul epistolar cu istoria capitalei și cu o rafinată înțelegere a spațiului ordonat arhitectonic. Totul

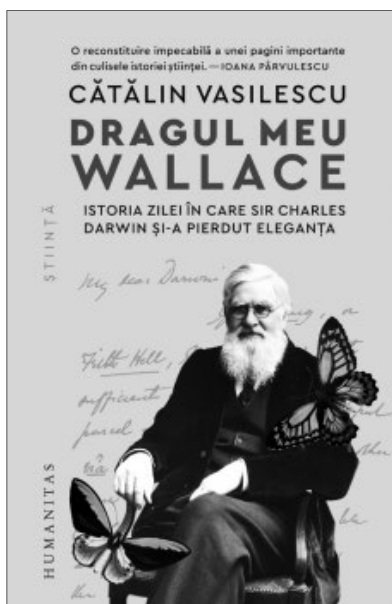
începe cu o cutie de scrisori vechi – de aici titlul cărții. Odată cu orașul care alunecă pe toboganul timpului, se schimbă generațiile, mentalitățile, vârstele și identitatea străzilor, clădirilor și cartierelor. Se schimbă treptat și așezarea bucureștenilor în spațiul pe care îl locuiesc. În spațiul îndrăgostit de oraș al amintirii respiră o întreagă istorie pierdută și regăsită în scrisori, fotografii și documente de epocă. Formula cărții e jucăuș-inventivă : istoria subiectivă, autobiografică, e urmată de cercetarea pe teren a arhitectei, în note însoțite de fotografii ale unui București pierdut, ascuns sau treptat înlocuit. O carte deopotrivă de literatură și de istorie, scrisă cu mare drag de București și cu darul povestitului în șoaptă, ca la gura sobei.

Crescut în mijlocul câmpiei Bărăganului, vara potopit de arșiță și iarna bătut de crivăț, lovit pe neașteptate de cutremure dintre cele mai rele, înecat periodic de apele Dâmboviței, mistuit de incendii și, pe deasupra, atacat din toate părțile de cuceritori lacomi, Bucureștiul a fost o așezare greu de gospodărit, care a propășit încet, dând adesea înapoi ori înaintând ca melcul.

CĂTĂLIN VASILESCU

Dragul meu Wallace

Istoria zilei în care sir Charles Darwin
și-a pierdut eleganța

Cum se împacă genialitatea cu integritatea morală? Și cum pune setea de afirmare la încercare caracterul omului? Să fi scris un eseu etic arid despre lumea științifică (sau literară...), Cătălin Vasilescu ar fi avut ce diseca (doar e chirurg!) pe această temă spinoasă, deopotrivă amară și hazlie. Dar o dublă biografie plină de vervă, construită cu știința rafinată a utilizării riguroase a surselor documentare, e de departe mult mai atractivă prin farmecul și umorul povestirii. Cine n-a

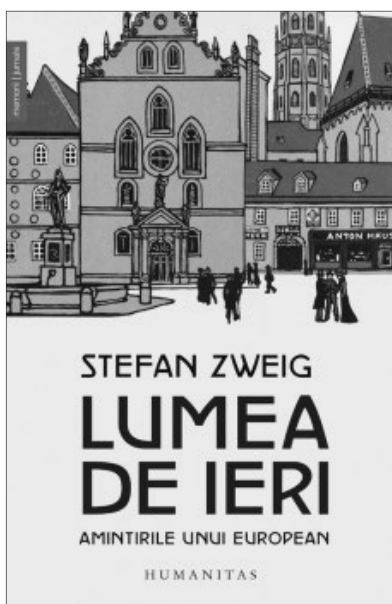
auzit vreodată, măcar la școală, de Darwin și evoluția speciilor? Pare de la sine înțeles că el este eroul incontestabil al unei idei covârșitoare pentru progresul științei și cunoașterii. În schimb, despre Alfred Russel Wallace (distribuția speciilor despărțite de linia Wallace? transmutația și distribuția geografică a speciilor? principiul divergenței?) știe azi prea puțină lume din afara istoriei științei și a biogeografiei. Două vieți și două moduri de a explora și gândi natura se privesc în oglinda palpitanței aventuri a ideilor despre originea speciilor. Reconstituind pas cu pas, în contextul epocii victoriene, conturarea unei cercetări ce avea să schimbe lumea, Cătălin Vasilescu face din explorarea adevărului nu numai o pledoarie pentru dreptate, în răspăr cu teoriile dominante, ci și o investigație captivantă, de detectiv pasionat, în viesparul vanităților omenești. O restituire impresionantă a biografiei intelectuale a pe nedrept uitatului Alfred Russel Wallace.

STEFAN ZWEIG

Lumea de ieri

Amintirile unui european

Traducere de Ion Nastasia

Memorialist, eseist, biograf, poet, dramaturg. Austriac, evreu, umanist, pacifist, făcând parte dintr-o generație care a trăit un exces de istorie sau istorie în exces. După ce asistă la Primul Război Mondial și la defilarea ideologiilor totalitare, Stefan Zweig își scrie amintirile în primii ani ai celui de-al Doilea Război Mondial, în exil, departe de țara și de lumea în care se născuse și se formase. Viena de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX e insula lui de normalitate pierdută pentru totdeauna,

dar recuperată nostalgic în această carte. În amintire, orașul trăiește vârsta de aur a statorniciei, în care totul intră în rânduiala bune înțelegeri și a toleranței, viața previzibilă și chibzuită are o noimă, societatea cultivă muzica, artele, literatura, libertatea individuală e ocrotită de șocuri și barbarie, știința și tehnologia par să fi deschis era luminoasă a rațiunii. Povestitorul, memorialistul și biograful se întâlnesc în evocarea familiei sale de evrei înstăriți și cosmopoliți, a copilăriei, a anilor de școală, a primelor tresăriri erotice, a studenției, a călătoriilor în străinătate, din Parisul euforic în Londra mult mai rezervată, din Italia în Spania, apoi în India, America, Africa. Experiențele și prietenii se distilează în scrieri care-i vor aduce recunoașterea literară. Dar când Hitler vine la putere în Germania, cărțile lui Zweig vor fi interzise. Începe apusul rațiunii și al libertății, într-o nouă răbufnire de bestialitate colectivă.

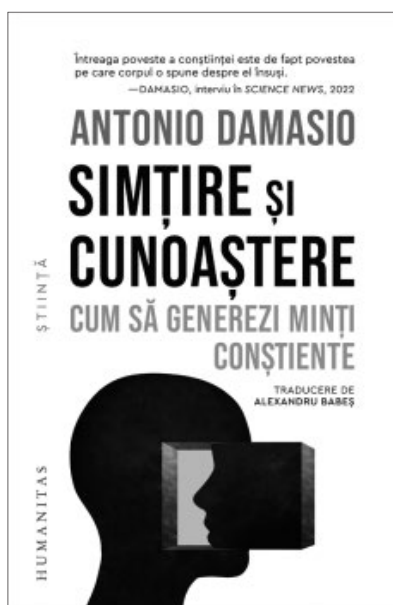
ȘTIINȚĂ

ANTONIO DAMASIO

Simțire și cunoaștere

Cum să generezi minți conștiente

Traducere de Alexandru Babeș

Suntem creaturi simțitoare care gândesc și creaturi gânditoare care simt. E o constatare veche de când lumea. Dar care sunt explicațiile subtilei întrepătrunderi între corp și minte? Cum se alimentează reciproc senzațiile și gândirea creativă? De ce apare conștiința – această realitate misterioasă despre care se emit nenumărate ipoteze? Prin ce procese biologice se face trecerea de la existență la simțire și apoi la cunoaștere? Titlul cărții lui Damasio pare o parafrază la romanul lui Jane Austen *Rațiune și Sim-*

țire, în care rațiunea și emoțiile se luptă aprig în destinul personajelor. Interpretarea raporturilor gândirii cu simțirea din perspectiva neuroștiințelor, psihologiei și filozofiei, adâncește însă înțelegerea piruetei nevăzute care leagă corpul de experiența minții și de felul cum ne înțelegem trupul. Volumul de față e o sinteză a principalelor idei expuse de-a lungul timpului în cercetările acestui pasionat explorator al ființei umane: o carte-haiku a esențialului. Are în centru descrierea a două tipuri de cunoaștere: a minții și a competenței neexplicite, adică a sofisticatei inteligențe a vieții din orice organism. De aici încolo se deschide drumul conștiinței.

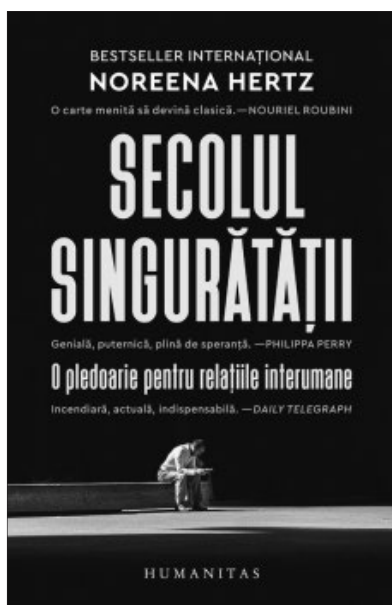
„Un ghid deopotrivă plăcut și ingenios către deoalarea misterului conștiinței și al evoluției minții. Antonio Damasio este nu doar unul dintre cei mai profunzi gânditori din domeniul neuroștiinței, ci și unul dintre cei mai talentați în transmiterea informației.” — DAVID ROBSON

NOREENA HERTZ

Secolul singurătății

O pledoarie pentru relațiile interumane

Traducere de Simona-Maria Onciu

Contra cost, o firmă americană le face rost de prieteni oamenilor singuri. Nu e vorba de servicii criptosexuale, ci de servicii care vin în întâmpinarea nevoii de comunicare: o întâlnire, o plimbare, o oră sau mai multe (în funcție de buget) petrecute împreună cu cineva, o conversație cu un prieten platonnic. E limpede că puțini oameni singuri își pot permite să apeleze la firma de închiriat prieteni Rent-a-Friend. Invenția în sine răspunde însă unei cereri din ce în ce mai mari. Este simptomul unei

epoci în care oamenii nu mai au chef și motivație să-și asume alegeri pe termen lung. Dar confortul afectiv fără obligații costă scump. Britanica Noreena Hertz este economisă, profesoară universitară și scriitoare. Studiul ei asupra singurătății are la bază peste zece ani de cercetări, observații și experimente asupra unui fenomen care, odată cu epidemia de coronavirus, a luat proporții periculoase pentru stabilitatea socială, economică și politică a lumii. Cartea explorează cauzele singurătății și efectele ei asupra sănătății fizice și mintale a oamenilor, asupra comunităților și statelor, propunând, implicit și explicit, soluții. Extraordinarul avans tehnologic și digitalizarea de la începutul secolului nu sunt străine de creșterea masivă a numărului de oameni singuri de toate vârstele și profesiile; o analiză a neoliberalismului ca formulă politico-economică, individualismul exacerbat, cultivarea competiției necruțătoare în orice domeniu, destrămarea religiilor și a comunităților tradiționale sunt, de asemenea, reve-

latoare. Relația dintre singurătate/izolare și agresivitate/năincredere determină, în registru politic, preferința multor oameni pentru populism și sisteme politice autoritare. Altfel spus, cu cât suntem mai singuri, cu atât devenim mai agresivi, și cu cât suntem mai agresivi, cu atât suntem mai vulnerabili față de discursul utopic populist. Scrisă pe înțelesul oricui, cartea Noreenei Hertz este o sinteză psihologică-economică-socială-politică despre epidemia de singurătate a secolului XXI. Tratamentele sunt încă la îndemână. Pot fi folosite sau pot fi ignorate. Această carte e un semnal de alarmă.

Încarcerată acum în penitenciarul de femei Tochigi, Saito-san este una dintre numeroasele deținute în vârstă care au ales cu bună știință viața în închisoare. În Japonia, infracțiunile comise de persoane cu vârsta de peste 65 de ani au crescut de patru ori în ultimii douăzeci de ani. Șaptezeci la sută din cei aflați în această categorie de vârstă au recidivat într-un interval de cinci ani. Junko Ageo, directorul închisorii, este convins că singurătatea reprezintă probabil un indicator-cheie pentru această creștere. Koichi Hamai, profesor la Universitatea din Ryukoku, care a studiat fenomenul prizonierilor în etate, este complet de acord. După părerea sa, un număr semnificativ de femei în vârstă aleg închisoarea pentru a scăpa de izolarea socială pe care o resimt.

JOHN PARRINGTON

Conștiința

Cum dă naștere materia gândirii

Traducere de Alexandru Babeș

Poate că, în curând, vom fi mult mai preocupați să deslușim cum apare conștiința în structura Inteligenței Artificiale. Deocamdată însă, dezvoltarea conștiinței umane e o temă de dezbatere pasionantă. Nu e limpede dacă e vorba de un produs al activității electrice a creierului sau de o realitate independentă de biochimia cerebrală. Cartea de față caută explicații în limitele naturii materiale a creierului și în lumina noilor descoperiri privitoare la unele cerebrale de diferite frecvențe, prin care se poate citi

dinamica gândirii. Unde anume se află sediul conștiinței, în uimitoarea complexitate a creierului uman, cu peste 86 de miliarde de neuroni și un milion de miliarde de conexiuni neuronale? Neuroștiințele, psihologia și filozofia sunt invocate în formularea unor ipoteze. Teza autorului este că apariția conștiinței e o consecință a evoluției limbajului și a abilității de a transforma continuu lumea din jur prin conceperea și producerea de unelte, de la cele mai simple la cele mai sofisticate. Dar bogăția gândurilor și a experiențelor asociate cu conștiința de sine a omului rămâne încă un mare mister.

De unde vin gândurile inventive, creative și spirituale – pot fi ele simplul produs al impulsurilor nervoase din creier? Este oare conștiința umană atât de diferită de cea a altor specii?... Acestea sunt întrebări fundamentale – unii ar spune chiar că sunt printre cele mai mari probleme nerezolvate ale științei.

VICTORIA SHEPHERD

O istorie a delirului

Regele de sticlă, soțul înlocuit și cadavrul umblător

Traducere de Anca Bărbulescu

O doamnă e convinsă că membrii familiei i-au fost răpiți și înlocuiți cu sosii. Un negustor de ceai se crede urmărit de conspiraționiști care fură și modifică gândurile. Un rege al Franței trăiește cu ideea că e făcut din sticlă și se teme ca nu cumva să se spargă. O femeie pe nume Margaret Nicholson procește că Anglia va fi înecată în sânge timp de 1000 de generații dacă ea nu e recunoscută ca adevărata regină a țării. Un psihiatru francez cercetează cazul uluitor al unei femei care se crede moartă,

deși e cât se poate de vie. Conținutul delirurilor se schimbă de la o epocă la alta, de la om la om, în funcție de traumele, suferințele, evenimentele neașteptate cărora trebuie cineva să le facă față. Delir, fantasmagorie, absurditate, dar durerea psihică e, de fiecare dată, cât se poate de reală. Delirul este o realitate alternativă care ajută oameni speriați de chinurile vieții să supraviețuiască. Cele zece cazuri prezentate în această carte sunt tot atâtea biografii ale unor ființe profund rănite. O impresionantă incursiune în abisurile spaimelor noastre sofisticat încifrate în metafora unui delir. Carte de vastă actualitate!

„Volumul este o explorare atentă și plină de înțelegere a lumilor interioare altminteri inaccesibile în care locuiesc oamenii ale căror certitudini mentale pot fi atât consolatoare, cât și terifiante.“

— *BBC History Magazine*

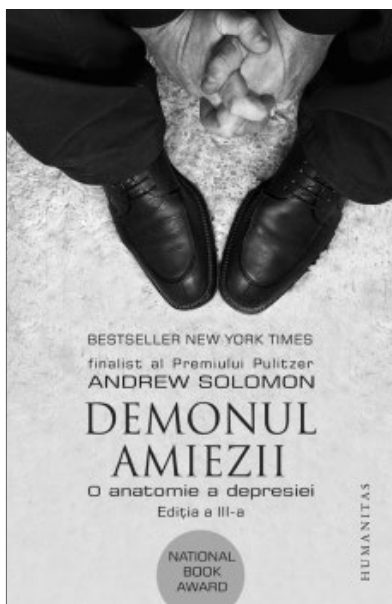
ANDREW SOLOMON

Demonul amiezii

O anatomie a depresiei

Prefață de Mircea Cărtărescu

Traducere de Dana Ligia Ilin

Prin „demonul amiezii“, călugării și asceții creștini înțelegeau starea difuză de care erau cuprinși după prânz și înainte de apusul soarelui: încețoșarea minții, plictis, lehamite, urât, melancolie, gol lăuntric, „uscare a nădejdi“. Erau încredințați că, de îndată ce se simțeau întăriți, fuseseră vizitați de un înger. Vizita unui demon, în schimb, îi lăsa destrămați și îngroziți. Defineau astfel o boală a spiritului numită „acedia“. Altfel spus, depresia, acea stare de rău care nu iartă pe nimeni de-a lungul unei vieți.

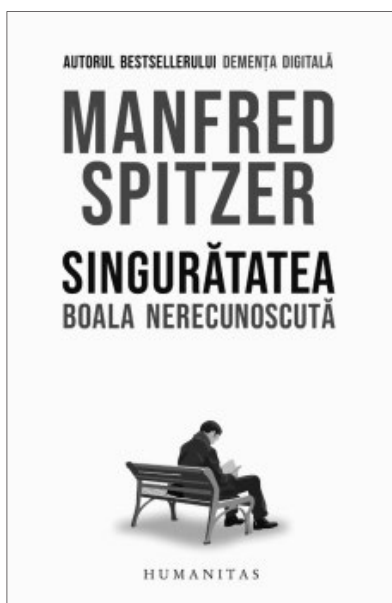
Andrew Solomon o descrie în detaliu, o mărturisește ca unul care a trăit-o, și în toate dimensiunile ei: personale, psihologice, clinice, științifice, istorice, politice. *Demonul amiezii*. *O anatomie a depresiei* este o incursiune în istoria literară, culturală, religioasă a acestei stări de rău și a treptelor ei de instalare în psihicul omului. O analiză a fiziologiei, chimiei și tratamentelor ei. Durerea conștiinței, suferința și neputința comunicării, chinul minții revărsat în funcțiile corpului, mecanismele disperării, descrierile amănunțite consemnate de scriitori, psihologi, terapeuți și oameni de știință alcătuiesc și desenează o hartă a hăurilor minții, când aceasta părăsește paza iubirii. Iubirea, scrie Andrew Solomon, chiar dacă nu are rolul de a ne păzi de depresie, protejează mintea și o apără de sine. O carte cât se poate de potrivită pentru vremurile noastre, scrisă cu empatie și sclipitoare inteligență.

MANFRED SPITZER

Singurătatea

Boala nerecunoscută

Traducere de Andra-Octavia Drăghiciu și Alexandra Furnea

Dacă a fost nevoie de timp îndelungat, de investigații și cercetări psihologice și sociologice sistematice până când alcoolismul să fie trecut în nomenclatorul bolilor psihice, profesorul de psihiatrie Manfred Spitzer prezintă argumente solide pentru introducerea unui nou capitol în DSM (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders): un capitol despre singurătate ca boală contagioasă, cu răspândire rapidă, aflată la originea multor disfuncții și, deocamdată, fără leac. Ideea de până acum po-

trivit căreia singurătatea ar fi doar simptomul unor tulburări psihice a fost abandonată și inversată de neuroștiințele actuale. Nu numai că nu este semn al vreunei boli, dar singurătatea ar fi în sine o boală! Cunoștințele medicale ale autorului, descoperiri și experimente recente, precum și experiența personală conturează un tablou larg și divers al fațetelor singurătății maladive în secolul dependenței tehnologice digitale. Cartea nu se limitează însă la exemple, diagnostice și descrieri, nu caută doar explicații și avansează ipoteze, ci deschide și porți de introspecție și soluții de ieșire din carapacea însingurării ori de evadare din generația „Eu“ a individualismului deprimat.

Imaginați-vă că ar exista o boală care s-ar manifesta tot mai des și ar provoca dureri cronice – o maladie contagioasă, încă necercetată de oamenii de știință, care s-ar răspândi atât de rapid încât nu am avea timp să ne imunizăm împotriva ei, și care ar fi clasificată drept una dintre cele mai frecvente cauze ale mortalității în lumea occidentală. [...] Această boală chiar există, și se numește singurătate.

MIHNEA MĂRUȚĂ

Identitatea virtuală

Cum și de ce ne transformă rețelele de socializare

Cine deschide această carte n-o mai lasă din mână. După ce a citit ultimul rând, o re-deschide cu senzația dezmetisirii într-o realitate abia bănuită până atunci: lumea și omul se schimbă sub ochii noștri pironiți în ecrane. Seduși de noutatea virtuală continuă și de excitația continuă, ne convertim la o ficțiune pură și la o identitate unică în istoria omenirii; Narcis și Pygmalion în același timp, devenim, pe zi ce trece, spectre ale unei existențe fictive, fantome din rețeaua internetului, oameni-nod (fiecare crezându-se buricul pământului) în plasa infinită a iluziilor de putere.

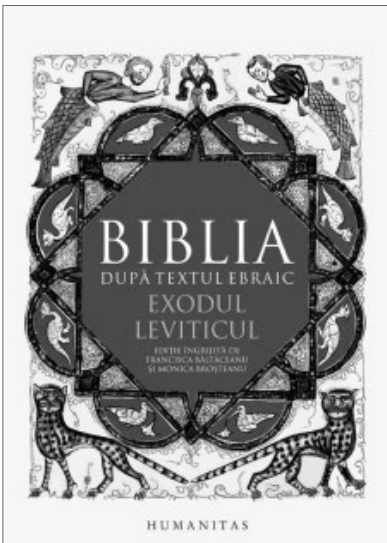
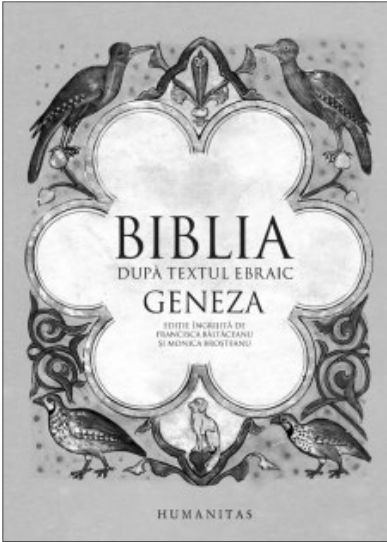
Dependenți de Facebook, Instagram, Twitter, TikTok, coborâm în iadul celorlalți, încredințați, scrie Mihnea Măruță, autorul acestui volum de filozofie a spațiu-timpului virtual, că urcăm în paradisul propriu. O conștiință impersonală, magică, ne absoarbe și ne risipește, ne farmecă și ne ține în mrejele ei ori de câte ori navigăm în rețea ca să vedem ce mai zic alții, cum mai suntem noi pe scena celorlalți, cine pe cine mai judecă, admiră sau detestă, în ce fel mai suntem băgați în seamă pe tărâmul virtual al nemuririi prin postare. O fenomenologie a traiului în rețea, din care nu lipsesc accentele îngrijorării, despre colapsul realului și mutația de conștiință prin care omul se predă, de bună voie, încarcerării digitale. Una dintre cele mai pline de miez cărți ale acestor ani chinuitori.

Pentru prima dată în istoria sa, omul are posibilitatea să își consemneze trecerea prin această lume în mod public și în mod continuu: rețelele de socializare îi stau la dispoziție ca jurnal, ca scenă și ca piatră de mormânt virtual.

ESEU / RELIGIE / FILOZOFIE

Biblia după textul ebraic (I, II, III)

Ediție îngrijită de Francisca Băltăceanu
și Monica Broșteanu

Totul a început cu ani în urmă, cu un grup de tineri bibliști dornici să se supună unui temerar exercițiu lingvistic: o nouă traducere în română a Septuagintei – adică a versiunii în greacă a Bibliei. Era vorba despre textul folosit cu secole în urmă de comunitățile iudaice de limbă greacă, de o bună parte din Biserica primară, și pe care l-au comentat Părinții Bisericii de limbă greacă. După ce a dus la capăt acest prim proiect în cadrul Colegiului Noua Europă, publicat la editura Polirom, aproximativ aceeași echipă de traducători a trecut la o încercare încă și mai curajoasă: o traducere din limba originală, ebraica. Cum Biblia este, de fapt, o bibliotecă, o colecție de cărți, au apărut recent la Editura Humanitas, în coordonarea eruditelor clasiciste Francisca Băltăceanu și Monica Broșteanu, primele cinci cărți, care alcătuiesc Tora. Sunt grupate în aceste trei volume: *Geneza* (I), *Exodul și Leviticul* (II), *Numerii și Deuteronomul* (III). Tora povestește

despre Dumnezeu care creează lumea, îl eliberează pe om din robie, încheie un legământ cu el și îi stabilește felul în care trebuie să se poarte pentru a fi fericit. Fără să fie confesională, noua traducere a folosit experiența traducerilor an-

terioare: din sfera ortodoxă, cea a lui Gala Galaction și Vasile Radu și a Bibliei sinodale (tradusă și după Septuaginta și după textul ebraic); din sfera protestantă, cea a lui Dumitru Cornilescu, iar din sfera catolică, traducerea din ebraică folosită deja în cultul bisericesc. S-ar putea crede că aceste volume se adresează în primul rând teologilor, lingviștilor ori chițibușarilor într-ale Scripturii. În fapt, ele limpezesc și întregesc o viziune despre lume, despre condiția umană și despre relațiile

omului cu mai Înaltul decât el, necesară oricărui contemporan român care vrea să cunoască Biblia înainte de a se răfui pe tema ei pe Facebook, ori de a prelua și răspândi teorii și interpretări folclorice despre rolul, rostul și conținutul Cărții culturale europene și a tradiției iudeo-creștine.

„Textul Bibliei confirmă, prin structura și istoria lui, teologia Treimii. Căci el are trei autori: Dumnezeu (inspiratorul lui suprem, izvorul Revelației), autorii textului consemnat în scris (primitorii și transmițătorii Revelației) și traducătorii textului original. Cu volumul de față, ne aflăm în prezența traducătorilor, exponenți ai «vorbirii în limbi», mediatori ai Duhului, păstori ai cuvintelor aflate în căutarea Cuvântului. Ei merită toată admirația noastră. Pentru că reușesc să pună erudiția cea mai temeinică în serviciul cordialității, al nevoii de a înțelege ceea ce e dincolo de înțelegerea obișnuită.” —ANDREI PLEȘU

ALESSANDRO BARICCO

Bun venit la circ

Eseuri despre lumea de azi

Traducere și note de Anamaria Gebăilă

Într-o clipă de dezmeticire, la început de an nou, îți licărește, poate, în minte, gândul că viața e făcută din situații și întâmplări inegale, neprevăzute. Din petice care nu se potrivesc neapărat ca să alcătuiască o lume coerentă și nici să alcătuiască haina în care ți-ai propus să te înfățișezi la bălciul zilnic al omenirii. Dar tocmai în asta constă frumusețea și acesta e pariul eseurilor lui Alessandro Baricco, publicate de-a lungul a 20 de ani, în ziare și reviste. A fost totdeauna pri-

vilégiul jurnalismului profesionist să se apropie de tot ce e omenesc, cu aceeași curiozitate exploratorie față de cele mai diverse subiecte: evenimente majore ca atentatele din 11 septembrie 2001, meciuri de fotbal, spectacole și festivaluri de teatru, coride, concerte simfonice, capodopere literare, curse de Formula 1, fotografi, scriitori, filozofi, însemnări de călătorie din cinci locuri din lume „în care să gândești și să ai idei inteligente despre sine și despre ceilalți“, și câte și mai câte. *Bun venit la circ* nu e o întâmpinare zeflemitoare, ci o întâmpinare pe cât de binevoitoare, pe atât de lipsită de naivitate. Da, lumea e un circ, o amestecătură de bune și rele, de adevăr și minciună, de iluzie și onestitate, de cruzime și gingășie, dar, pare a spune Baricco, structura ei compozită e un magnet pentru omenie și toleranță, care atrage și frânturi de lume surghiu-nite de peste tot. Nu întâmplător, dintre multele portrete iscusit conturate ale acestei cărți, stăruie cel al lui Umberto Eco, scriitorul care a înțeles că „inima lumii nu șade nemiș-

cată într-o raclă păzită de sacerdoții cunoașterii, ci e hoinară, în stare să se deplaseze în locurile cele mai neașteptate, să se ascundă în detalii, să se extindă pe perioade colosale, să intre în contact cu orice e frumos, să pulseze într-o pubelă și să dispară când pofteste.“ O invitație la hoinărit prin lume cu ochii larg deschiși și cu mintea limpede.

„N-avem de unde ști dacă vor dispărea cărțile, eliminate de noile tehnologii, dar, atâta vreme cât cărțile există, trebuie apărate. Nu reușesc să-mi imaginez vreun tip de umanism care să se poată lipsi de cărți. Literatura produce dorințe, revoltă, sensibilitate la diferențe. Cartea e indispensabilă. Și-apoi, sunt convins: cultura imaginii este, în esență, o cultură conformistă, atent controlată, supusă prea multor reguli. În schimb, literatura e libertate. Așa că da, cred că trebuie apărută până în pânzele albe.“

— MARIO VARGAS LLOSA, în dialog cu Alessandro Baricco

ALESSANDRO BARICCO

The Game

Jocul civilizației digitale

Traducere și note de Anamaria Gebăilă

Un cunoscut eseist italian, o carte scrisă în italiană, tradusă în română, cu titlul original în engleză, care se referă la lumea jocurilor video: o metaforă a universului digital global în care trăim. Într-un interval de 20 de ani, au apărut în viețile noastre Wikipedia, Facebook, Skype, YouTube, Twitter, Spotify, iPhone, Instagram, Netflix, Whatsapp... Dorințele, temerile și experiențele omenirii, raportarea la spațiu și timp, la individ, libertate și suflet se modifică rapid. Trăim, remarcă Baricco, o mutație tehnologică

și mentală ireversibilă despre care nu știm, de fapt, prea multe. Să ne bucurăm sau să ne înfricoșăm? S-o întâmpinăm încercând s-o înțelegem, sau să ne baricadăm în memoria trecutului? Ce mai rămâne din adevăr, ce mai rămâne din artă, ce ne mai rămâne de făcut sunt întrebări la care autorul caută răspunsuri după ce a prezentat momentele-cheie ale dezvoltării digitale actuale și apoi interpretări și comentarii personale pe marginea fiecărei etape. E vorba de un marșarier genetic? De prăbușirea civilizației? Sau de o convertire colectivă la noi mijloace de supraviețuire? E de apărut trecutul sau de inventat viitorul? Baricco scrie ca un explorator pe muchia subțire a acestui tărâm necunoscut. Cartea lui e o hartă pasionată și originală către un viitor devenit deja prezent.

„Autorul joacă aici rolul de istoriograf, de antropolog, de cartograf chiar, pornit într-o aventură de reconstrucție și cercetare de dimensiuni de-a dreptul istovitoare, scoțând la iveală perspective de o strălucire rară.“ — *Wired* (Italia)

ISAIAH BERLIN

Lemnul strâmb al omenirii

Capitole din istoria ideilor

Traducere de Andrei Costea

Un meșter curăță de coajă un lemn și cioplește o unealtă folositoare. Pune pe foc resaturile ca să-și fiarbă mâncarea. Dintr-un ciot strâmb și noduros meșteșugește un chip de om, la care ajunge să se închine. Aceasta e o pildă despre rățăcirile omului îndepărtat de Dumnezeu, din Cartea biblică a înțelepciunii regelui Solomon. Altfel spus, dintr-o materie imperfectă nu poate ieși ceva desăvârșit. Cu siguranță, Kant cunoaște povestea. La fel și Isaiah Berlin care împrumută de la Kant titlul acestei cărți. Când și

cum, în istoria gândirii, ideea perfecțiunii universale a rămas în umbră și a fost înlocuită de valoarea „lemnului strâmb“ al oricărei ființe? Cum s-a născut îndoiala despre adevărurile obiective? Ce s-a întâmplat cu certitudinea că omenirea va scăpa din sclavia forțelor oarbe ale naturii sale sălbatice, ale ignoranței și depravării și se va întoarce la un paradis al conviețuirii sociale optimiste? De ce n-a mai fost de ajuns încrederea în domnia rațiunii? Isaiah Berlin situează apariția acestei schimbări majore în Prusia Orientală a sfârșitului de veac XVIII, când prinde contur ideea voinței personale mândre, neînfrânte și nestăvilite. Atunci încep valorile să fie prețuite doar în măsura în care sunt ale individului sau ale poporului său, ale culturii sale, ale comunității sale... Eliberatoare și creativă, această căutare de sine, odată transpusă în doctrine politice și sociale, va avea consecințe enorme asupra mersului ulterior al omenirii, până în zilele noastre. Trăim într-o epocă în care moștenirea romantismului ia forme

noi, iar naționalismele, voința de independență a indivizilor, a claselor sau a grupurilor, respingerea rațiunii și ordinii ca închisori ale spiritului renasc cu forțe proaspete. *Lemnul strâmb al omenirii* e o carte-oglină a ideilor pe care s-a clădit istoria ultimelor secole, cu marile reușite și cu sânge-roasele ei conflicte sociale și politice. În ea se vede prezentul și se poate întrezări viitorul.

„Isaiah Berlin este unul dintre cei mai entuziasmanți gânditori ai secolului XX. Eseurile cuprinse în acest volum, scrise pe parcursul a trei decenii, începând cu sfârșitul anilor '50 și până în anii '80, discută unele dintre cele mai urgente subiecte ale vremurilor noastre. Entuziasmul derivă imediat din tonul unic al vocii lui Berlin, care în scris este același ca în sala de curs sau la microfon... Întotdeauna spunea direct ce gândea, iar ideile și intuițiile se rostogoleau cu o claritate scilipitoare... Rezultatul, pentru cititor și ascultător deopotrivă, e un fel de vârtej bizar, o senzație de spumoasă încântare intelectuală, de parcă ne-am roti într-un carusel minunat de gălăgios. Cine ar fi crezut că o carte cu subtitlul «Capitole din istoria ideilor» ar putea fi atât de amuzantă?” — JOHN BANVILLE

ISAIAH BERLIN

Originile romantismului

Traducere de Diana Mite Colceriu

Când, cum și de ce s-a petrecut cea mai mare transformare a conștiinței europene? Ce idei și realități sunt îndatorate, în bine sau în rău, mutației numite Romantism? Ce legătură au naționalismul, existențialismul, exaltarea eroului și a martirului, totalitarismul, dar și liberalismul și democrația cu mișcarea apărută în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea în Germania? Și de ce într-o Germanie a pietismului luteran? Isaiah Berlin răspunde la aceste întrebări și la multe altele, pornind de la trei revo-

luții – franceză, industrială și romantică – care au schimbat fundamental concepția dominantă despre om, lume și societate. Conferințele despre originile, inițiatorii și contradicțiile romantismului, adunate în volum după moartea lui, fuseseră gândite ca puncte de pornire pentru un studiu detaliat pe care autorul nu a mai apucat să-l scrie. Ele păstrează astfel impetuositatea momentului în care au fost rostite și proșpețimea unei perspective care împletește istoria ideilor cu o istorie a consecințelor lor. Aplicată vremii noastre, analiza lui Berlin ar scoate la iveală, în afirmarea voinței individuale neîngrădite și negarea structurilor de orice fel, întoarcerea în forță a revoltei romantice.

„Îmbinând proșpețimea și spontaneitatea cuvântului rostit cu elocvența inimitabilă și cu umorul aparte ale lui Berlin, aceste prelegeri cuprind trimiteri la operele unora dintre cei mai mari gânditori și artiști ai secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea, precum Kant, Rousseau, Diderot, Schiller, Schlegel, Novalis, Goethe, Blake, Byron și Beethoven.“

—Princeton University Press

PIOTR CEAADAEV

Scrisori filozofice către o doamnă
urmate de **Apologia unui nebun**

Traducere și note de Janina Ianoși, prefață de Ion Ianoși

Rusia aparține Estului sau Vestului? Culturii europene sau celei asiatice? Iudeo-creștinismului sau concepției greco-romane despre lume? Întrebări pe care mulți și le pun azi erau formulate cu aproape două secole în urmă de un aristocrat rus cu pătrunzător spirit de observație. Biserica și politica țării sale îi stârneau critici amare. Doar prima dintre cele opt scrisori filozofice către o doamnă a apucat să fie publicată în 1836 într-o revistă. Scandalul imens pe care l-a iscat a dus la suspendarea revistei și la

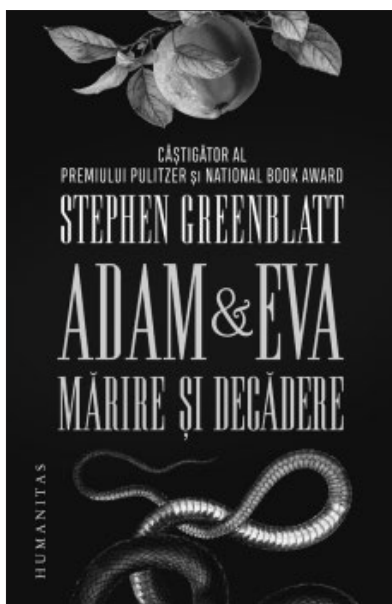
declararea autorului scrisorii drept nebun lipsit de sentimente patriotice. Diagnosticul va face o carieră îndelungată în regimurile de inspirație sovietică de mai târziu. Ceaadaev a fost sechestrat la domiciliu și ținut sub observație medicală. I s-a interzis să-și mai publice vreodată scrierile. Scrisorile lui redactate în franceză vor fi descoperite și publicate abia spre sfârșitul anilor '60. În română, au apărut prima oară în 1993. Reeditarea lor în contextul invadării Ucrainei și al discursurilor politicianiste despre misiunea Rusiei în lume le fac cum nu se poate mai actuale. Temele scrisorilor sunt sensul istoriei, Rusia și Europa, credința și filozofia, istoria în viziune creștină, împărăția lui Dumnezeu și cum o înțelege ortodoxia rusă. Profet al istoriei, mistic, gânditor milenarist, Ceaadaev este un mare vizionar care a înțeles vrăjmășia identitară a țării sale în istorie mai bine decât mulți analiști de azi.

STEPHEN GREENBLATT

Adam și Eva

Mărire și decădere

Traducere de Mariana Piroteală

Puține povești din istoria lumii au cucerit cu atâta satornicie inimile și mințile oamenilor, au schimbat vieți, au provocat lupte de idei și au pecetluit destine, ca istoria relatată în Biblie a primului cuplu, Adam și Eva. Perspectiva lui Stephen Greenblatt asupra lor este istorică și culturală: care sunt sursele cunoscute ale poveștii din grădina Edenului; ce intersecții narrative și religioase străvechi se întrepătrund în țesătura mitului biblic; cum, cine, când a scris despre primul cuplu; care au fost con-

tradicțiile exegezei teologice pe marginea vieții lui Adam și a Evei relatate în Biblie; cum au abordat scriitorii și artiștii povestea primului cuplu; ce au avut de spus marii gânditori, dar arheologii, biologii și oamenii de știință? Această carte plină de informații și de conexiuni nebanuite dă o nouă înțelegere fascinației pe care o exercită povestea lui Adam și a Evei asupra imaginarului colectiv și individual.

Povestea lui Adam și a Evei își găsește ecou în noi toți. Vorbește despre cine suntem, de unde venim, de ce iubim și de ce suferim. Această vastă rază de acțiune pare să facă parte din felul în care a fost concepută. Deși joacă rolul pietrei de temelie a trei mari religii din lume, ea precedă, sau așa pretinde, orice religie. Surprinde bizarul mod în care specia noastră tratează munca, sexul și moartea – trăsături ale existenței pe care le avem în comun cu orice alt animal – ca obiecte de speculație, de parcă ar fi determinate de o faptă a noastră din trecut, de parcă ar fi putut să fie și altfel.

C.S. LEWIS

Sfaturile unui diavol bătrân către unul mai tânăr

Traducere de Sorana Corneanu

Un roman gotic cu fantome malefice? O descindere palpitantă în infern, ca în delicioasele filme de groază? O bășcălie agnostică pe seama Împielitului? Dintre cărțile lui C.S. Lewis traduse în română, e cea mai căutată și mai cumpărată. Nu înseamnă că e și cea mai citită. Ar fi de bănuț că nu toți cei care o cumpără știu ce lectură îi așteaptă, dar titlul pare irezistibil. Scrisă spre sfârșitul vieții autorului, aceasta este însă o mărturie profundă, făcută cu umor de cultivat cunoscător, despre hățișurile, capcanele, amăgirile minții omenești și despre

ceea ce se cheamă căderea în sus a creștinului. Este, pe de altă parte, și o carte profetică despre ideologia dominantă a vremii noastre. C.S.Lewis face un magistral exercițiu de imaginație: cum se vede omul din perspectiva diavolului însărcinat cu dezorientările, smintirile, fricile, vanitățile și cu manipularea slăbiciunilor și a nestatorniciei omenești? De aici, o colecție de scrisori ale maestrului amăgirii către tânărul său nepot trimis, ca în vechile povești cu tâlc, să colinde lumea. Numele personajelor principale sunt Sfredelin (unchiul), Amărel (nepotul), Dușmanul (Dumnezeu) și pacientul (C.S.Lewis și, odată cu el, orice om și creștin), cel aflat sub observație. Corespondența închipuită a lui Sfredelin cu Amărel este o descindere nu în infernul cu smoală și flăcări, ci mai adânc, în întunecimile gândirii și trăirii omului care se crede adesea „în regulă“ în cer și pe pământ, fiindcă respectă reguli, tradiții și canoane. Dacă această carte ar fi luată în serios măcar de creștini, lumea poate n-ar fi mai bună, dar ar mai licări ici-colo lumina caldă a modestiei, umorului și blândeții izvorâte din scrutarea de sine.

MARTHA C. NUSSBAUM

Terapia dorinței

Teorie și practică în etica elenistă

Traducere de S.G. Drăgan

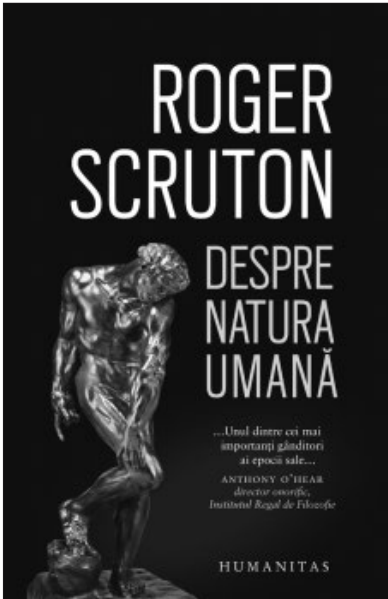
Concursurile de *debateldebating* se practică de câțiva ani și în licee din România, după model american. Modelul are la bază, la rându-i, un vechi obicei anglo-francez de înfruntare publică de idei, cu reguli bine stabilite. Dar cine mai știe că aceste concursuri de istețime au rădăcini străvechi în tradiția școlilor filozofice elenistice din Grecia și Roma antică? Sau că acestea tratau sufletul bolnav al omului cultivând arta argumentării de idei? Epicureicii, scepticii și stoicii antichi concepeau filozofia prin analogie cu practica

medicală. Argumentarea ideilor și exercițiul cugetării raționale erau socotite terapii pentru împlinirea vieții și însănătoșirea societății. Așa s-a născut ideea unei filozofii practice exersată de dragul oamenilor și pentru a-i elibera de suferință și nefericire. Abordarea terapeutică a fricii de moarte, a iubirii și sexualității, a mâniei, agresivității, cruzimii și a tuturor durerilor vieții presupunea, mai întâi, așezarea minții pe făgașul raționamentului corect, al rigorii logice și al preciziei în definiții. Autoarea acestei cărți, clasicista americană Martha Nussbaum, reînvie terapia prin cugetare rațională în atmosfera și contextul istoric al școlilor de filozofie antice, cu știința și pasiunea unui descoperitor al zăcămintelor de aur ale gândirii. *Terapia dorinței* este povestea medicinei sufletești antice care combină compasiunea cu logica și cu traiul înțelept. O carte pasionantă de erudită psihoterapie greco-romană adusă la zi.

ROGER SCRUTON

Despre natura umană

Traducere de Adina Arvatu

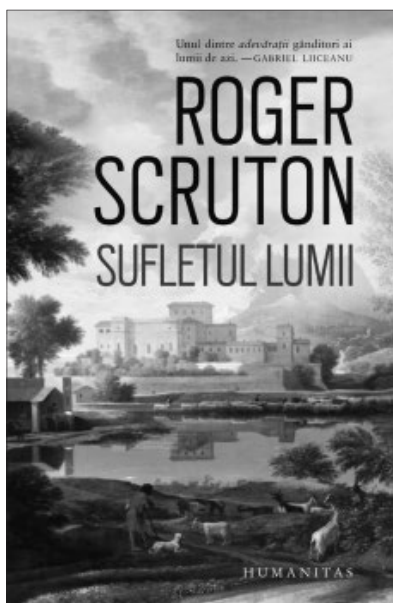
Psihologii evoluționiști, materialiștii științisti și moraliștii utilitarieni au în Roger Scruton un adversar redutabil care merge contra curentului gândirii dominante așa cum o făcea C.S.Lewis în secolul trecut. Această carte e o pledoarie pentru unicitatea și originalitatea ființei umane. Autorul ei nu se lasă nici sedus, nici intimidat de teoriile naturalismului filozofic la modă și de explicațiile biologice potrivit cărora animalul uman poate fi studiat și explicat la fel ca orice altă viețuitoare de pe scara evolu-

ției. Omul ca obiect biologic și ca material genetic nu explică nici pe departe complexitatea morală, culturală și religioasă și existența ființei în relație cu alții. Nicăieri în structura materială a omului și în originile ei animale nu e de găsit o interpretare plauzibilă a valorilor morale, a libertății, a conștiinței de sine, a responsabilității și a lumii locuite inteligent. Trecând prin istoria filozofiei – de la Platon la Toma de Aquino, de la Averoes la Darwin și Wittgenstein, de la Kant la Husserl – Scruton elaborează propria teorie asupra naturii umane, a omului ca persoană, iar apoi aduce și argumente în apărarea acesteia. Antropologia lui filozofică îmbină descoperirile științifice cu filozofia și teologia, într-o descriere a naturii umane în care își află loc și emoțiile, sentimentele și morala sexuală, evoluția socială și nevoia omului de semenii lui, precum și aspirațiile spre absolut și transcendență ale conștiinței sale. Pagini memorabile despre râs, plăcere, sexualitate. O lectură întremătoare!

ROGER SCRUTON

Sufletul lumii

Traducere de Andreea Eșanu

În pagini antologice despre chipul omului, înroșirea obrazilor în îndrăgostire, despre zâmbet, privire, sărut, despre căderea din Rai și miturile originii, despre muzică și arhitectură, Roger Scruton conturează ființa umană nu doar ca structură de atomi în continuă vibrație, ci ca persoană în relație cu semenii, dându-i consistența întâlnirii conștiente între un eu și un tu. „Lumea așa cum o trăim nu este lumea cum o explică știința, cum nici zâmbetul Mona Lisei nu este o pată de pigment pe o pânză. Dar lu-

mea trăită este la fel de reală precum zâmbetul Mona Lisei“, scrie acest filozof aparte în demersul său speculativ de căutare a sufletului lumii actuale, dincolo de scientism, consumerism, materialism, nihilism... Roger Scruton e perceput când ca un conservator excentric, când ca un filozof original în răspăr cu gândirea dominantă, când ca un nesuferit și încăpățânat apărător al miturilor, sensurilor și culturii religioase. În descendența unor Sf. Augustin, Toma de Aquino, Kant, Heidegger, filozoful și esteticianul britanic construiește o metafizică a recuperării sufletului ascuns al lumii, aproape pierdut sau primejduit azi, din perspectiva nevoii vitale de sacru a omului.

„Citindu-l pe Scruton, te delectezi cu claritatea și sobrietatea stilului său și, totodată, te simți condus de un ghid care nu se teme de îndoieli și incertitudini.“ —LAURA KEYNES, *Standpoint*

VICTOR IERONIM STOICHIȚĂ

Vezi?

Despre privire în pictura impresionistă

Traducere de Gina Vieru, Ruxandra Demetrescu
și Mona Antohi

Titlul deschide provocator un dialog între privitor și artistul impresionist. Ce vezi când privești pânzele maștrilor modernității? Cum apare privirea ca motiv în pictură? De ce ochiul atent la detalii descoperă într-un tablou impresionist priviri și prezențe ecranate, îngrădite, oglindite, reflectate ale artistului și prin ce cod îi sunt ele transmise privitorului din afară? „Vezi?” devine „Mă vezi?” Studiul lui Victor Ieronim Stoichiță urmărește spectaculoasa schimbare a modului de a privi un tablou din adâncime în afară,

experimentată de impresionisti și de scriitorii vremii lor. Baudelaire, Zola, Henry James se întâlnesc cu Manet, Degas, Monet, în grandioase regizări ale imaginii personale, ocazionale, accidentale. Creatorii de personaje-reflectorii ascunse în tablou sau în roman descoperă un univers nou în cultura privirii. Cartea te plimbă hermeneutic și vizual printr-o galerie de tablouri în care se dezleagă, la fiecare pas, un nou mister.

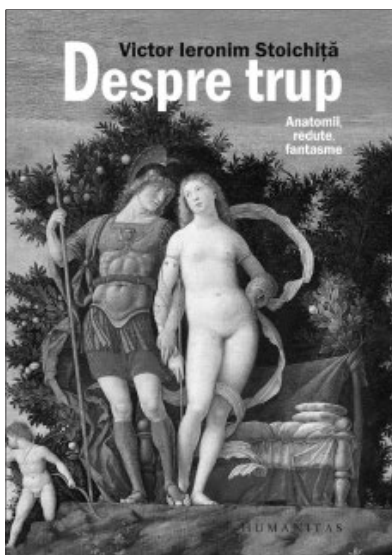
Impresionismul „gândește privirea” cu o voință de inovare care nu presupune în mod necesar ignorarea tradiției, cât, mai degrabă, dialogul cu tradiția. Această „tematizare a privirii” este „modernă”, căci ea însușează înseși limitele vederii și ale picturii.

VICTOR IERONIM STOICHIȚĂ

Despre trup

Anatomii, redute, fantasme

Traducere de Ruxandra Demetrescu și Anca Oroveanu

Priviți-vă în oglindă! Vă veți vedea ochii, buzele, nasul, obrajii, fruntea...: trăsăturile și un înveliș de piele prin care răzbate ființa care sunteți. Ce credeți despre ce vedeți e altă poveste. Deschideți cartea lui Victor Ieronim Stoichiță: vă veți trezi prinși și cuprinși într-o călătorie în istoria continuei elaborări a chipului și corpului în pictură. De la cea mai mare provocare a oricărui pictor – aceea de a reproduce pe pânză culoarea carnației umane –, la marii maestri ai portretului și ai

corpului nud sau înveșmântat, și de la raportul între piele și interior, privire și atingere la interpretări ale corporalității și spiritualizării trupului, acest album ilustrat cu pânze celebre sau mai puțin cunoscute te pune în fața tulburătoarei realități a trupului: senzual, fragil, ascuns sau expus, oglindit, mistic, crepuscular, transfigurat. O imensă oglindă-muzeu se deschide dinaintea cititorului învățându-l să privească arta și, în același timp, să-și descopere propriul trup.

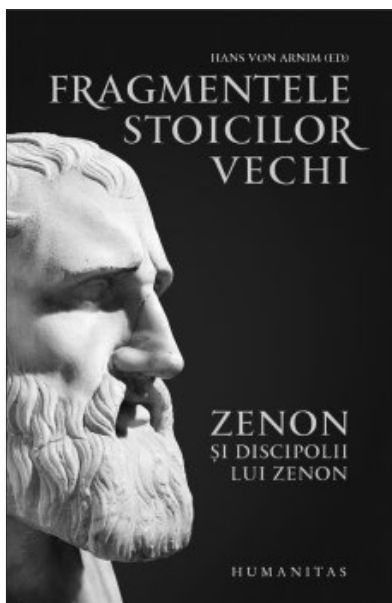
Va fi vorba, așadar, de incursiuni în imaginarul corpurilor și în fenomenologia întrupării. Astfel, rolul jucat în constituirea acestei iconosfere de credințe, efecte ale conștiinței, gusturi estetice, dorințe, pasiuni și temeri va fi evidențiat în mod constant. Parcursul oferit aici nu va fi strict cronologic, procedând mai degrabă „prin figuri”. Ceea ce ne interesează în final nu este „evoluția” imaginii corpului, ci nesfârșita și fluctuantă sa reelaborare.

HANS VON ARNIM (ed.)

Fragmentele stoicilor vechi

Volumul I – Zenon și discipolii lui Zenon

Traducere și note de Filotheia Bogoiu și Cristian Bejan

Gândurile către sine însuși ale împăratului Marcus Aurelius au fost, în cei doi ani pandemici, lectura preferată a multor cititori. Cartea a fost bestseller absolut luni de zile. Marcus Aurelius, împărat roman din secolul al II-lea d.Hr., încheie însă, împreună cu Seneca și Epictet, arcul înțelepciunii stoice și istoria ei multiseculară, începută cu un filozof din cetatea cipriotă Kitium, născut cândva, pe la anul 334 î.Hr. Omul „avea o rară putere de a îndura greutățile vieții și trăia într-o simplitate desăvârșită; se hrănea cu mâncare negătită și purta

ca veșmânt o tunică subțire...” Acesta e Zenon, socotit întemeietorul modului de viață și al gândirii stoice, într-un fragment de portret. Viața, practicile și învățăturile lui sunt reconstituite de filologul german Hans von Arnim din mărturii, amintiri și scrieri ulterioare care îl menționează direct pe el și pe discipolii lui. Împărțit în trei volume, studiul lui Arnim *Stoicorum veterum fragmenta* rămâne lucrarea clasică cea mai temeinică dedicată școlii stoice și gânditorilor ei. Acest prim volum cuprinde scurte schițe biografice, vorbe de duh, episoade de viață intrate în legendă, situații ori stări sufletești cu care se confruntă omul din orice timp și din orice loc, ingenioase sistematizări ale cunoștințelor epocii și viziuni despre univers, despre lume, despre sufletul omenesc. De la teoria cunoașterii la precepte de viață practică, și de la teologie la definirea pasiunilor și liniștirea sufletului, Zenon și discipolii săi abordează condiția omului în lume și a lumii cunoscute în universul populat de zeii antici. O carte esențială de istorie a gândirii și o cale întăritoare spre înțelepțire.

HEINRICH ZIMMER

Regele și cadavrul

Poveste despre biruința sufletului asupra răului

Traducere de Sorin Mărculescu

În traducerea măiastră a lui Sorin Mărculescu, călătoria lui Heinrich Zimmer, indolog, celtist, lingvist și discipol al lui C.G. Jung, în lumile sufletului omenesc este una dintre cele mai mari izbânzi ale spiritului. Zimmer nu numai că te cucerește pe dată prin scriitura lui înrădăcinată în ritmul și tâlcul povestitului, dar construiește realități adânci ale conștiinței și subconștientului pornind de la poveste, de la mit și legendă, de la snoavă și pildă. Având exercițiul filozofilor vechi și pe al cunoașterii sufletești

după model jungian, el înveșmântează adevărul – adesea greu de suportat sau de recunoscut – în poveste. Povestind despre papucii lui Abu-Cassem, despre un erou irlandez legendar, despre Ioan Gură de Aur, cavalerii Mesei Rotunde sau despre tâlcul din istoria indiană a regelui și a cadavrului, Zimmer dezvăluie alcătuirea psihologică a omului în lupta dintre carne și spirit, înăuntru și în afară, viață și moarte, bine și rău. Să învingi răul nu înseamnă să-l respingi ipocrit crezându-te bun, ci să-l constrângi, prin încercări grele ale sufletului, să se dizolve în binele din tine. O carte care se citește ca să fie recită periodic.

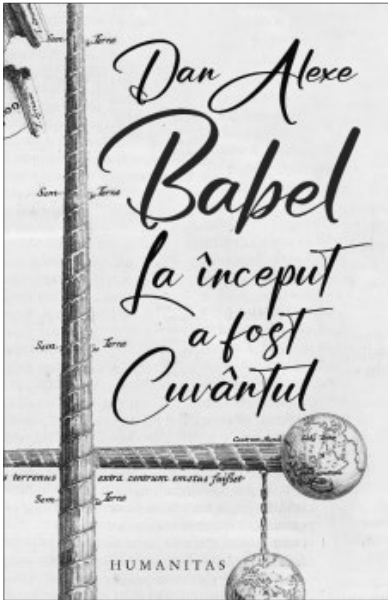
„În câte cărți, ca editor, nu am crezut în zadar, nu mi-am pus speranțele, și pe câte nu le-am făcut să intre în lume cu gândul de a împărtăși celorlalți bucuria și profitul lecturii lor! *Regele și cadavrul* e una dintre acele cărți care, odată citite, încep să facă parte din desenul sufletului tău.“ — GABRIEL LIICEANU

ÎN AFARA COLECȚIILOR

DAN ALEXE

Babel

La început a fost cuvântul

În buna tradiție a volumului despre dacopatie și alte năzbâtii românești, Dan Alexe demontează idei populiste, flatante speranțe deșarte și complexe istorice despre categorisirea și înrudirea limbilor, etimologii populare și împleticite găselnițe pseudoștiințifice legate de apariția, răspândirea și structura limbilor. Scrisă cu precizie și har și înțesată cu exemple, această introducere în știința și cercetarea limbilor pământului stârnește în cititor pofta de a ști mai mult, dorința de a în-

văța o limbă străină, curiozitatea de a înțelege evoluția limbii române în contextul limbilor balcanice învecinate. Ce-o fi însemnând „șemomeceama“? De ce n-ar fi destul de elegantă expresia „ete, na!“ descinzând din sanscrita Vedelor? (Păcat că nu avem o explicație și pentru „ete, scârț!“...) Cum de în Daghestan se vorbesc 26 de limbi, cu variante dialectale, total diferite unele de altele? De ce săptămâna are doar trei zile în vechea limbă a bascilor? Pe ce baze a fost inventată limba din *Game of Thrones*? În ce fel depinde apariția limbajului de spațiul cuprins între gura și mâinile omului? De ce româna, ucraineana și sârba nu datorează nimic limbii ruse și cum se face că cele mai multe limbi ale lumii nu cunosc genurile? Cum desfigurează politica și ideologiile vorbirea și scrierea unei comunități? Acestea și multe alte întrebări își găsesc răspunsul în pagini deopotrivă dense și accesibile – o performanță rară în știința de ieri și de azi a lingvisticii. La final, două anexe la fel de incitante: pentru prima dată tradus în română, un text al lingvistului rus

Nikolai Trubetzkoy despre limbile indo-europene și limpeziri privitoare la originile limbii maghiare. Cum ar arăta oare o traducere a Bibliei și a Coranului în emoticoane de Facebook? se întrebă la un moment dat, cu umor, autorul acestei cărți. Veți afla citind *Babel. La început a fost Cuvântul*.

Originea limbajului a fascinat întotdeauna omenirea, în toate culturile. Cu toate astea, misterul acelei origini rămâne total, ceea ce nu ne împiedică să-l abordăm aici, în această carte care nu este altceva decât o inițiere ludică în știința lingvisticii și în care încercăm să curățăm această taină a originii limbajului uman și a clasificării limbilor de vegetația luxuriantă a miturilor populare și a ideilor preconcepute. Aceasta este și o carte care te va învăța că, dacă așa ai procedat, ai făcut rău abandonând, la o vârstă încă fragedă, studiul limbii franceze (sau ruse, germane etc.) ori al alteia pentru care simțeați că ai fi avut o vocație, dar te-au descurajat profesorii rigizi, care la rândul lor fuseseră traumatizați de predecesorii lor tiranici și disprețuitori și care n-au făcut decât să-ți transmită convingerea că diversitatea nesfârșită și aparent inutilă a limbilor este o pedeapsă și un chin. Vei mai afla aici și care e cea mai bună metodă pentru a învăța o limbă străină (sau mai multe, oricâte); de ce româna nu datorează nimic limbii ruse; sau care este cea mai satisfăcătoare clasificare a limbilor vorbite pe planetă, imaginabile sau posibile.

CĂTĂLIN DORIAN FLORESCU

Turnul focului

Traducere de Mariana Bărbulescu

Patru generații (de pe vremea stăpânilor otomane până în anii '80 ai comunismului) povestesc, prin viețile lor, lumea Bucureștiului, a Bucureștilor. Ce să fie Turnul focului (Foișorul de Foc de azi) dacă nu miezul acestei lumi, în jurul căruia se rotesc viii și morții și își deapănă gândurile, suflele, iubirile, dramele, întâmplările și părăsirile! Ca puțini autori contemporani, Cătălin Dorian Florescu, unul dintre scriitorii mei preferați, are totdeauna buna inspirație, curajul și harul să se întoarcă, iar și iar, la povestitul

curgător, limpede și palpitant, adânc și jucăuș în același timp, cu o privire pe cât de lucidă, pe atât de bună și de blândă asupra omului cotropit sau mântuit de istorie. Preocuparea pentru abisurile sinelui propriu ori pentru proza searbădă, încropită din artificii literare, e nicăieri: se stinge în dăruire deplină în întâlnirea cu alții, ceilalți, cu poveștile și cu destinele lor.

„Cătălin Dorian Florescu transformă Foișorul de Foc într-un element scenografic. Acest truc regizoral îi permite naratorului să povestească la persoana întâi o parte semnificativă din istoria României.“

— THÜRINGER ALLGEMEINE

ȘTEFAN LIICEANU

Un atlas al corupției

România – 20 de ani de hoție

Studiu de caz

Cândva o temă electorală aprigă, tocită apoi de nepotrivirea între vorbele și faptele politicii, corupția ar părea azi depășită: cine mai stă să facă legătura între sărăcie și corupție, între starea spitalelor și a școlilor și corupție, între alcoolism, promiscuitate, rețele de prostituție și corupție, între inflație și corupție, între servicii proaste și scumpe pe litoral și corupție, între șosele asfaltate de mântuială, dar traversate de mașini exorbitant de scumpe, și corupție, între răfuieli religioase și co-

rupție...? Cartea lui Ștefan Liiceanu cuprinde o inedită istorie și geografie a fenomenului de care nici o civilizație nu e scutită (de la etimologii la concepții despre corupție de-a lungul istoriei gândirii politice), precum și o radiografie plină de exemple și metode ingenioase, dacă n-ar fi dramatice, a furtului românesc din bani publici. Cum se fură, cât se fură, cine fură, cu ce consecințe... sunt întrebări care capătă răspunsuri întemeiate pe date statistice, rapoarte oficiale, periodice evaluări internaționale comparative. Având la bază o vastă muncă de selectare și organizare a informației, lipsită de aroganță academică în ton și exprimare, pe alocuri purtată de patos și indignare cetățenească în fața unor cazuri celebre de corupție din istoria postdecembristă a României, cartea se adresează deopotrivă publicului larg, economiștilor și oamenilor politici responsabili. Cu o privire panoramică asupra fenomenului, autorul ei aduce la zi și reazăază în actualitate dezbaterea pe tema corupției înalților demnitari ai statului și a funcționarilor publici – coșmarul de fiecare zi al oricărui cetățean onest.

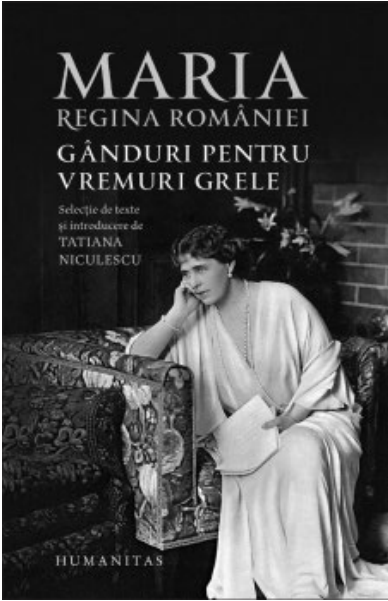
MARIA, REGINA ROMÂNIEI

Gânduri pentru vremuri grele

Cu 32 de cărți poștale din colecția Virgil Ierunca

Traducere de Anca Bărbulescu

Selecția textelor și introducere de Tatiana Niculescu

Am decupat din jurnalul de război al reginei Maria, într-o cărticică ilustrată cu cărți poștale colecționate de Virgil Ierunca, gânduri fără timp, spre încurajarea și îmbărbătarea fiecărei zile. Încerc să sper că, frunzărind-o, oricine și-ar putea recăpăta, grație acestei femei luminoase, încrederea în viață și bucuria de a trăi. „Cred că, dacă va citi cineva vreodată însemnările pe care le-am făcut zi după zi, își va da seama că fiecare cuvânt pe care-l scriu izvorăște din adevăr“, scrie regina în anii Primului Răz-

boi Mondial, când a susținut cu încăpățânare de englezoaică tenace cauza Aliților, a sperat că vor ieși, până la urmă, învingători și odată cu ei și țara a cărei regină era, a crezut în solidaritate, datorie și demnitate, a cultivat răbdarea înțeleaptă, încrederea și curajul. A trecut prin epidemiile care secerau armatele, îngrijind soldați, înființând spitale și folosindu-se de toate relațiile ei din lumea largă ca să obțină bani, alimente și haine pentru front. A pierdut un copil, a trăit nesiguranța refugiului, a ținut piept trădărilor politice ori familiale. Cine vrea să înțeleagă destinul României Mari, de la dezastru la împlinirea unui vis secular, va citi cu admirație și mândrie cele trei volume ale jurnalului ei de război. Cine are nevoie doar să se lase însoțit și sprijinit când și când de tăria ei de caracter, în tramvai, la o cafea în singurătate sau într-un moment de apăsare sufletească, o va regăsi în cărticica de gânduri pentru vremuri grele.

RADU UMBREȘ

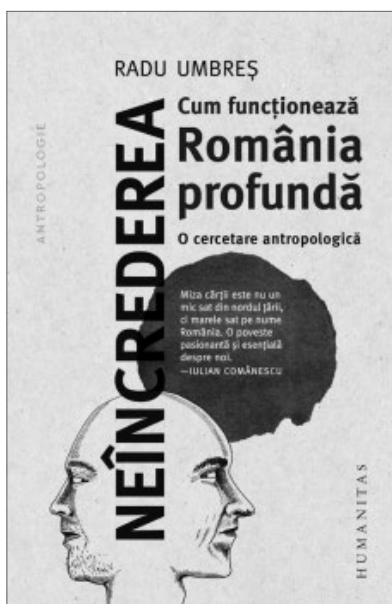
Neîncrederea

Cum funcționează România profundă

O cercetare antropologică

Ilustrații de Andrei Chirică

Traducere din engleză de Iulian Comănescu

Dacă neîncrederea ar putea fi socotită o formă de deșteptăciune ori de prudență (în fond nu poți ști cu cine sau cu care dintre măștile cuiva ai a face), să trăiești într-o cultură a neîncrederii devine o boală de societate cu consecințe nefaste. De la deochi la clientelism politic, de la duplicitate la suspiciune, de la distrugerea proprietății colective la economia de cumeetrie, și de la un creștinism magic și folcloric la descucărea de clan familial, satul românesc contemporan sub lupă antropologic-etnogra-

fică poate oferi răspunsuri și soluții la problema neîncrederii. Este, probabil, cea mai gravă maladie colectivă care parazitează viața oamenilor și a instituțiilor impregnată de vechi forme de ascundere și teamă din perioada comunistă și de corupția postdecembristă a administrației locale. Dar cum funcționează lucrurile „pe teren“? Ce rol joacă în dinamica neîncrederii locurile privilegiate dintr-o comunitate rurală: cârciuma, biserica, cimitirul, gospodăria în paragină a fostului CAP, magazinul sătesc? Radu Umbreș a ales pentru cercetarea fenomenului neîncrederii un sat din nord-estul României, numit generic Săteni. Multiplicat la scara țării, cu diferențele regionale specifice, Săteni devine România profundă în stare să determine prin mentalitatea și alegerile ei destinul țării întregi.

HUMANITAS
JUNIOR

NARINE ABGARIAN,
VALENTIN POSTNIKOV

Bunicul de ciocolată

Ilustrații de Marina Puzirenko

Traducere de Elena Drăgușin-Richard

Fursecuri, brișe, fructe glasate, rulade cu frișcă, tarte și coșulețe din aluat cu fructe de pădure, budinci, ecleruri, cremă de zahăr ars, torturi de beza și torturi cu totul și cu totul de ciocolată, biscuiți, vafe, dulcețuri, gemuri, bomboane... miere de cactus. Peripeții, bătaii cu ciocolată, mic-dejunuri copioase, urmări, mistere. Viața ca un târg de dulciuri are în centru un bunic șugubăț, neobosit pofcios de dulciuri, lipicios de tot ce întâlnește în cale, camarad de joacă al copiilor.

Narine Abgarian, autoarea cunoscutului roman *Din cer au căzut trei mere*, Valentin Postnikov, scriitor de cărți pentru copii, și ilustratoarea Marina Puzirenko alcătuiesc, în această carte, un trio săltăreț, plin de umor și voie bună, gata de cele mai năstrușnice aventuri. Copiii, părinții, bunicii, rudele și prietenii se vor amuza copios.

Martin locuiește în cel mai minunat oraș din lume, Bergen. Dacă se întâmplă să nu știe cineva unde se află acest oraș, putem să-i suflăm pe furis, ca să nu audă nimeni: în Norvegia. Iată unde se găsește acest oraș fermecător și fără îndoială excelent din toate punctele de vedere. Și cu toate că sunt câțiva turiști inconștienți, ba chiar și unii norvegieni care cred că în țara lor există orașe mai grozave decât Bergen, rămânem la părerea noastră. Și știți de ce? Pentru că Bergen este singurul oraș din lume care organizează cel mai neobișnuit târg al dulciurilor.

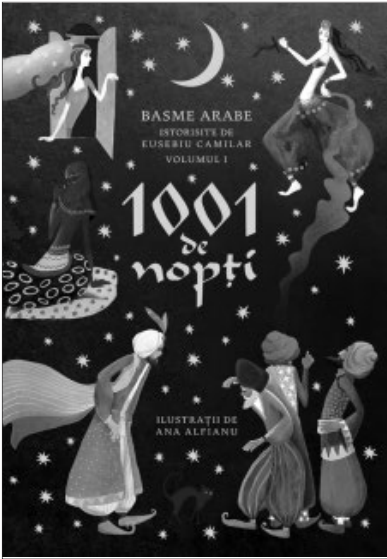
EUSEBIU CAMILAR

1001 de nopți

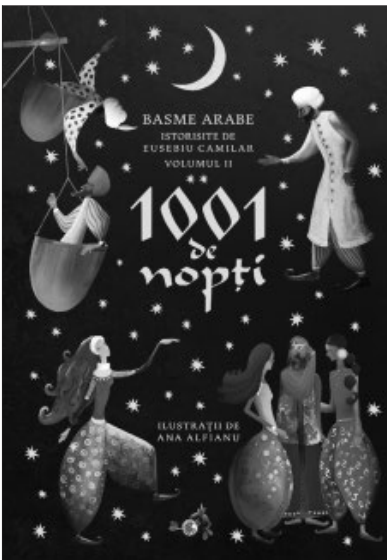
Basme arabe istorisite de Eusebiu Camilar

Volumul I și II

Ilustrații de Ana Alfianu

A fost odată un rege persan care și-a ucis nevasta fiindcă îl înșelase. Cu inima frântă, a hotărât ca în fiecare zi să se însoare cu câte o fată de familie bună și s-o omoare în zori, ca să nu-i mai dea prilej să-l trădeze. Una după alta, fete frumoase, instruite și de viță aleasă și-au văzut curând sfârșitul. Atunci, fiica marelui vizir, Șeherezada, s-a oferit să fie ea soața crâncenului rege. Unul dintre traducătorii în engleză vestiți ai povestirilor ei, Sir Richard Burton, o descrie ca fiind frumoasă, foarte cultivată, înțeleaptă și, desigur, o neîntrecută povestitoare. Azi am zice că era o pricepută psihoterapeută... Timp de o mie și una de nopți, ea i-a ținut regelui mintea trează, povestindu-i câte și mai câte întâmplări pline de farmec și de tâlcuri, care-i abăteau gândurile negre. Fiul poveștilor se oprea în zori, când regele amâna să ia viața povestitoare în așteptarea deznodământului și a altor noi minunății. Până la urmă, arta povestitului i-a vindecat rănile sufletești iscate de tră-

dare, mânie și neîncredere și l-a îmblânzit cu dragoste adâncă pentru Șeherezada. *O mie și una de nopți* face parte dintre cărțile care, citite la vârste diferite, capătă înțelesuri diferite. Sunt greu de imaginat și triste o copilărie fără Șeherezada (orice formă ar lua ea), o adolescență fără strălucirile închiuirii, o maturitate fără temelia de poveste a vieții. Această colecție de basme arabe istorisite în românește de Eusebiu Camilar și ilustrate de Ana Alfianu deșteaptă mintea, deschide inima, surprinde gândul, deșțelenește imaginația. Cu Șeherezada, diminețile cu cafele amare, amiezele, serile sunt mai senine, căci fără poveste chiar nu se poate trăi. (A se vedea, bunăoară, filmul Big Fish.)

„Puține cărți s-au bucurat vreodată de o faimă mai mare decât 1001 de nopți, un adevărat triumf al imaginației omenești! Publicată la mijlocul secolului trecut, această primă adaptare românească pentru copii a fermecat pentru totdeauna generații de tineri cititori și, fără îndoială, va continua să o facă multă vreme acum încolo.

De la Arabia la Samarkand, de la Damasc la India, pe marile drumuri ale caravelor și generațiilor, basmele Șeherezadei s-au rostit la seraiuri de mari sultani și-n pustie, la focuri de popas vremelnice.“

— EUSEBIU CAMILAR

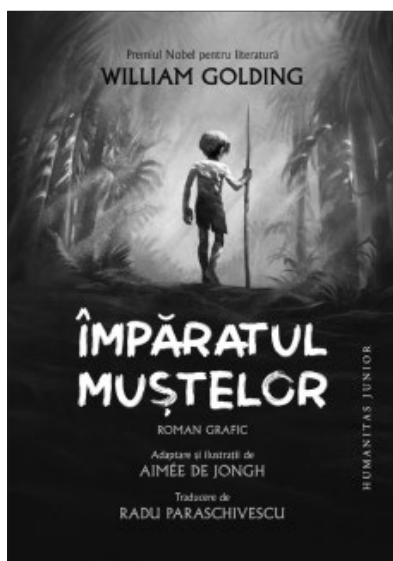
WILLIAM GOLDING

Împăratul muștelor

Roman grafic

Adaptare și ilustrații de Aimée de Jongh

Traducere din engleză de Radu Paraschivescu

Cine a urmărit pe Netflix serialul *Lost* (*Naufragiații*) va desluși în el o ingenioasă prelucrare, pentru adulții secolului XXI, a celebrului roman al lui William Golding, în care, după prăbușirea unui avion, niște puști răătăcesc pe o insulă pustie, departe de lumea civilizată, cutreierând natura și descoperindu-și propria natură umană. Mica lor societate are de ales între camaraderie și răfuială, altruism și luptă pentru putere, speranță și spaimă, organizare și anarhie. Nu întâmplător,

titlul romanului traduce literal numele unei zeități demonice biblice, Beelzebul/Beelzebut, căci o prezență nevăzută, întunecată, se insinuează treptat printre peripeții și pericole. Pierderea inocenței e prețul discernământului între bine și rău. Romanul grafic adaptat după *Împăratul muștelor* și ilustrat de Aimée de Jongh a apărut în traducerea inspirată a lui Radu Paraschivescu.

„Ca veche iubitoare a acestei cărți, pot să spun doar că *Împăratul muștelor* a însemnat enorm pentru mine. Mi-a tăiat răsuflarea la prima citire, în timpul orelor de engleză de la școală. Adolescentă fiind, la granița dintre copilăria fără griji și independența vârstei adulte, poate că ceva din acest roman a reflectat experiențele interioare de care aveam parte eu însămi. Faptul că am fost rugată să creez prima adaptare ca roman grafic după *Împăratul muștelor* este o onoare incredibilă.“

—AIMÉE DE JONGH

Marile legende medievale

Repovestite de Francesc Miralles

Ilustrații de Adrià Fruitós

Traducere din spaniolă de Camelia Dinică

Suntem singura specie care are nevoie, încă din primii ani de viață, de poveste. E un mod esențial de a înțelege lumea și de a desluși un sens vieții. Nici o altă experiență nu poate înlocui memoria afectivă a depănatului și ascultatului unei povești. Dar mai folosesc la ceva, în zilele noastre, curajul, loialitatea, credința în bine, adevăr și frumos? Legendele medievale ar putea fi, pentru oamenii

mari, ceea ce este testul Turing pentru calculatoare: le pot arăta dacă mai recunosc ceva din ei în eroii pe care îi admira în copilărie. Cât despre copiii de azi, pe ei îi vor atrage magnetic peripețiile inițiatice prin care trec cavalerii Mesei Rotunde, regele Arthur și regina Guinevere, Lancelot, Robin Hood, Tristan și Isolda și mulți alții. Marile legende medievale sunt repovestite pe înțelesul copiilor de un maestru al genului, Francesc Miralles, autorul bestsellerurilor *Povești ca să te iubești mai mult*, *Povești pentru copii fericiți* și *Povești pentru copii curajoși*. Cu ilustrații de Adrià Fruitós și în traducerea Cameliei Dinică, povestea abia așteaptă să fie spusă/citită și cartea savurată pe îndelete.

Înainte să începi, lasă-ți imaginația să te poarte în Evul Mediu. Te afli în piața centrală a unui orașel, unde te joci, poate, cu alți copii ca tine. Deodată, toată lumea începe să se agite. „A sosit trubadurul!” strigă femeile. Cei vârstnici lasă treburile deoparte, copiii aleargă spre nou-sosit. Acesta, înfășurat într-o pelerină și umbrit de o pălărie cu boruri mari, se așază lângă trunchiul unui copac și, înconjurat de mulțimea de urechi dornice și răbdătoare, ciupește strunele lăutei și începe să-și depene povestea.

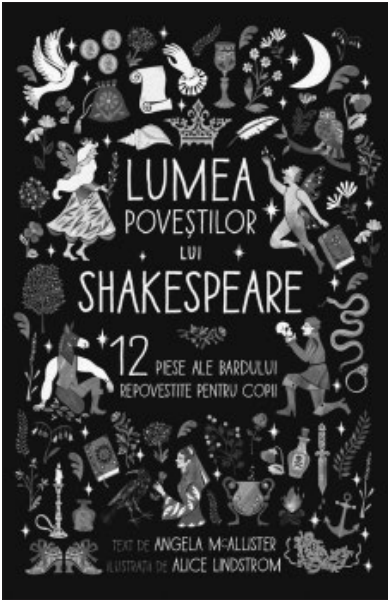
Lumea poveștilor lui Shakespeare

12 piese ale bardului repovestite pentru copii

Text de Angela McAllister

Ilustrații de Alice Lindstrom

Traducere din engleză și note de Maria Rizoiu

Intrigi, mâinii, lovituri de teatru și de pumnal, iubiri, trădări, crime, pasiuni dezlănțuite, îndoieli mortale. Lumea pieselor lui Shakespeare, purtând costume de epocă, nu e departe de universul filmelor de azi. E un atlas al emoțiilor și relațiilor umane. Deprins cu globalizarea, un copil din ziua de azi nu se va mira că Italia e cadrul unor piese de Shakespeare, chiar dacă nu știe că în Anglia protestantă circulau tot felul de bancuri și fantasmе legate de Italia papei. Sursele de inspirație ale prietenului Will sunt multe

și variate, de găsit în cărți și povestiri vechi pe care el le-a transformat genial în mari poeme dramatice despre om și condiția umană. Rescriind pentru copii piesele lui Shakespeare, Angela McAllister se întoarce la miezul lor de poveste, la intrigă, acțiune, replică esențială. Este ceea ce copiii adoră. Ici și colo, autoarea face cu ochiul către cititori strecurând câte un vers din piesele lui Shakespeare. Povestea și ilustrațiile acestei cărți sunt cuceritoare grație și excelenței traducerii a Mariei Rizoiu. Cu greu i-ar mai putea uita copiii, părinții și bunicii pe repovestiții Romeo, Julieta, Prospero, Miranda, Ariel, Hamlet, Macbeth, Othello, Puck, regele Lear... ai acestei cărți. Înainte de a o dăruii însă vreunui copil, adulții nu se vor putea abține să nu o răsfoiască. Răsfoind-o, nu se vor putea abține să n-o citească de-a binelea. Citind-o, vor iubi iar teatrul, cu dor să mai vadă săli pline și scene exultând de viață.

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

Micul prinț

Ilustrații de Mihail Coșulețu

Traducere din franceză de Marieva Ionescu

Se estimează că, după Biblie, această cărticică publicată prima oară în 1943 ar fi cea mai tradusă carte a lumii. Traducerilor în sute de limbi și dialecte li se adaugă versiuni electronice, adaptări pentru radio și televiziune, filme, spectacole de balet și operă. Cu fiecare nouă reeditare, o descoperă generații noi și o recitesc cu proaspătă bucurie cei care o cunosc deja. Așa cum se întâmplă cu toate marile cărți ale lumii, fiecare epocă găsește în povestea micului prinț mereu alte înțele-

suri, simboluri și interpretări. Nu întâmplător, povestea îi e dedicată unui prieten bun, bărbat în toată firea, care îl mai poartă în el pe copilul care a fost cândva. Saint-Exupéry anticipează cu grație aristocratică de povestitor cu tâlc conceptul psihologic al copilului lăuntric din orice om. *Micul Prinț* poate avea, așadar, multiple chei de lectură, în funcție de vârsta, experiența de viață și capacitatea de reflecție a cititorilor. Personajul fermecat și fermecător al micului prinț întruchipează, de fapt, o privire asupra lumii: plină de gingășie și înțelepciune, de simplitate și profunzime, nealterată încă de automatismele, infatuarea și duplicitățile vieții adulte. Băiețelul acestei cărți nu este doar o făptură a copilăriei, ci un om mic cu suflet mare, care descoperă minunile vieții înainte de instaurarea măștilor complicate ale unei personalități mature. El încă e curios, se miră, ascultă, admiră. O carte pentru toate timpurile, vârstele și epocile. Alină, umanizează, îmblânzește, pune pe gânduri, ostioiește mintea și inima.

CONTESA DE SÉGUR

Povești cu zâne

Ilustrații de Iacob Dezideriu

Traducere de Ecaterina Micu

Mai cred copiii de azi în zâne? Mai mult ca oricând, dacă e să ne luăm după succesul jocurilor online și al filmelor care mai păstrează, adesea camuflată, străvechea înfruntare între bine și rău. Zânele secolului XXI nu mai sunt costumate ca cele din vremea contesei de Ségur, dar continuă, sub cele mai neașteptate înfățișări, să fie călăuze în imperiul complicat și periculos al emoțiilor. Cum să ieși la lumină din hăul în

care bucuria și bunătatea sunt pândite și atacate de invidie, răutate, egoism, gelozie? Și cum să înveți, copil fiind, să prețuiești curajul, dârzenia, încrederea ori răbdarea? În aceste povești clasice, care au vrăjit generații de copii, părinți și bunici, în orice încercări, cât de cumplite, ale vieții, personajelor le vin în ajutor puzderie de zâne: Zâna-cea-Binevoitoare, Zâna Binefăcătoare, Zâna-cea-Puternică, Zâna-cea-Nostimă – întruchipări ale unor valori morale care nu și-au pierdut încă nici sensul, nici farmecul.

A fost odată o fetiță cuminte și frumoasă, cu părul ca spicul grâului, care se numea Bălăioara. Era fermecătoare ca și părinții ei, Regele cel-Bun și Regina Dulcineea. Regele era foarte iubit de supușii săi. Cei răi se temeau de el, pentru că era tot atât de drept pe cât era de bun, și pedepsea cu asprime orice faptă rea. La câteva luni după ce o născu pe Bălăioara, regina muri, iar regele o plânse multă vreme.

AUTOR	TITLU	ISBN	NR PAGINI	COMENZI
Ana Blandiana	Mai-mult-ca-trecutul. Jurnal, 31 august 1988–12 decembrie 1989	978-973-50-8098-3	536	
Lucian Boia	De ce este România altfel? Zece ani mai târziu. Ediție aniversară, cu un eseu inedit	978-973-50-7344-2	256	
Lucian Boia	Cum s-a românizat România	978-973-50-8326-7	144	
Mircea Cărtărescu	Theodoros	978-973-50-7724-2	632	
Gabriel Liiceanu	Isus al meu	978-973-50-6850-9	296	
Gabriel Liiceanu	Ce gândește Dumnezeu? Puțină teologie	978-973-50-7707-5	256	
Constantin Noica, Gabriel Liiceanu, Andrei Pleșu	„Am inventat Păitinișul!“ Scrisori, amintiri, evocări	978-973-50-8658-9	344	
Radu Paraschivescu	Recviem vesel pentru tata	978-973-50-6834-9	192	
Horia-Roman Patapievici	Despre viață, destin & nostalgie	978-973-50-8364-9	376	
Horia-Roman Patapievici	Zbor în bătaia săgeții. Eseu asupra formării	978-973-50-8457-8	372	
Ioana Pârvolescu	Prevestirea	978-973-50-8592-6	336	
Ioana Pârvolescu	Aurul pisicii	978-973-50-8436-3	256	
Andrei Pleșu	Despre frumusețea uitată a vieții	978-973-50-8360-1	384	
Andrei Pleșu	Parabolele lui Iisus. Adevărul ca poveste	978-973-50-8227-7	320	
Ștefan Liiceanu	Arcașul fără arc. Povești, pilde și vorbe de duh din China, Japonia și Coreea	978-973-50-7511-8	304	
***	Erik cel Roșu și alte saga scandinave	978-973-50-8341-0	352	

AUTOR	TITLU	ISBN	NR PAGINI	COMENZI
***	Patericul franciscan. I Fioretti di San Francesco	978-973-50-8656-5	280	
Jean-Claude Carrière	Cercul minciñoşilor. Cele mai frumoase poveşti filozofice din lumea întreagă	978-973-50-7043-4	432	
Petru Creţia	Ahile sau Despre forma absolută a prieteniei. Ariel sau Despre forma pură a libertăţii	978-973-50-8186-7	208	
Petru Creţia	Luminile şi umbrele sufletului	978-973-50-8192-8	160	
William Hansen (ed.)	Cartea poveştilor; legendelor şi miturilor greco-romane	978-973-50-7742-6	576	
Homer	Iliada	978-973-50-6406-8	568	
Michel de Montaigne	Eseuri. Cartea întâi	978-973-50-7113-4	472	
Michel de Montaigne	Eseuri. Cartea a doua	978-973-50-7516-3	560	
Michel de Montaigne	Jurnal de călătorie. Scrisori	978-973-50-7087-8	392	
Platon	Opera integrală. Volumul I	978-973-50-8605-3	584	
Platon	Opera integrală. Volumul II	978-973-50-7401-2	688	
Platon	Opera integrală. Volumul III	978-973-50-7668-9	504	
Niccolò Machiavelli	Principele	978-973-50-8273-4	296	
Reza Aslan	Dumnezeu. O istorie umană	978-973-50-6612-3	312	
Marc David Baer	Otomanii: Hani, cezari şi califi	978-973-50-7975-8	560	
John Barton	O istorie a Bibliei: Povestea celei mai importante cărţi a lumii	978-973-50-6928-5	568	
Stefano Bottoni	„Geniul“ Panoniei. Proiectul Orbán şi ameninţarea iliberală	978-973-50-8654-1	344	

AUTOR	TITLU	ISBN	NR PAGINI	COMENZI
Marchizul de Custine	Scrisori din Rusia. Rusia în 1839	978-973-50-7524-8	364	
Tudor Dinu	Băi, hammamuri, desfătări. O istorie ilustrată a băilor din Țara Românească și Moldova	978-973-50-8332-8	312	
Alex Drace- Francis	Istoria mămăligii. Povestea globală a unui preparat național	978-973-50-7900-0	296	
Heather Dune Macadam	Cele 999 de la Auschwitz. Povestea primelor femei trimise în lagărul morții	978-973-50-7564-4	412	
Paula Fredriksen	Pe când creștinii erau evrei. Prima generație	978-973-50-7857	272	
Mark Galeotti	O scurtă istorie a Rusiei. De la cneazul Rurik la Vladimir Putin	978-973-50-7698-6	188	
Mark Galeotti	Războaiele lui Putin. De la războiul din Cecenia la invazia din Ucraina	978-973-50-7777-8	472	
Keith Hitchins	România. 1866–1947	978-973-50-5580-6	664	
Virgil Ierunca	Fenomenul Pitești	978-973-50-7271-1	96	
Robert D. Kaplan	Adriatica. Un concert al civilizațiilor la sfârșitul epocii moderne	978-973-50-7935-2	324	
Robert D. Kaplan	Urzeala timpului. Între imperiu și anarhie, de la Mediterana la China	978-973-50-8390-8	384	
James F. McGrath	Ce a învățat Isus de la femei	978-973-50-8175-1	400	
Cătălin Pavel	Arheologia iubirii. De la Neanderthal la Taj Mahal	978-973-50-8210-9	328	
Cătălin Pavel	Animalele care ne fac oameni. Blană, cozi și pene în arheologie	978-973-50-8335-9	392	

AUTOR	TITLU	ISBN	NR PAGINI	COMENZI
Duane W. Roller	Cleopatra	978-973-50-8578-0	320	
Oliver Jens Schmitt	Biserica de stat, sau Biserica în stat? O istorie a Bisericii Ortodoxe Române, 1918–2023	978-973-50-7919-2	460	
Timothy Snyder	Tărâmul morții. Europa între Hitler și Stalin	978- 973- 50-7565-1	592	
Aude Terray	Singură împotriva tuturor. Viața prințesei Martha Bibescu	978-973-50-8593-3	360	
James C. Vanderkam	Manuscrisele de la Marea Moartă. O istorie adusă la zi	978-973-50-8409-7	320	
Matthew White	Marea carte a inumanității. O istorie a ororilor în 100 de episoade	978-973-50-8919-9	812	
Thierry Wolton	Reflecții despre comunism	978-973-50-7566-8	232	
Thierry Wolton	KGB-ul la putere. Sistemul Putin	978-973-50-7542-2	236	
W. N. P. Barbellion	Jurnalul unui om dezamăgit	978-973-50-8420-2	360	
Annie Bentoiu	Timpul ce ni s-a dat. Memorii, 1944–1959	978-973-50-6401-3	832	
***	„Cu iubire tandră, Elisabeta”. „Mereu al tău credincios, Carol”. Correspondența perechii regale, volumul I, 1869–1888	978-973-50-6887-5	376	
***	„Cu iubire tandră, Elisabeta”. „Mereu al tău credincios, Carol”. Correspondența perechii regale, volumul II, 1889–1913	978-973-50-6888-2	428	
Anița Cudla	20 de ani în Siberia. Amintiri din viață	978-973-50-8320-5	276	
Sabina Fati	Cine răvnește la Gurile Dunării? O călătorie pe timp de război în Delta extinsă: Transnistria, Ucraina, Basarabia, România	978-973-50-8628-2	456	
Alexandra Furnea	Jurnalul lui 66. Noaptea în care am ars	978-973-50-7708-2	256	

AUTOR	TITLU	ISBN	NR PAGINI	COMENZI
C. G. Jung	Amintiri, vise, reflecții. Consemnate și editate de Aniela Jaffe	978-973-50-6772-4	480	
Ernst Jünger	Jurnale pariziene și Însemnări din Caucaz	978-973-50-7268-1	612	
Maria, regina României	Jurnal de război (I). 1916-1917	978-973-50-7362-6	512	
Maria, regina României	Jurnal de război (II). 1917-1918	978-973-50-7363-3	504	
Maria, regina României	Jurnal de război (III). 1918	978-973-50-7364-0	464	
Carmen Uscatu	Anul în care nu am murit	978-973-50-8649-7	248	
Gabriela Tabacu	Orașul găsit în cutie. O cronică afectivă a Bucureștiului	978-973-50-7749-5	368	
Cătălin Vasilescu	Dragul meu Wallace. Istoria zilei în care sir Charles Darwin și-a pierdut eleganța	978-973-50-8380-9	376	
Stefan Zweig	Lumea de ieri. Amintirile unui european	978-973-50-8188-1	472	
Antonio Damasio	Simțire și cunoaștere. Cum să generezi minți conștiente	978-973-50-8301-4	204	
Noreena Hertz	Secolul singurătații. O pledoarie pentru relațiile interumane	978-973-50-7275-9	412	
John Parrington	Conștiința. Cum da naștere materia gândirii	978-973-50-8532-2	224	
Victoria Shepherd	O istorie a delirului. Regele de sticlă, soțul înlocuit și cadavrul umblător	978-973-50-7893-5	304	
Andrew Solomon	Demonul amiezii. O anatomie a depresiei	978-973-50-7270-4	704	
Manfred Spitzer	Singurătatea. Boala nerecunoscută	978-973-50-7760-0	296	
Mihnea Măruță	Identitatea virtuală	978-973-50-7978-9	296	
***	Biblia după textul ebraic. Geneza	978-973-50-5871-5	380	

AUTOR	TITLU	ISBN	NR PAGINI	COMENZI
***	Biblia după textul ebraic. Exodul. Leviticul	978-973-50-6342-9	480	
***	Biblia după textul ebraic. Numerii. Deuteronomul	978-973-50-6869-1	488	
Alessandro Baricco	Bun venit la circ. Eseuri despre lumea de azi	978-973-50-7174-5	388	
Alessandro Baricco	The Game. Jocul civilizației digitale.	978-973-50-8049-5	288	
Isaiah Berlin	Lemnul strămb al omenirii. Capitole din istoria ideilor	978-973-50-7199-8	408	
Isaiah Berlin	Originile romantismului. Prelegerile A. W. Mellon susținute La Fine Arts National Gallery of Art, Washington, DC. Bollingen Series XXXV:45	978-973-50-8304-5	244	
Piotr Ceadaev	Scrisori filozofice către o doamnă. urmate de Apologia unui nebun	978-973-50-7540-8	196	
Stephen Greenblatt	Adam și Eva. Mărire și decădere	978-973-50-8006-8	464	
C.S. Lewis	Sfaturile unui diavol bătrân către unul mai tânăr	978-973-50-7045-8	200	
Martha C. Nussbaum	Terapia dorinței. Teorie și practică în etica elenistică	978-973-50-7381-7	576	
Roger Scruton	Despre natura umană	978-973-50-7815-7	160	
Roger Scruton	Sufletul lumii	978-973-50-8146-1	276	
Victor Ieronim Stoichiță	Vezi? Despre privire în pictura impresionistă	978-973-50-8456-1	112	
Victor Ieronim Stoichiță	Despre trup. Anatomii, redute, fantasmе	978-973-50-8472-1	432	
Hans von Arnim (ed.)	Fragmentele stoicilor vechi. Zenon și discipolii lui Zenon	978-973-50-7464-7	248	
Heinrich Zimmer	Regele și cadavrul. Poveste despre biruința sufletului asupra răului	978-973-50-8564-3	308	

AUTOR	TITLU	ISBN	NR PAGINI	COMENZI
Dan Alexe	Babel. La început a fost Cuvântul	978-973-50-7750-1	208	
Cătălin Dorian Florescu	Turnul focului	978-973-50-8626-8	360	
Ștefan Liceanu	Un atlas al corupției. România – 20 de ani de hoție, studiu de caz	978-973-50-8485-1	392	
Maria, regina României	Gânduri pentru vremuri grele. Cu 32 de cărți postale din colecția Virgil Ierunca	978-973-50-7938-3	112	
Tatiana Niculescu	Delicioasa poveste a cozonacului românesc	978-973-50-8437-0	208	
Radu Umbreș	Neîncrederea. Cum funcționează România profundă. O cercetare antropologică	978-973-50-8495-0	408	
Narine Abgarian, Valentin Postnikov	Bunicul de ciocolată	978-973-50-8430-1	168	
Eusebiu Camilar	1001 de nopți. Basme arabe istorisite de Eusebiu Camilar, volumul I	978-973-50-7495-1	632	
Eusebiu Camilar	1001 de nopți. Basme arabe istorisite de Eusebiu Camilar, volumul II	978-973-50-8414-1	600	
William Golding	Împăratul muștelor: Roman grafic	978-973-50-8580-3	352	
***	Marile legende medievale	978-973-50-8083-9	120	
Angela McAllister	Lumea poveștilor lui Shakespeare	978-973-50-7155-4	128	
Antoine de Saint-Exupéry	Micul prinț	978-973-50-5650-6	96	
Contesa de Ségur	Povești cu zâne	978-973-50-8705-0	144	